

PRIORITÁSOK A JÓLÉTHEZ

Európai
Beruházási Bank | Csoport

PRIORITÁSOK A JÓLÉTHEZ

2024. évi TEVÉKENYSÉGI JELENTÉS

**Európai
Beruházási Bank** | Csoport

Az Európai Beruházási Bank Csoport 2024. évi tevékenységi jelentése
Prioritások a jóléthez

© Európai Beruházási Bank, 2025.
98 -100, boulevard Konrad Adenauer
L-2950 Luxembourg

Minden jog fenntartva.

A jogokkal és az engedélyezéssel kapcsolatban valamennyi kérdés a publications@eib.org címre küldendő.

Az EBB tevékenységeivel kapcsolatos további információkért kérjük, keresse fel weboldalunkat: www.eib.org.
Emellett felveheti velünk a kapcsolatot az info@eib.org címen. Iratkozzon fel elektronikus hírlevelünkre az alábbi oldalon: www.eib.org/sign-up.

© Fotók: EBB, Energy Dome, Verkor, Swappie, Matr Foods, Rim Foam, Shutterstock, GettyImages.

Kiadó: Európai Beruházási Bank.
FSC® papírra nyomtatva.

MIRŐL OLVASHAT A JELENTÉSBEN?

Az emberek és a vállalkozások elvárják, hogy Európa támogassa a jövőorientált beruházásokat. Az olyan beruházásokat, amelyek jobbra teszik az életüket. Az olyan beruházásokat, amelyek megerősítik a biztonságukat, és új lehetőségeket kínálnak. 2024-ben az EBB csoport stratégiai ütemtervet mutatott be, amely pontosan ezt célozza. Alapvető stratégiai prioritásaink köré szerveződve arra törekszünk, hogy felgyorsítsuk a zöld átállást, ösztönözzük a technológiai innovációt, megerősítsük a biztonságot és a védelmet, valamint támogassuk a regionális kohéziót és a szociális infrastruktúrát. A nemzetközi fejlesztés és a tőkepiaci integráció iránti elkötelezettségünk biztosítja Európa erős globális jelenlétét. **Prioritásaink elősegítik a növekedést, a jólétet, valamint a technológiai és társadalmi fejlődést az egyes tagállamokban, az egész Európai Unióban és szerte a világon.** Igazodnak ahhoz a menetrendhez, amelyet Európa vezetői fogalmaztak meg a versenyképességre, a stratégiai autonómiára és a gazdasági biztonságra vonatkozóan. Az ezeken a területeken végzett tevékenységünk hozzájárul ahhoz, hogy Európa erőteljesen hallassa hangját a világban, továbbá segít kezelni napjaink geopolitikai kihívásait. Ez a jelentés olyan projekteket mutat be, amelyekben benne sűrűsödik az egyes prioritásokkal kapcsolatos munkánk.

TARTALOMJEGYZÉK

- 2 **2024 KIEMELKEDŐ EREDMÉNYEI – ADATOK A HITELEZÉSRŐL ÉS HATÁSÁRÓL**
- 4 **AZ EBB CSOPORT AZ ÖN ORSZÁGÁBAN**
- 6 **AZ EBB AZ ÖN VILÁGÁBAN**

9 **ALAPVETŐ STRATÉGIAI PRIORITÁSAINK**

1. ÉGHAJLAT

- 12 Németország: energia a jó földből
- 13 Németország: zöld szív behálózva
- 14 Franciaország: óriási lökés az akkumulátoroknak
- 16 Olaszország: kupolát a megújuló energiának
- 18 Lengyelország: végre biztonságban

2. DIGITALIZÁCIÓ ÉS TECHNOLÓGIAI INNOVÁCIÓ

- 22 Belgium: nincs szükség alvómaszkra
- 23 Finnország: technológia lejáratí idő nélkül
- 24 Németország: szálljon telekocsiba
- 25 Olaszország: felvillanyozó jövő
- 26 Spanyolország: szikrázó fejlődés a motorkerékpároknál
- 27 Ausztria: zöld megoldás az acélra
- 28 Spanyolország és Svédország: áradó innováció
- 29 Lengyelország: fényes előrelépés
- 30 Franciaország: igazítható antitestek

3. BIZTONSÁG ÉS VÉDELEM

- 34 Dánia: Esbjerg újragondolja magát

4. KORSZERŰ KOHÉZIÓS POLITIKA

- 38 Olaszország: nehéz döntés
- 39 Románia: átállás a háztetőn
- 40 Szlovénia: terjedőben a zöld energia
- 41 Lengyelország: sínen a tengerig

72 **HONNAN JÖN A PÉNZ?**

74 **IRÁNYÍTÁS**

75 **NÉHÁNY KIEMELKEDŐ CÉL AZ EBB CSOPORT 2025–2027-ES OPERATÍV TERVÉBŐL**

5. SZOCIÁLIS INFRASTRUKTÚRA

- 44 Ciprus: tér a növekedéshez
- 45 Ausztria: sok-sok kiadó hely
- 46 Csehország: ostravai ráadás
- 47 Olaszország: nem önellentmondás

6. MEZŐGAZDASÁG ÉS BIOÖKONÓMIA

- 50 Görögország: a reziliencia eltárolása
- 51 Spanyolország: olaj máshonnan
- 52 Dánia: vagdalt micélium
- 54 Németország: a tejipar korszerűsítése
- 55 Németország: ízletes megoldás

7. NAGY HATÁSÚ GLOBÁLIS BERUHÁZÁSOK

- 58 Bosznia-Hercegovina: a jövő felé hőmpölygő folyó
- 62 Albánia: sínen
- 63 Ukrajna: mindannyian segítjük egymást
- 64 Dél-Afrika, Mozambik, Tajvan: a saját tőke elintézi
- 65 Mauritánia: sokszínű jövő

8. TŐKEPIACI UNIÓ

- 68 Spanyolország és Franciaország: platformok a tőke számára

2024 KIEMELKEDŐ EREDMÉNYEI

AZ EBB CSOPORT
2024-ben

**88,8 Mrd
EUR**

AZ EURÓPAI
BERUHÁZÁSI BANK
2024-BEN

68,2 Mrd EUR
az EU-n belül

8,4 Mrd EUR
az EU-n kívül

AZ EURÓPAI
BERUHÁZÁSI ALAP
2024-ben

**14,4 Mrd
EUR**

Az Európai Beruházási Alap (EBA) az Európai Beruházási Bank Csoport tagjaként a mikro-, kis- és középvállalkozások támogatására irányuló kockázatfinanszírozásra szakosodott, és Európa-szerte ösztönzi a növekedést és az innovációt. Finanszírozást és szakértelmet nyújt észszerű, fenntartható beruházásokhoz és garanciaműveletekhez. Az EBA részvényesei az EBB, az Európai Bizottság, valamint állami és magánszektorbeli bankok és pénzügyi intézmények.

AZ EBB HATÁSA

238 500
ha

Erdősítés és erdő-
helyreállítás

854 000

Új 5G előfizető

368 000

A finanszírozott oktatási
intézményekben
tanuló diákok száma

20 964
MWh

Megújuló forrásokból
származó villamosenergia-
termelési kapacitás

100 400

Energiahatékonyabb
lakás

14,7 millió

Árammal ellátható
háztartás

107 370 km

Kiépített/felújított
elektromos távvezeték

7,2 millió

Beszertelt intelligens
energiafogyasztás-mérő

14,9 millió

Jobb egészségügyi
szolgáltatásokhoz
hozzáférők száma

67,5 millió

Jobb városi/regionális
infrastruktúrával ellátottak
száma

305 millió

Tömegközlekedésben
megtett további utazás

19 800

Megépült vagy felújított
szociális vagy megfizethető
lakás

2,5 millió

Új hulladékgyűjtési
rendszerrel ellátottak
száma

5,9 millió

Jobb higiénés
körülményekkel
rendelkezők száma

13,7 millió

Biztonságosabb ivóvízzel
rendelkezők száma

2 millió

Kisebbségi árvízveszélynek
kitettek száma

49

Fellőtt műhold

1,5 millió

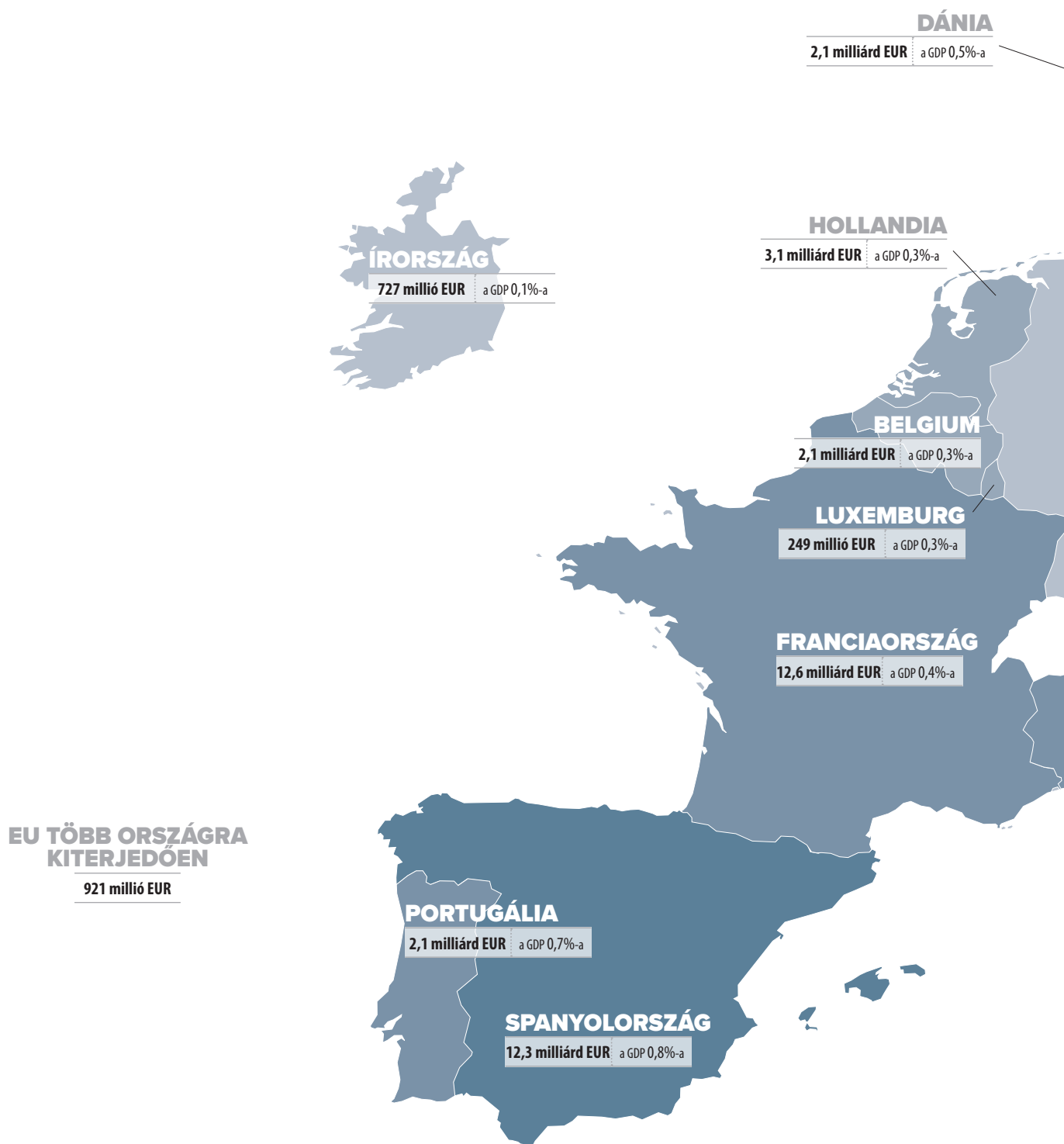
Újonnan létrejövő
munkahely 2028-ig

1,1%

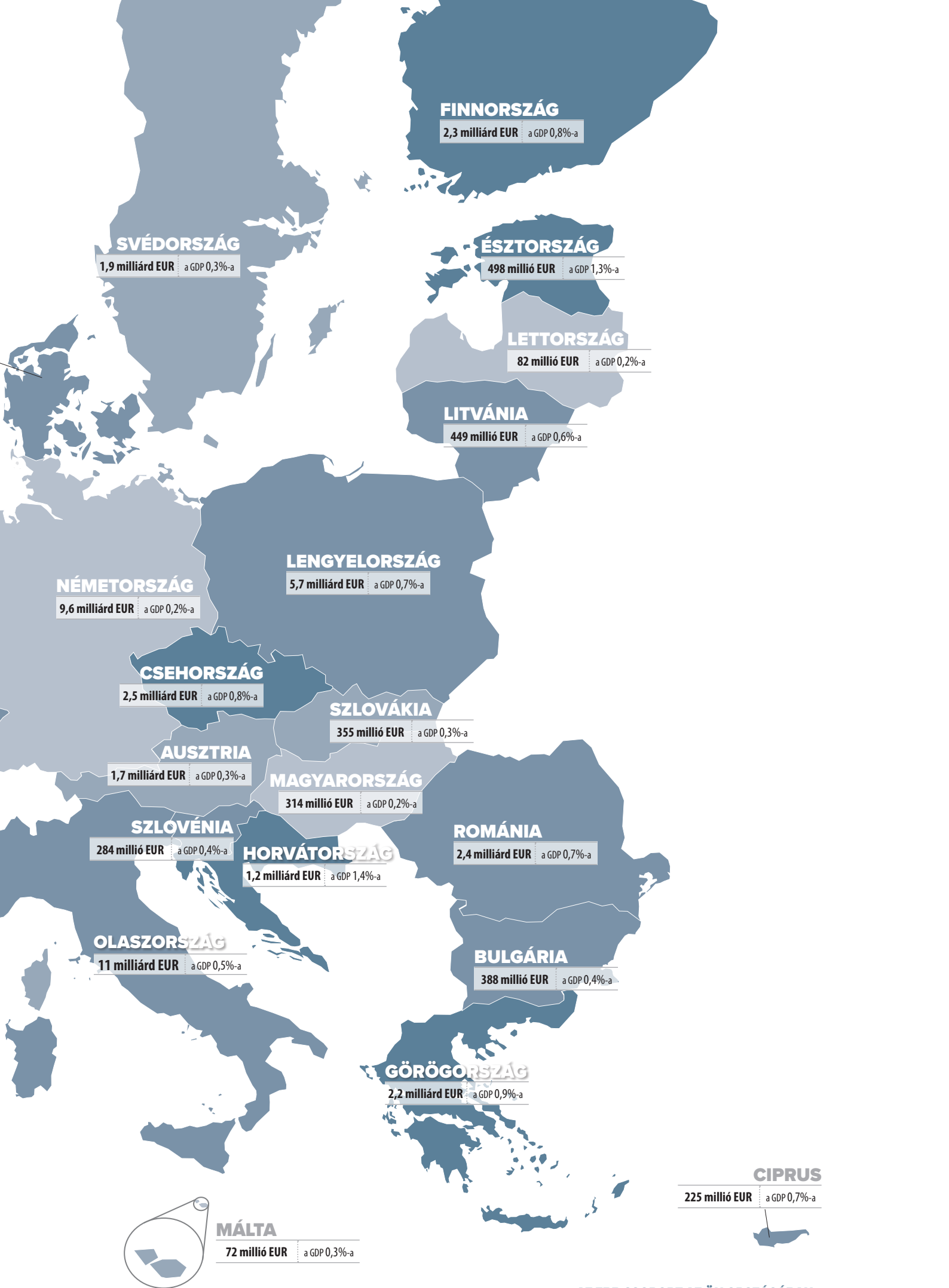
Az uniós GDP-re gyakorolt hatás
2028-ig

A 2024-ben aláírt műveletek
várható eredményei.
A számadatok ideiglenesek,
és nincsenek auditálva.

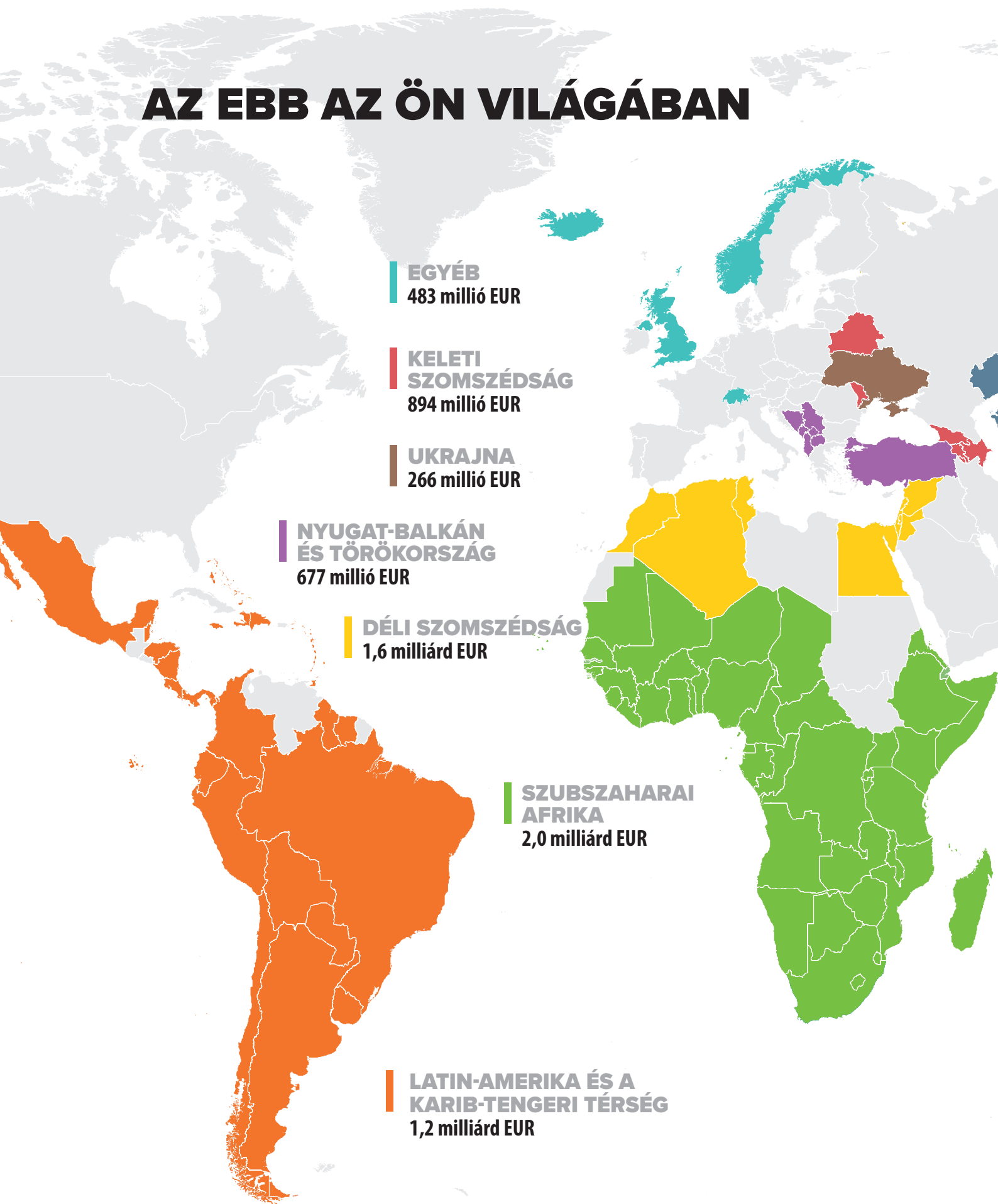
AZ EBB CSOPORT AZ ÖN ORSZÁGÁBAN

A sötétebb színek magasabb GDP-arányos beruházást jelölnek.

AZ EBB AZ ÖN VILÁGÁBAN

**AZ
EU-N KÍVÜL
ÖSSZESEN
8,4 milliárd EUR**

**ÁZSIA
1,3 milliárd EUR**

Az Európai Beruházási Bank nem támogatja, nem hagyja jóvá, és nem ítéli meg az ezen a térképen ábrázolt területek, határok, színek, megnevezések vagy információk jogi helyzetét.

A Szíria ellen 2011 novemberében bevezetett uniós szankciók nyomán az EBB minden hitelezési és tanácsadási tevékenységét felfüggesztette az országban. Ugyanakkor az EBB része a Szíriával foglalkozó központi donorcsoportnak, amely az EU és az ENSZ közös vezetésével nyomon követi a helyzetet.

ALAPVETŐ STRATÉGIAI PRIORITÁSAINK

50,7
milliárd
EUR

A Verkor Dunkerque melletti óriásgyárának elhelyezkedése megkönnyíti a nyersanyagok behozatalát és az akkumulátorok exportját.

ÉGHAJLAT

“

A kialakulóban lévő tiszta technológiák léptékváltása a napjainkban Európa előtt álló legsürgetőbb kihívások egyike. A tiszta technológiák területén minden eddiginél nagyobb ütemben halad előre az innováció, ugyanakkor az áttörést hozó újítások méretezhető és piacérett megoldásokba történő átültetése – különös tekintettel a maga nemében első demonstrációkra – továbbra is hatalmas és tőkeigényes feladat. Ezek az úttörő projektek gyakran nagy kockázatokat hordoznak, ami miatt elengedhetetlen, hogy ezen akadályok leküzdése érdekében erős partnerségek jöjjenek létre az állami és a magánszektor között. Elköteleztünk magunkat az iránt, hogy áthidaljuk ezt a kritikus finanszírozási hiányt a növekedési szakaszban lévő vállalatok számára, és katalizátorai legyünk a hathatós partnerségeknek, amelyekkel fel lehet gyorsítani a transzformatív technológiák bevezetését. A tiszta technológiák területén működő legígéretesebb európai vállalkozások támogatásával célunk az energetikai átállás előmozdítása, a gazdasági reziliencia támogatása, valamint Európa helyzetének megerősítése a globális környezetbarát gazdaságban. ”

Irene Gálvez Verdú, az EBB Hitelezési Igazgatóságának tiszta energiával kapcsolatos saját tőkéért és növekedési tőkéért felelős osztályvezetője

“

A reziliens, zöld infrastruktúra finanszírozása nélkülözhetetlenebb, mint valaha, tekintettel az újabban előforduló rettenetes, pusztító viharokra, aszályokra és felhőszakadásokra. Az Európai Beruházási Bank abban a kiváltságos helyzetben van, hogy nagy volumenű hozzájárulást tud biztosítani, támogatva a kormányzati politikákat és jelentős összegű magántőkét vonzva a klímafinanszírozás céljára. Meggyőződésem szerint az EU klímabankjaként válhatnánk még agilisabbá a végrehajtás tekintetében, és tehetünk még többet, olyan világos, hosszú távú szakpolitikai irányvonalat követve, amely tökéletesen kiegészíti az összes többi stratégiai prioritásunkat. ”

Dirk Roos, az EBB Projektigazgatósága energetikai átállásra irányuló programokkal foglalkozó osztályának vezetője

ENERGIA A JÓ FÖLDBŐL

Németországban fúrásokat végeznek annak érdekében, hogy hőt és energiát nyerjenek ki a talajfelszín alatti kőzetből – ez az innovatív megoldás nem támaszkodik vízkészletekre

Daniel Mölk először a 2010-es évek elején dolgozott a bajorországi Geretsried városában egy olyan projekten, amelynek keretében felszín alatti termálvizet kerestek a helyi közműcég hidrotermikus energia termelésére irányuló tervéhez. Vízet ugyan nem találtak, de Daniel Mölk és csapata szinte mindent megtanult, amit csak a város körüli talaj- és kőzetképződményekről tudni lehet. Ez lefektette egy úttörő jellegű vállalkozás alapjait, amelybe 13 évvel később fogtak bele ugyanott.

A geotermikus energiára irányuló projektek során többnyire felszín alatti termálvíz- vagy gőzrezervoárokból nyerik ki a hőt, fúrással. Geretsriedben és számos más helyen azonban nem érhetőek el vagy nem hozzáférhetőek a felszín alatti vizek. Így hát Daniel Mölk, a kanadai Eavor leányvállalataként működő németországi Eavor ügyvezető igazgatója a föld mélyére fúr, és magából a kőzetből nyeri ki a hőt.

Az első kereskedelmi léptékű „Eavor-Loop” most épül Geretsriedben az uniós Innovációs Alap 91,6 millió eurós vissza nem térítendő támogatásának és az Európai Beruházási Banktól kapott 45 millió EUR összegű finanszírozásnak köszönhetően. Olyan innováció ez, amely 30 000 háztartás számára elegendő mennyiségű tiszta megújuló hőt és villamos energiát fog biztosítani a régióban.

A rendszer egy hatalmas föld alatti radiátorra hasonlít. Az Eavor szakemberei két függőleges aknát fúrnak 4500 és 5000 méter közötti mélységbe. Ezután 12 pár oldalsó vízszintes csatornát fúrnak 3000 és 3500 méter közötti hosszúságban az egyes aknák aljától kiindulva, ami hurkonként nagyjából 80 km hosszúságú furatot tesz ki. (A geretsriedi rendszer négy ilyen hurokból fog állni.) Ezt követően a hatalmas radiátort megtöltik tiszta vízzel. A víz áramlását szivattyú indítja el. Amikor a szivattyút kikapcsolják, a rendszer tovább működik természetes módon, „hőszifon” módjára. Ez azt jelenti, hogy a föld alatti kőzet hővezetéssel felmelegíti a rendszer alján lévő vizet, és az természetes módon feljön a felszínre, ahol azt közvetlenül fel lehet használni távfűtésre vagy villamosenergia-termelésre. A rendszer üvegházhatásúgáz-kibocsátása alacsonyabb a hagyományos geotermikus rendszerekhez képest, mivel nincs szükség újabb folyadékok injektálására és nem igényel széles körű szivattyúhasználatot.

A geretsriedi „Eavor-Loop” projekten belül az első hurok az ütemezés szerint 2024 végére lép működésbe; a négy hurok mindegyike várhatóan 2026-ra fog működni. A vállalat jelenleg egy második projekten dolgozik Hannoverben.

“**Amikor a szivattyút kikapcsolják, a rendszer tovább működik természetes módon.**”

ZÖLD SZÍV BEHÁLÓZVA

Tübingiában hálózatot fejlesztenek, egyengetve az utat a dekarbonizáció előtt

A CO₂-kibocsátás csökkentése és az energiabiztonság erősítése érdekében Európa nagyarányú beruházásokat hajt végre a megújuló energia, például a szél- és a napenergia területén. A napsütés és a szél kínálta időszakos, időjárásfüggő villamosenergia-ellátás azonban megnehezíti a hálózatüzemeltetők számára a villamosenergia-kínálat és a kereslet előrejelzését és kezelését. Ha megújuló energiaforrásokra támaszkodunk, akkor a stabil hálózati frekvenciát is nehezebb fenntartani. Ez kockázatot jelent a hálózat stabilitására nézve, mivel a rendszer kevésbé képes ellenállni a hirtelen zavaroknak, ideértve például egy nagy generátor kiesését vagy a szélerősség hirtelen csökkenését.

A németországi Tübingia régiójában az elosztóhálózatot üzemeltető TEAG egyike a számos európai hálózatüzemeltető vállalatnak, amely beruházásokat hajt végre, hogy kiküszöbölje ezeket a zökkenőket a dekarbonizáció felé vezető úton. A sűrű erdőiről „Németország zöld szíveként” ismert Tübingia villamos energiájának több mint 57%-át megújuló forrásokból állítja elő, 22,4%-át szélből.

2024 áprilisában a TEAG 400 millió EUR összegű hitelt írt alá az Európai Beruházási Bankkal az Európai Unió REPowerEU terve keretében, amely segít finanszírozni a szerteágazó regionális hálózatának fejlesztésére irányuló 600 millió eurós beruházási programját. A beruházás 620 települést szolgál, amelyek között sok a csupán 10 000 és 20 000 közötti lakosú kisebb város. A hitelnek köszönhetően a TEAG meg tudja kétszerezni a villamosenergia-hálózatra irányuló beruházásait, és legalább 300 további munkatársat tud alkalmazni.

“ **A megújuló energia iránti igény erőteljes növekedésére számítunk.** ”

„A megújuló energia iránti igény erőteljes növekedésére számítunk – mondja Mike Karaschinsky, a TEAG részlegvezetője. – Németország a fogyasztási központokhoz nagyon közel található szén- és atomerőműveken alapuló, erőteljesen központosított rendszerrel egy messzemenően decentralizált rendszerre tért át, amelyben akkor termelődik energia, amikor a legmegfelelőbbek az időjárási feltételek. A kihívás az, hogy átlássuk, hol lesz a jövőben áramlás, és mely útvonalakon várható a legnagyobb terhelés.

Intelligens hálózat

A beruházási program részeként új villamosenergia-vezetékeket és légvezetékeket építenek ki minden feszültséghez, más vezetékeket pedig lecserélnék. Alállomásokat is kell építeni, és korszerű hálózati komponensekre lesz szükség az automatizált és digitális teherelosztáshoz. A beruházásokra a hálózat korszerűsítése érdekében van szükség, hogy több decentralizált nap- és szélenergia-termelőt és -felhasználót lehessen bekapcsolni, köztük olyan fogyasztókat, akik fotovoltaikus paneleket, hőszivattyúkat és fali autótöltőket kívánnak rákapcsolni a hálózatra, élve a digitális átállás előnyeivel.

„Az elektromobilitás fokozódása, az autóakkumulátorok és a hálózatba visszatáplálni képes töltőrendszerek miatt be kell ruháznunk egy sokkal intelligensebb hálózatba” – mutat rá Karaschinsky.

ÓRIÁSI LÖKÉS AZ AKKUMULÁTOROKNAK

A Verkor nevű francia startup óriásgyárat épít Dunkerque-ben, ahol évente 300 000 elektromos autóhoz gyártanak akkumulátorcellákat

Benoît Lemaignan öt társával együtt 2020 júliusában alapította meg az akkumulátorokkal foglalkozó, Verkor nevű francia vállalatot. A startup neve utal a Lemaignan szülővárosa, Grenoble fölé magasodó Vercors hegyvonulatára. Növekedésük ugyanolyan meredek volt, mint az ottani hegyek lejtői.

Miután a Verkor szerzett egy kezdeti 250 millió eurós összeget a grenoble-i innovációs központjához, gyorsan további forrásokat tudott bevonni, köztük állami támogatásokat 650 millió EUR összegben a „Franciaország 2030 terv” keretében, amely a francia ipart hivatott segíteni abban, hogy az innovatív technológiákba és a zöld átállásba történő nagyarányú beruházások révén tartani tudja a lépést. A támogatások részeként 60 millió eurót kaptak Hauts-de-France régiótól és 30 millió eurót Dunkerque városától.

2024 áprilisában az Európai Beruházási Bank 270 millió EUR összegű közvetlen hitelt hagyott jóvá a Verkor számára, az InvestEU támogatásával segítve a vállalat dunkerque-i óriásgyárának megépítését. Emellett a Bank közvetített hitelektervezést aláírni részt vevő kereskedelmi bankokkal, amelyek révén a projekthez nyújtott finanszírozás teljes összege elérheti a 400 millió eurót.

Ingadozó piacok

A beruházás nem kockázatmentes.

„A Verkorhoz hasonló induló innovatív vállalkozások számára nem egyszerű dolog több milliárdos tőke- és hitelfinanszírozást előteremteni az elektromosjármű-akkumulátorok piacán – mondja Olivier Kueny, az Európai Beruházási Bank ezzel az üggyel foglalkozó hitelezési tisztviselője. – Az elektromos autók iránti kereslet és a nyersanyagok ára nagyon ingadozó, ezeknél az óriásprojekteknél pedig olyan technológiai, piaci és építési kockázatok merülnek fel, amelyek miatt a finanszírozás strukturálása érzékeny kérdés a szponzorok és a hitelezők számára.”

Az elektromos autók költségének 30–50%-át az akkumulátorok teszik ki, és az elektromos járművek továbbra is drágábbak, mint a hozzájuk hasonló, fosszilis üzemanyaggal meghajtott autók. Az autógyártók dolgoznak a költségek csökkentésén, hogy az Európában gyártott elektromos autók versenyképesek legyenek a fosszilis üzemanyaggal működő autókkal és az Ázsiában gyártott elektromos járművekkel. „Az ágazatban erős a verseny – mutat rá Jonas Wolff, az Európai Beruházási Bank egyik vezető mérnöke. – Van egy bizonyos technológiai kockázat, mivel a gyártók folyamatosan feszegetik a határokat, hogy egy kicsivel többet hozzanak ki a cellákból, és így csökkenthessék áraikat.”

Hogyan feszegetjük a határokat

A lítium-ion akkumulátorok egyik kulcsfontosságú alkotóeleme, a katód például nikkel, mangán és kobalt, valamint némi lítium és más fémek keverékéből készül. „A vegyület receptje jogvédett” – mondja Wolff.

A fémek drágák és nagyon volatilisak, bonyolult ellátási láncokkal, valamint kitermelési és gyártási folyamatokkal. A tendencia ezért az, hogy igyekeznek csökkenteni a drága és volatilis fémek mennyiségét a vegyületben, ezáltal mérsékelve a költségeket és fokozva az árstabilitást. Felmerülnek továbbá bizonyos megfontolások a jogszabályi megfelelés tekintetében is az ellátási láncokkal kapcsolatosan, amelyek gyakran az Európai Unió kívül találhatóak. „Próbálunk helyben termelt anyagokkal dolgozni, és aztán terjesztjük ki a kört Európára és azon túlra – magyarázza az alapító, Benoît Lemaignan. – Bizonyos anyagok így is Afrikából, Dél-Amerikából és Ázsiából fognak jönni. De a lítiumot jellemzően Európából szerezzük be. Némi nikellellátás is biztosított Európából, és jön valamennyi kobalt Marokkóból. Ezeket az értékláncokat a Renault-val közösen fejlesztjük.”

Az, hogy az óriásgyár Dunkerque kikötőjének közelében létesül, megkönnyíti a nyersanyagok behozatalát és a késztermékek Renault-gyárakba irányuló exportját. Az óriásgyár négy gyártósorán évente várhatóan 300 000 jármű számára készülnek majd akkumulátorcellák. A projekt keretében 2030-ig a várakozások szerint 1500–2000 új munkahely jön létre Dunkerque-ben.

“ **Ez a művelet pontosan olyan, amilyennek lennie kell. Innovatív európai startuapról van szó, elősegíti az európai autóipar zöld átállását, és hozzájárul Európa globális versenyhelyzetének javításához egy kulcsfontosságú ágazatban.** ”

KUPOLÁT A MEGÚJULÓ ENERGIÁNAK

A szén-dioxid éghajlatváltozást okoz. Egy olasz vállalat azonban kitalálta, hogyan kínálhat megoldást a megújuló energia tárolásához – és a globális felmelegedés elleni küzdelemhez

Szardínia középső részén hatalmas ballon dereng a horizonton. Tele van szén-dioxiddal, amely az éghajlatunkban veszélyes változásokat előidéző legfontosabb üvegházhatású gázok egyike. De ugyanaz a gáz, amely globális felmelegedéshez vezet, egyidejűleg fontos tényező lehet az éghajlatváltozás elleni küzdelemben. Egy milánói székhelyű induló innovatív vállalkozás, az Energy Dome CO₂-akkumulátorának kulcsfontosságú elemeként használja a kupolának is nevezett hatalmas ballont.

„Napjainkban a megújuló források veszik át a vezető szerepet a villamosenergia-termelésben, de van egy hátulütőjük: a Nap nem süt mindig, és a szél se fúj állandóan – mondja Paolo Cavallini, az Energy Dome szervezetvezetője. – Ugyanakkor megújuló energiára éjjel-nappal szükségünk van. Ehhez tartós energiatárolás szükséges.”

A tárolás a megújulóenergia-forradalom hiányzó darabja. Az energiatermelőknek el kell tudniuk tárolni a szélből vagy a naptól termelt energiát ahhoz, hogy azt fel lehessen használni, amikor kevés energia termelődik. Az innovátorok számos különböző módszerrel kísérleteznek; ezek közül az egyik legígéretesebb az, amivel az Energy Dome próbálkozik. A vállalat újítása akár tíz órán át is képes tárolni az energiát, a lítium-ion akkumulátorokhoz képest feleakkora költséggel. „Ez az időtartam döntő jelentőségű, mivel lehetővé teszi, hogy a megújuló energia a fosszilis tüzelőanyagok helyébe lépjen és az európai energiamix akár 90%-át is kitegye” – mondja Cavallini.

Az Energy Dome demonstrációs létesítménye – amely a maga nemében az első – két éve működik. A szardíniai Ottana településen pedig már épül egy teljes léptékű üzem, amely egyetlen kisütéssel 200 MWh villamos energiát képes termelni – ez megfelel 2439 Tesla Model 3 hosszú hatótávolságú akkumulátorának.

„A hosszú időtartamú energiatárolás az a hiányzó láncszem, amellyel lehetővé válik az energetikai átállás – mutat rá Cavallini –, és meggyőződésünk szerint a mi technológiánkkal az élére állhatunk ennek a hullámnak.”

A negatívból a pozitívba

Napközben a szén-dioxidos akkumulátor a helyi hálózatban lévő felesleges – alapesetben napenergiából származó – energia felhasználásával szén-dioxidot sűrít és cseppfolyósít, amelyet acéltartályokban tárol. Ezzel a szén-dioxid azon képességét aknázza ki, hogy – a levegővel ellentétben – környezeti hőmérsékleten nagy nyomás alatt cseppfolyósá válik. A sűrítéssel hó is keletkezik, amelyet hőenergia-tároló egységekben tárolnak. Amikor villamos energiára van szükség, a folyamatot megfordítják. A tárolt cseppfolyósított szén-dioxidot a tárolóegységeken keresztül felmelegítik, aminek következtében visszaalakul gázneművé. Ez a gáz visszaáramlik a kupolába. De mielőtt odaérne, megpörget egy turbinát, amely villamos energiát termel.

„Az egész folyamat egy zárt hurok, amely a töltés során eredetileg használt energia 75%-át visszaadja a rendszerbe – magyarázza Cavallini. – 30 évig működhet mindenféle romlás nélkül, szemben más, gyorsan leromló elektrokémiai technológiákkal.”

Európa zöld átállásának támogatása

Az éghajlatváltozás elleni küzdelem jegyében az Európai Unió ambiciózus tervet fogadott el, célul tűzve ki, hogy 2050-ig áttérjen egy karbonsemleges gazdaságra. A cél eléréséhez Európának kibocsátásmentes forrásokkal – különösen megújuló forrásokkal, köztük szél- és napenergiával – kell kiváltania a kieső fosszilis tüzelőanyagokon alapuló energiatermelési kapacitást.

Az Energy Dome tárolási megoldását az Európai Beruházási Bank és a Bill Gates által alapított Breakthrough Energy Catalyst 60 millió eurós kombinált finanszírozással támogatja. Az efféle megoldások kritikus fontosságúak Európa éghajlati céljai szempontjából. „Inspiráló példa ez egy olyan áttörést jelentő technológiára, amilyenből Európában és világszerte is többre lenne szükségünk – mondja Alessandro Ronzoni, az Európai Beruházási Bank ezzel az ügylettel foglalkozó tisztviselője. – Ez a finanszírozás segíteni fogja a létesítmény felépítését, a technológia bevezetését és magánforrások mozgósítását.”

A tartós tárolás jövője

Az Energy Dome akkumulátorai nagyszerűen kiegyensúlyozzák a megújuló forrásokból származó energiakínálatot és az energia iránti keresletet, és több napra elegendő tartalékot tárolnak a hálózat stabilizálásához olyan időszakokban, amikor a rossz idő miatt megszakad a fotovoltaikus panelekkel történő villamosenergia-termelés.

A CO₂-akkumulátorok a megfizethetőségük miatt is kiemelkedőek. Környezetbarát anyagokból és sorozatgyártott alkatrészekből készülnek, ami azt jelenti, hogy a lítium-ion akkumulátorokhoz képest alacsonyabb áron képesek villamos energiát termelni.

„Szardíniai létesítményünk a maga nemében az első teljes léptékű modul, és azt a modult világszerte le fogjuk másolni – mondja Cavallini. – Kupoláink többféle méretben és konfigurációban üzemeltethetők.”

“ **A hosszú időtartamú energiatárolás az a hiányzó láncszem, amellyel lehetővé válik az energetikai átállás.** ”

VÉGRE BIZTONSÁGBAN

2024 szeptemberében pusztító árvíz sújtotta Délnyugat-Lengyelországot. A Racibórz Dolny víztározó milliókat védett meg, rámutatva az árvízvédelem jelentőségére

Czesław Burek, a lubomiai „wójt” olyan jövőről álmodott, ahol Nieboczowy lakosainak nem kell az árvízveszély állandó fenyegetésében élniük. A délnyugat-lengyelországi falu nagyon megszenvedte az Odera folyó 1997-es áradását, a régió történetének legnagyobb árvizét. Otthonok dőltek romba és emberek haltak meg; a községet letarolta az ár. Burek – akinek fent említett „wójt” titulusa arra utal, hogy egy több vidéki falut tömörítő csoportosulás vezetője – megfogadta, hogy megakadályozza az efféle tragédiák újbóli előfordulását. Az alkalom akkor érkezett el, amikor a lengyel kormány úgy határozott, hogy az Odera völgyében, a falu közelében megépíti a jelentős méretű Racibórz Dolny víztározót. A projekt megvalósulásához azonban a lakosoknak jelentős akadállyal kellett szembenézniük: máshová kellett költözniük. „Mivel mindenhol vízfolyások vesznek körül minket, szélsőséges időjárás esetén állandóan villámárvizek alakulnak ki – mondja Burek. – Ha maradunk, ahol voltunk, az a falunk végét jelentette volna.”

A közösség létrehozta Nowe Nieboczowy települést; ez az „Új Nieboczowy” csak néhány kilométerrel van feljebb az eredeti faluhoz képest. Nehéz volt a döntés, de amikor 2024 szeptemberében katasztrofális árvíz sújtotta Délnyugat-Lengyelországot, kifizetődőnek bizonyult: a falu sértetlenül vészelt át az árvizet, köszönhetően a masszív új víztározónak. Nowe Nieboczowy védelme mellett a víztározó több mint 2,5 millió lakos számára enyhítette az árvíz hatását három vajdaságban: Sziléziában, Alsó-Sziléziában és az Opolei vajdaságban. „Közel 19 évet kellett várunk, számos kihívással kellett szembenézniük, de végül megtaláltuk annak módját, hogy megvédjük községünket és megőrizzük az örökségünket” – meséli Burek.

Az első igazi próbatétel

A Racibórz Dolny víztározó projektjének, valamint az Odera és a Neisse (Nysa) folyó mentén megvalósult többi árvízvédelmi projektnek az előkészítését az Európai Bizottság és az Európai Beruházási Bank által alapított partnerség, a JASPERS segítette. „A víztározó hatalmas pufferként szolgál, és megfékezi az Odera és a Neisse folyó áradását – mondja Łukasz Wyra, az Európai Beruházási Bank vezető vízügyi mérnöke, aki ezen a projekten dolgozott. – Kulcsfontosságú elem az Odera folyó árvízvédelmi rendszerében.”

2024 szeptemberében a víztározónak nehéz próbát kellett kiállnia. A régiót a valaha mért legnagyobb árvíz sújtotta, amely felülmúlta még a súlyos károkat okozó 1997-es történelmi árvizet is, amely 600 000 embert érintett Wrocławban. A Borisz nevű viharral mindössze négy nap alatt az átlagos szeptemberi csapadékmennyiség ötszöröse zúdult le, óriási károkat okozva egész Dél-Lengyelországban. Az emberek olyan kedvezően fogadták a víztározó hatékonyságát, hogy több ezren nyilvánítottak róla hálás véleményt a Google Maps oldalon, megköszönve az építkezés miatt áttelepített falvak áldozatvállalását. „Megóvta Racibórz városát, ahonnan édesanyám és a szülei származnak – olvassuk az egyik véleményben. – Köszönetet szeretnék mondani Ligota Tworkowska és Nieboczowy egykori lakosainak és a 240 áttelepített családnak.”

Árvízvédelem egész Lengyelországban

A közelmúltbeli áradások jól mutatják, mennyire fontosak az árvízvédelmi projektek, és hogy milyen előrelátó volt a lengyel kormány azzal, hogy ambiciózus árvízvédelmi projekteket indított az ország kiszolgáltatott területein, így Kotlina Kłodzka, Sandomierz, Słubice, Żuławy és Węzeł Oświęcimski térségében.

„Az uniós források segítségével 119 projektet zártunk le az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás témakörében, beleértve az árvízvédelem fokozására és a vízmegtartásra irányuló beruházásokat, valamint a lengyelországi veszély-előrejelző és életmentési rendszerek fejlesztését – mondja Jarosław Orliński, a fejlesztési forrásokért és regionális fejlesztésért felelős minisztérium igazgatója. – Ha nem került volna sor ezekre a beruházásokra, mérhetetlen lett volna a pusztítás, sokkal hatalmasabb annál, amit láthattunk.”

Egyre gyakoribb jelenség

Az árvizek a legpusztítóbb természeti katasztrófák közé tartoznak, és az éghajlatváltozás miatt egyre gyakoribbá és súlyosabbá válnak. A tudósok előrejelzése szerint a négynapos felhőszakadások legalább kétszer gyakoribbak és 7%-kal intenzívebbek lesznek. A globális hőmérséklet 2 Celsius-fokos emelkedése esetén az efféle viharok gyakorisága mintegy 50%-kal nőhet.

„Több ehhez hasonló projektre van szükségünk, a meglévő infrastruktúrát pedig bővíteni és fejleszteni kell, mivel egyre inkább veszítünk a biztonsági ráhagyásból – mondja Eckart Tronnier, aki a JASPERS tanácsadó csoportját vezette. – Lehet, hogy az árvízvédelmi infrastruktúra sokszor egyszerűen ott áll, és nemigen használják. Csak egy katasztrófa bekövetkeztekor látjuk, milyen fontos szerepük van az emberéletek megmentésében és a kiterjedt károk megelőzésében.”

Egy új megbízatás keretében a technikai tanácsadó csoport támogatja a lengyel hatóságokat újabb árvízvédelmi projektek azonosításában és rangsorolásában.

Az árvízvédelmi projektek a városokba is új életet lehelhetnek.

„Wrocławban fokozatosan éttermek és boltok jelentek meg, a vízpartok pedig zöldterületekké változtak, bicikliutakkal – teszi hozzá Eckart Tronnier. – Így a víz ismét értékévé vált a város számára.”

14,4
milliárd
EUR

A finn Swappie meghosszabbítja az okostelefonok élettartamát, és csökkenti a szén-dioxid-kibocsátást.

2

DIGITALIZÁCIÓ ÉS TECHNOLÓGIAI INNOVÁCIÓ

“ Az áttörést jelentő technológiákhoz, például a mesterséges intelligenciához nyújtott támogatásunk fontos szerepet tölt be a tudományos felfedezések felgyorsításában, a termelékenység és a versenyképesség fellendítésében, valamint üzleti modelljeink átalakításában. Emellett felgyorsítja az energetikai átállást, és – például a kiberbiztonsági technológiák révén – fokozza biztonságunkat és védelmünket. ”

Antonello Locci, az EBB Projektigazgatósága innovatív digitális technológiákért és feldolgozóipari ágazatokért felelős osztályának vezetője

“ Ezek a vállalatok mind-mind a technológia határait tolják egyre kijebbe, emellett pedig Európa jövőbeni autonómiáját is erősítik a kritikus ágazatokban. ”

Yu Zhang, az EBB Hitelezési Igazgatósága mélytechnológiáért, digitalizációért és élettudományokért felelős osztályának vezetője

“ Az innováció és a digitalizáció finanszírozásában való erőteljes részvételünk támogatja a versenyképesség fokozására irányuló európai erőfeszítéseket. A szilárd tudományos és technológiai alapozás, valamint az információkhoz és a digitális szolgáltatásokhoz való gyors hozzáférés céljára nyújtott támogatásunk fokozza Európa innovációs képességét – és végső soron növeli Európában a munkahelyek számát. ”

Christine Garburg, az EBB Hitelezési Igazgatósága balti-tengeri és észak-európai vállalatokkal foglalkozó osztályának vezetője

“ A korai szakaszban járó innovatív orvostechnológiai cégek nagyban közreműködnek az olyan európai kutatás-fejlesztési tevékenységekben, amelyek pozitív hozzáadékkal járnak az ismereteink terén. Az ilyen típusú beruházások kielégítetlen egészségügyi igényeket kezelnek, és kiemelkedő társadalmi-gazdasági hatással járnak, beleértve a jelentős egészségügyi hasznot. ”

Dana Burduja, az EBB Projektigazgatóságának élettudományokért és egészségügyért felelős osztályvezetője

NINCS SZÜKSÉG ALVÓMASZKRA

A Nyxoah innovációja a világon leggyakrabban előforduló alvási rendelleneséget, az obstruktív alvási apnoét kezeli minimális beavatkozással

A Nyxoah nevű orvostechológiai vállalat megállapította, hogy az obstruktív alvási apnoé kritikus fontosságú piac, mivel rengeteg páciens szorul segítségre, és a jelenlegi kezelési lehetőségek korlátozottak. Ez pedig egy új készülék kifejlesztésére indította a belga céget, amely kezeli ezt az alvási rendelleneséget. „Egyik elsődleges motivációnk az volt, hogy a légúti nyomásterápiánál, azaz az obstruktív alvási apnoé esetében alkalmazott standard elsődleges terápiánál nagyon magas a páciensek lemorzsolódási aránya – mondja Olivier Taelman, a Nyxoah ügyvezető igazgatója. – Az, hogy itt egyértelműen kielégítetlen igény mutatkozik valamilyen betegközpontú megoldás iránt, elvezetett minket egy minimálisan invazív neurostimulációs készülék megalkotásához.”

A Nyxoah „Genio” nevű készülékének innovatív kialakítása nagy előrelépést jelenthet a becslések szerint a férfiak 14%-a, a nőknek pedig 7%-a számára, akik enyhe vagy súlyos apnoében szenvednek.

A „folyamatos pozitív légúti nyomást” eredményező gépekkel végzett standard kezeléshez egész éjjel viselni kell egy kényelmetlen maszkot. Sok páciens nem képes elviselni ezt a kezelést, mert kényelmetlennek találja, vagy mert zavarja az alvásban. A felhasználók fele néhány éven belül lemorzsolódik.

Az Európai Beruházási Bank felismerte a Genióban rejlő potenciált, és 2024 júliusában 37,5 millió eurót fektetett be, támogatva a további kutatás-fejlesztést és a nagyobb léptékű gyártást.

„A kényelem és a megfelelőség javításának céljával kialakított neurostimulációs technológiánk magasabb életminőség megtapasztalását teszi lehetővé a páciensek számára egy hatékony és betegbarát megoldás révén, amely jelentős kielégítetlen egészségügyi igényt kezel” – mutat rá Taelman.

Minimálisan invazív

Obstruktív alvási apnoé esetén a beteg légzése egy légúti elzáródás miatt ismétlődően megáll, majd újraindul. Ennek gyakori oka a garatban lévő lágyszövet ellazulása. Klinikai vizsgálatok kimutatták, hogy az obstruktív alvási apnoében szenvedő kezeletlen betegek körében idővel jelentősen nő a halálozási ráta. Ha nincs kezelve a rendellenesség, az megkétszerezheti a stroke kockázatát, és ötszörösére növelheti a szív- és érrendszeri megbetegedésekből eredő halálozást. A kezeletlen alvási apnoé emellett napközben álmatlansághoz és figyelemzavarhoz vezet, és fokozza a magas vérnyomás és a kettes típusú cukorbetegség kockázatát.

A Genio készüléket egy rövid ambuláns eljárás keretében beültetik az áll alá, nagyjából 2 cm mélyre. Külső elem vagy látható részek nélkül működik, kényelmes és diszkrét használatot téve lehetővé. A nyelvben a legfontosabb izom neve genioglossus izom, az ahhoz kapcsolódó ideg pedig a hypoglossus nevű, nyelv alatti ideg. Ezt az ideget stimulálja a Genio balról is és jobbról is, közvetlenül az áll alatt, előidézve a nyelv hátsó részének összehúzódását, amely így enyhén előrenyomódik. Ennek az idegnek a stimulálásával a rendszer megakadályozza, hogy a nyelv ellazuljon hátul, a garatban – ezáltal pedig biztosítja, hogy a légút egész éjjel nyitott maradjon.

TECHNOLÓGIA LEJÁRATI IDŐ NÉLKÜL

A Swappie nevű finn vállalat az okostelefon-felújítás terén áll elő innovációkkal a szén-dioxid-kibocsátás csökkentése, az e-hulladék minimalizálása és a kritikus fontosságú nyersanyagok megóvása érdekében

Az európaiak 2023-ban 130 millió új okostelefont vásároltak. Minden egyes telefon előállítása 80 kg CO₂ kibocsátásával járt. Bár a felújított okostelefonok szénlábnyoma 78%-kal kisebb az újakéhoz képest, az Európában korábban más által használt telefonoknak csak 25%-át adják el újra. Azaz közel 98 millió okostelefont nem újítanak fel – ez jelentős elszalasztott lehetőség a szén-dioxid-kibocsátás csökkentése terén. Egy finn vállalat, a Swappie okostelefonokat újít fel és értékesít újra, segítve a vásárlókat abban, hogy csökkentsék a szénlábnyomukat és magukénak érezzék a körforgásos gazdaságot.

Az egész ügy kezdődött, hogy Sami Marttinen családja áldozata lett.

„Vettem az interneten egy használt telefont – emlékszik vissza Marttinen –, amely azóta sem érkezett meg.” Miután rájött, hogy az efféle csalások elterjedtek, Marttinen és üzlettársa meglátta a piacon az üzleti lehetőséget. „Másnap felébredt bennem a vállalkozó. Kicsit utánajártunk az egésznek, és így született meg a Swappie.”

Mára a Marttinen által alapított vállalat Európa legnagyobb iPhone-felújítója: 13 országban több mint 2 millió ügyfelet szolgált ki. „Ha az emberek megbíznak a piacon, jobban hajlandóak lesznek körforgásos termékeket fogyasztani – mutat rá Marttinen. – Ha csak egyetlen évvel meghosszabbítjuk egy okostelefon élettartamát, egyharmadával csökken az élettartamára vetített szén-dioxid-kibocsátás.”

A nyersanyagok megóvása

Az Európai Unió évente 5 millió tonna e-hulladékot termel. Az okostelefonok kulcsszerepet játszanak ezen a téren, mivel olyan kritikus fontosságú nyersanyagokat tartalmaznak, mint a kobalt és a lítium. Ha a 2023-ban eladott okostelefonoknak csak a felét felújítanák vagy újrafeldolgoznák, Európa 1365 tonna kobaltot és 195 tonna lítiumot tudna megmenteni vagy visszanyerni – ez több mint fele annak a 380 tonnának, amennyit Európa legnagyobb lítiumkitermelője, Portugália abban az évben kitermelt.

Ezért támogatta az Európai Beruházási Bank a vállalatot 170 millió eurós kockázati tőke-finanszírozással, amelyet az InvestEU program fedez. „A Swappie tevékenysége igazodik a körforgásos gazdaság és a fenntartható innováció iránti elkötelezettségünkhöz” – mondja Iwona Biernat, a projekten dolgozó hitelezési tisztviselő.

A hitel a vállalati kutatás-fejlesztést és robotikát fogja támogatni, segítve, hogy gyorsabban és megbízhatóbban lehessen javítani az iPhone-okat. Ám ahhoz, hogy a felújítási ágazat növekedjen, egy fontos elem még hiányzik. Az Eurostat szerint az európaiak kevesebb mint egyharmada adja el vagy bocsátja újrafeldolgozásra a régi telefonját, míg az emberek közel fele a háztartásában tartogatja. „Rá kell vennünk az embereket, hogy adják el a régi okostelefonjaikat” – mondja Marttinen.

SZÁLLJON TELEKOCSIBA

A Vay nevű német startup innovatív autómegosztást kínál távirányítású elektromos járművekkel, amelyeket a sofőrök távolról vezetnek

A mikor Thomas von der Ohe 2017-ben önvezető ingajárműveket épített a Szilícium-völgyben, mindenki azt gondolta, hogy három éven belül széles körben elérhetőek lesznek a vezető nélküli járművek. „Ez a hároméves időablak évről évre egyre inkább eltolódott” – mondja von der Ohe, a vezetőmentes mobilitással foglalkozó Vay startup német társalapítója és vezérigazgatója. Akkor azonban támadt egy ötlete. Mi lenne, ha nem várna az önvezető járművek tökéletesítésére, hanem bevezetne egy olyan környezetbarát és hatékony autómegosztást, amelyben a járműveket távsófor irányítja távolról? Otthagyta állását, visszaköltözött Európába, és összefogott két másik európai mérnökkel, Fabrizio Scelsivel és Bogdan Djukiccsal. Berlinben közösen megalapították a Vayt.

A cég technológiája a következőképpen működik: egy felhasználó a vállalat okostelefonos alkalmazásán keresztül tud kocsit hívni, egy képzett távsófor pedig távirányítással az ügyfél tartózkodási helyére viszi a járművet. Amikor az autó megérkezik, a felhasználó átveszi a manuális irányítást, és úgy vezeti, mint egy hagyományos járművet. Az út megtétele után a felhasználó az alkalmazásban lezárja a bérletet és kiszáll a kocsiból, a távsófor pedig megoldja a parkolást, vagy a következő ügyfélhez viszi a járművet. A távsóforok teljesen elmerülnek a vezetésben. Kamerás érzékelők reprodukálják az autó környezetét, továbbítva azt a távsóforállomás képernyőire. A közúti forgalom hangjait, például a mentőautók szirénáját és más figyelmeztető jelzéseket mikrofonon keresztül továbbítják a távsófor fejhallgatójára. „Hiszünk egy olyan jövőben, ahol az emberek és a számítógépek együttműködnek egymással – mondja von der Ohe. – Az önvezetés fokozatos bevezetésének stratégiáját követjük, ahelyett, hogy a 100%-ig humán vezetésről közvetlenül a 0%-ban humán és 100%-ig számítógépes vezetésre térnénk át.”

A Vay Las Vegasban

2024 januárjában a Vay elindította első kereskedelmi szolgáltatását Las Vegasban, ahol a vezető nélküli járművekre vonatkozó szabályozások jelenleg kevésbé szigorúak, mint Európában. A vállalat a tervei szerint Las Vegasban bővíti a szolgáltatás kapacitását, majd azt követi az Európa-szerte történő bevezetés. Amikor a Vay 2023-ban engedélyt kapott Hamburg városától egy vezető nélküli autó üzemeltetésére, az első és egyetlen olyan vállalat lett Európában, amely közterületeken biztonsági sofőr nélkül közlekedtet járművet. 2024 júniusában a Vay bejelentette, hogy partnerségre lép a Poppy nevű belga telekocsi-üzemeltetővel, hogy bevezessék ott a távvezetést. 2024 szeptemberében az Európai Beruházási Bank 34 millió EUR összegű kockázati hitel-befektetést írt alá az InvestEU támogatásával, hogy segítsen felgyorsítani a Vay szolgáltatásának és technológiájának fejlesztését. „Az Európai Beruházási Bank segített azzal, hogy jó finanszírozási feltételeket nyújtott, amelyeknek köszönhetően egy lépcsőfokkal feljebb léphetünk a technológiánkkal – mondja von der Ohe. – Segített több piacon bevezetni a technológiánkat, különösen Európában.”

“**Hiszünk egy olyan jövőben, ahol az emberek és a számítógépek együttműködnek egymással.**”

FELVILLANYOZÓ JÖVŐ

Három olasz mérnök egy családi vállalkozás átalakításával olyan huzalokat fejleszt, amelyek csökkentik a szén-dioxid-kibocsátást és javítják a villanymotorok teljesítményét

Nagyvállalatoknál végzett munkája után három olasz mérnök – Filippo Veglia, Francesco Taiariol és Piero Degasperi – összeállt és feltalált egy olyan huzalburkolási technológiát, amely fenntartható, oldószermentes, nagy teljesítményű mágneses huzalok előállítását teszi lehetővé. Ennek gyártására létrehozták a Tau Group nevű vállalatot. „Nagyon szerettünk volna valami olyat létrehozni, aminek van értelme” – emlékszik vissza Taiariol, a Tau Group ügyvezető igazgatója. A találmány nagy előrelépés az elektromos járművekben található motorok szempontjából, amelyek így a lehető legkompaktabbá és leghatékonyabbá válnak. Ez pedig lehetővé teszi és felgyorsítja a villamosításra és az alacsony szén-dioxid-kibocsátásra való áttérést.

„A srácok megoldása innovatív: egy felmerülő piaci igényt elégítenek ki, és kezelik azt, hogy a jelenlegi gyártóknak nincsenek jó megoldásaik – mondja Alberto Casorati, az Európai Beruházási Bank hitelezési tisztviselője, aki a Bank által a Tau Group számára nyújtott, 2024 novemberében aláírt 20 millió eurós hitelen dolgozott. – A Tau Group valami olyanra tapintott rá, ami egyre inkább fájó pont az ügyfelek számára.” Az InvestEU program által fedezett finanszírozás segít abban, hogy a Tau Group évi 2000 tonnáról akár 12 000 tonnára bővítse az elektromos huzalok gyártását.

A villamosítás magja

A mágneses huzal egy vékony rétegű szigeteléssel ellátott elektromos huzal. Vezeti a villamos energiát, amely a motorokban, generátorokban vagy transzformátorokban mágneses energiává vagy mechanikus energiává alakul. Az elektromos gépek gyorsan változó jellege ellenére a mágneses huzalokban használt anyagok nem sokat változtak az elmúlt 60 évben. „Ez problémássá vált, mivel ezek a huzalok 800 voltnál kezdenek meghibásodni, ami a villanymotorokban előforduló számos alkalmazás esetében kulcskérdés” – mutat rá Taiariol.

A Tau Group „DryCycle” nevű technológiája erős, rugalmas technopolimerekkel vonja be a mágneses huzalokat, amelyek jellemzője a jobb kémiai ellenállás, elektromos szigetelés és termikus stabilitás. Ennek eredményeként az autógyártók és a villanymotorok tervezői áttörhetik a 800 voltos korlátot, és esetlegesen elérhetik az 1000 voltot.

Oldószer nélkül, kevesebb energiával és szén-dioxid-kibocsátással

A huzalokhoz rendszerint hagyományos polimer bevonatokat alkalmaznak folyékony oldószer alapú lakk gyanánt. Ezek az oldószer a gyártás során elpárolognak, ami káros részecskéket szabadít fel. Emellett égetni kell őket, ami miatt a huzalgyártás világszerte több millió tonnás CO₂-kibocsátással jár. A DryCycle innovatív megközelítésével az oldószer és adalékanyagok használata elkerülhető. Nagyon vékony polimer bevonatot visznek fel egy rétegben, amivel egyszerűsödik a gyártás, csökkennek a költségek, és javul a teljesítmény. Ehhez az oldószermentes folyamathoz mintegy 80%-kal kevesebb energia szükséges, mint az oldószer alapú módszerekhez. „A Tau lényege az energia hatékony felhasználása” – összegez Taiariol.

SZIKRÁZÓ FEJLŐDÉS A MOTORKERÉKPÁROKNÁL

A Stark Future forradalmasítaná a motorkerékpár-ágazatot elektromos krossz-motorjaival, fellendítve Spanyolországban az innovációt, a fenntarthatóságot és a helyi gazdaságot

Anton Wass akkor vált a motorkerékpárok szerelmesévé, amikor kisfiúként a Stockholm melletti szülővárosában látott egy szomszédot krosszmotorozni. 16 éves korára társalapítója volt egy motorkerékpár-alkatrészekre szakosodott e-kereskedelmi vállalkozásnak, amely világszinten élvonalba került. Sikere ellenére azonban Anton továbbra is arról álmódzott, hogy feltalál egy gyökeresen újfajta motorbiciklit. „Sok éven át folyton arról álmodtam, hogy lehet építeni olyan elektromos motorkerékpárt, amely felülmúlja a legjobb robbanómotoros modelleket” – meséli.

Így indította el 2019-ben a Stark Future vállalatot. A barcelonai székhelyű cég célja, hogy elektromos krosszmotorjaival átalakítsa a motorkerékpár-ágazatot. 2021-ben piacra dobták a világ legerősebb krosszmotorját, Stark VARG néven (ami svédül „erős farkast” jelent). „Bombaként hatott a motorkerékpár-ágazatban – mondja Wass. – Azt hiszem, még soha egyetlen motorkerékpárt nem vezettek be ilyen sikerrel.”

A vállalat folytatni kívánja az innovációt, és még kifinomultabbá tenné motorkerékpárjait. Ezért támogatja az Európai Beruházási Bank a vállalatot egy 2024 szeptemberében aláírt 40 millió eurós hiteleszközzel.

Kuplung nélkül

A Stark Future elektromos motorkerékpárjában 6,5 kilowattórás akkumulátor található, amely az egyedi karbonszálas hüvelyes motorral akár 80 lóerőt biztosít, ami 30%-kal meghaladja egy hasonló, benzinnel üzemelő 450 köbcentis krosszmotor teljesítményét. Ez a felépítés akár hat órán át tartó technikás terepmotorozást tesz lehetővé, illetve elegendő energiát biztosít egy teljes motokrosszverseny teljesítéséhez, mindössze kétórás töltési idő mellett.

Az Európai Beruházási Bank finanszírozása támogatja az e-motorkerékpárokhoz kifejlesztendő új platformokkal kapcsolatos vállalati erőfeszítéseket, és segíti a gyártókapacitás növelését. A finanszírozás az InvestEU keretében történik – az Európai Unió e kiemelt programja 2027-ig több mint 372 milliárd EUR összegben hivatott mozgósítani további, állami és magánszektorbeli forrásokból megvalósuló beruházásokat, támogatva az EU szakpolitikai céljait.

„A piac versenyképességének előmozdításához és a tudás Európai Unióban tartásához elengedhetetlen az induló innovatív vállalkozások támogatása – mondja Joanna Lisboa Tiago, az Európai Beruházási Bank ezen az ügyleten dolgozó hitelezési tisztviselője. – Pénzügyi támogatás nélkül a tőkepiac szűkül, ami csökkenti a szereplők számát és kockázatvállalási hajlandóságát. Ezt a hiányt kívánjuk pótolni.”

“ **A piac versenyképességének előmozdításához és a tudás Európai Unióban tartásához elengedhetetlen az induló innovatív vállalkozások támogatása.** ”

ZÖLD MEGOLDÁS AZ ACÉLRA

Az acélgyártással nem hagyhatunk fel, egy osztrák vállalat azonban küzd a szén-dioxid-kibocsátás ellen, nagy pénzeket fektetve a zöld energiába és a csúcstechnológiás kutatásba

A világ szén-dioxid-kibocsátásának mintegy 7%-áért az acélipar felel. Ezért az Európai Beruházási Bank – Európa első számú éghajlatvédelmi befektetője – magától értetődően támogatja a fenntartható és innovatív acélipari beruházásokat. A 2024-ben támogatásra jogosultnak minősített ügyletek egyike egy júniusban jóváhagyott 300 millió eurós hitel volt, amely egy osztrák acélipari nagyvállalat, a Voestalpine számára nyújt segítséget az innovatív acéltermékekkel és a fenntartható gyártással kapcsolatos kutatásaihoz.

Európa egyik legnagyobb acélgyártójaként a Voestalpine négy év alatt fogja felhasználni a pénzt olyan folyamatok kutatásához és fejlesztéséhez, amelyek kevesebb energiát használnak, kevesebb nyersanyagot fogyasztanak el, és meghosszabbítják az acéltermékek élettartamát.

Hogyan maradjunk az élen az acéliparban

A további kutatás segíthet a környezetnek, de egyben az első számú útja annak, hogy a Voestalpine helytálljon a globális acélipari versenyben – mondja Gerald Mayer, a vállalat pénzügyi igazgatója. „Rendkívül nehéz gazdasági környezettel kell szembenéznünk, különösen az európai acélipari vállalatok esetében – mutat rá Mayer. – Szerencsére az innovatív acéltermékeink iránt nagy a kereslet a legnagyobb igényeket támasztó ágazatokban.”

A Voestalpine legújabb fenntartható acélipari projektjének neve greentec. Ez 2027-től kezdődően a 2019-es szintekhez képest akár 30%-kal is csökkenteni fogja a kibocsátásokat azáltal, hogy részben elektromos ívkemencékkel váltja fel a karbonintenzív nagyolvasztókat.

Vannak esetek, amikor az Európai Beruházási Bank a kutatáson túli területekre is kiterjesztheti az acéliparnak nyújtott támogatását. 2024 elején 314 millió eurós ügyletet írt alá a „H2 Green Steel” nevű vállalatnak a svédországi Bodenben létesítendő új üzeme számára, amely hidrogén segítségével gyárt majd vasércből acélt, és így 95%-kal kevesebb szén-dioxidot fog kibocsátani.

A legsúlyosabban érintett régiók megsegítése

Az innovációnak és a beruházásoknak köszönhetően Kína után az Európai Unió a világ második legnagyobb acélgyártója. Éves termelése közel 180 millió tonna, vagyis a globális termelés 11%-a, szemben Kína körülbelül 1 milliárd tonnájával.

Az Európai Bizottság és az Európai Beruházási Bank közösen dolgozik a tiszta acélra irányuló kutatás és innováció támogatásán. A Horizont Európához hasonló beruházási programok sok milliárd euró összegben nyújtottak finanszírozást az acél- és a cementipar, valamint más karbonintenzív ágazatok kibocsátásainak csökkentésére irányuló kutatásokhoz. Az Igazságos Átmenet Alap az acélgyártásra, szénbányászatra és cementgyártásra erősen támaszkodó régiókat és országokat segíti a fenntarthatóbb társadalmakra és gazdaságokra való áttérésben.

ÁRADÓ INNOVÁCIÓ

Az Európai Beruházási Bank egyik kezdeményezése a kék gazdaságon belüli innovációt lendíti fel, előmozdítva az óceánnal kapcsolatos fenntartható növekedést, valamint a tengeri technológiák és erőforrások terén történő előrehaladást

Rene Hansen több mint 20 éven át dolgozott különböző ágazatokban, a snowboardozástól a megújuló energiáig, világszerte segítve a vállalatokat a növekedésben és az innovációban. Globális kalandjait követően úgy érezte, le kellene horgonyoznia közelebb a szülőföldjéhez, Norvégiához. Az alkalom akkor jött el, amikor Konrad Bergström megkereste őt egy elképzeléssel: elektromos hajókat alkotna. „Rájöttem, hogy olyan vállalatra szeretném összpontosítani az energiámat, amely valóban fontosnak tartja a fenntarthatóságot – mondta Hansen. – Úgy éreztem, ez tökéletes lehetőség arra, hogy összehangoljam a munkámat az általam vallott értékekkel, és tényleges hatást érjek el.”

A Bergström által alapított, svédországi székhelyű vállalat forradalmasítani szeretné a hajóipart, olyan módszereket keresve, amelyekkel környezetbarátabbá válhatnak a hajók. Az X Shore az üvegszálat és a karbonszálat ötvözi a tömeg, a teljesítmény és a környezeti hatás optimalizálása céljából. Az eredmény: negyedannyi CO₂ kibocsátása, mint egy benzinmeghajtású hagyományos hajó esetében. „A hajózásnak harmóniában kell lennie a természettel” – hangsúlyozza Hansen.

Ezért lett az X Shore egyike annak a 20 vállalatnak, amelyet beválasztottak az uniós „Kék bajnokok” programba – az Európai Beruházási Banknak és az Európai Bizottságnak ez a kezdeményezése ingyenes tanácsadási támogatást biztosít olyan vállalatoknak, amelyek a kék gazdaságban felmerülő kihívások kezelésére alkalmas, a kategóriájukon belül legjobb kék technológiákkal és megoldásokkal dolgoznak. A cél a versenyképességük fokozása, valamint a vállalatok felkészítése arra, hogy potenciális finanszírozáshoz jussanak befektetőktől vagy az Európai Beruházási Banktól. A 2024 májusában elindított „Kék bajnokok” programban kiválasztott vállalatok Európa legkülönbözőbb pontjain működnek különféle területeken, a víz alatti robotikától kezdve a környezetbarát szállítási megoldásokon és a biofinomítokon át a műholdas adatkalmazásokig és a szélenergiáig. A programba való felvétellel elismerést nyer, hogy ezek a vállalatok úttörő jellegűek és előbbre viszik az ágazatot egy zöldebb jövő felé. A kezdeményezés célja a fenntartható kék gazdaság előmozdítása és annak hangsúlyozása, hogy fel kell lépni az óceánok következő nemzedékek számára történő védelme és helyreállítása érdekében.

Egyedülálló megközelítés

„Felismertük, hogy a kék technológiák európai fejlesztéséhez piaci támogatásra van szükség – mondja Paulina Brzezicka, az Európai Beruházási Bank pénzügyi tanácsadója, aki Antonella Calvia-Götz vezető tanácsadóval közösen létrehozta a „Kék bajnokok” programot. – Rájöttünk, hogy valami olyat kell csinálnunk, ami túlmutat a szokásos megközelítésmódunkon és amit korábban sose csináltunk.”

Az új megközelítés egy nyílt pályázati eljárás segítségével azonosítja azokat a kék technológiákat, amelyeknek javára válna az ingyenes tanácsadási támogatás; e támogatás keretében tökéletesítik a vállalatok üzleti terveit, és felkészítik őket az Európai Beruházási Bank kockázatitőke-eszközéből vagy más befektetőktől származó potenciális finanszírozásra. A pályázóknak növekvő innovatív vállalkozásoknak kell lenniük, és olyan hiteles növekedési beruházási stratégiával kell rendelkezniük, öt éves időtartamra legalább 15 millió EUR összegben, amelynek felét már befektetők finanszírozzák. Emellett kellően érettnek kell lenniük – vagy közel kell állniuk – ahhoz, hogy potenciálisan finanszírozásban részesülhessenek az Európai Beruházási Bank részéről.

FÉNYES ELŐRELÉPÉS

Egy lengyel vállalat a mindennapos készülékek területén igyekszik fellendíteni az európai innovációt, fejlesztve fotonikai technológiáját és infravörös érzékelőit

Józef Piotrowski professzor az 1970-es években kezdte keresni, hogy melyik anyag a legmegfelelőbb az érzékelési célú alkalmazásokhoz. A Varsói Katonai Műszaki Akadémián tudományos áttörést ért el, amely aztán segítette átalakítani az infravörös technológia világát. Piotrowski és csapata olyan érzékelőket fejlesztett ki, amelyeket már nem kell folyékony nitrogénnel hűteni. Ez az innováció előkészítette a terepet a VIGO Photonics 1987-es megalapításához – a vállalat azóta fotonikai (a fényhullám technológiáján alapuló) és mikroelektronikai eszközök gyártására szakosodott.

A ma már Józef fia, Adam Piotrowski által vezetett VIGO Photonics egy HyperPic nevű új kezdeményezéssel kívánja folytatni az innováció hagyományát. A projekt célja, hogy lézereket és fotonikai érzékelőket integráljanak egyetlen apró csipbe, alapvetően megváltoztatva a mindennapos eszközeinkkel való interakcióinkat. „Képzeljünk el egy olyan okosórát, amely nemcsak nyomon követi a lépéseinket, de valós időben monitorozza a vércukorszintet is; vagy egy hűtőgépet, amely szól, ha valamelyik élelmiszer hamarosan tönkremegy – magyarázza Filip Costa, a VIGO vállalati pénzügyi igazgatója. – Ez csak néhány példa azokra az alkalmazásokra, amelyeket a HyperPic kínál a háztartási elektronika, a környezetvédelem és az orvostudomány területén és más területeken.”

Az Európai Beruházási Bank egy 2024 szeptemberében aláírt 21 millió EUR összegű kockázati tőkével támogatja a VIGO Photonics vállalatot, annak érdekében, hogy Európa továbbra is a fotonikai innováció élvonalában maradjon.

Észlelni a láthatatlant

A VIGO Photonics szakterületei az infravörös érzékelők, a teljes körű infravörös érzékelő modulok és az epitaxiális lapkák – azaz az infravörös jelek felfogására és feldolgozására szolgáló termékek. A vállalat most egy ujjbegy méretű csipbe – úgynevezett fotonikus integrált áramkörbe – szeretné integrálni ezeket a komponenseket. Ezek az áramkörök jelentik az ágazatban a következő nagy előrelépést, jelentős alkalmazási lehetőségekkel a mindennapos és a háztartási készülékekben. A kompakt méret lehetővé teszi, hogy könnyen és kényelmesen lehessen elvégezni az összetett teszteseteket, így nincs szükség egy teljes laboratóriumra.

Az uniós finanszírozás segítségével a VIGO Photonics javíthatja érzékelőinek és moduljainak teljesítményét, és előrelépéseket tehet az új érzékelőkre irányuló kutatás-fejlesztés területén.

„A közép-európai piacon hiány mutatkozik az olyan messzemenően innovatív, kockázatos, de áttörést hozó technológiák finanszírozása terén, amelyek egész iparágakat forradalmasíthatnak és hosszú távon hatással lehetnek a világgazdaságra” – mondja Philippe Hoett, az Európai Beruházási Bank vezető kockázati tőke-hitelezési tisztviselője, aki a VIGO Photonics finanszírozását irányította.

IGAZÍTHATÓ ANTITESTEK

Egy francia cég poliklonális antitesten alapuló kezeléseit újítják állhatják a biológiai támadásoknak vagy a következő világjárványnak, lépést tartva a mutálódó vírusokkal

A Fabentech létrejöttéhez több szempontból is a bajok vezettek. A halálos vírusokhoz és biotoxinokhoz kapcsolódó kezeléseket kidolgozó francia cég két hírhedt járvánnyal kezdte meg munkáját: az ebolával és a baromfipestis néven ismert madárinfluenzával. Bertrand Lépine 2009-ben azzal az elképzeléssel alapította meg a vállalatot, hogy finomhangolja egy technológiát előző munkahelye, a Sanofi Pasteur hasznosítási engedélyével. Olyan poliklonális antitesteken alapuló kezelést kívánt megalkotni, amely a meglévő technikákhoz, köztük a monoklonális terápiákhoz képest jobban semlegesítene a halálos vírusokat és toxinokat. A Sanofi Pasteur korábban már kidolgozott olyan poliklonális antitesten alapuló kezeléseket, amelyek megakadályozták a kígyó- és a skorpióméreg emberi sejtekbe történő bejutását. Lépine úgy gondolta, ugyanez a megközelítés használható lenne halálos betegségeknél is.

2012-re a vállalat klinikai vizsgálatokat végzett a madárinfluenza kezelésére, 2015-re pedig együttműködött az Egészségügyi Világszervezettel és az Európai Gyógyszerügynökséggel az ebola gyógymódjai terén. 2017-ben partnerségre lépett a francia haderővel egy növényekből származó, nagymértékben halálos biotoxinnal szembeni ellenanyag kifejlesztése érdekében. Noha mindezek a kezelések ígéretesek voltak, egyik sem talált jelentős piacra. A világjárvány előtt Európa nem foglalkozott aktívan a biológiai támadások vagy az újfajta fertőző betegségek potenciális veszélyeivel. Ezzel szemben az Egyesült Államok a szeptember 11-i támadásokat követően biotechnológiai startupokat finanszírozott, amelyek kezeléseket fejlesztésén dolgoztak. „Egyszerűen Európában nem volt meg a kultúrája annak, hogy biológiai fenyegetésekre készüljünk” – mondja Sébastien Iva, a Fabentech vezérigazgatója.

Aztán jött a Covid19.

„Az paradigmaváltás volt, mert minden egyes uniós ország, az uniós intézményekkel egyetemben elkezdett készülni az ilyen típusú fenyegetésekre – mondja Iva, aki 2020-ban, épp a világjárvány kibontakozásakor kezdett dolgozni a Fabentechnél. – Akkor kezdtek költségvetést elkülöníteni erre a célra.”

Felkészülés a biológiai fenyegetésekre

Az egyik ilyen költségvetés a HERA Invest, az Európai Bizottság új Egészségügyi Szükséghelyzet-felkészültségi és -reagálási Hatósága (HERA) által nyújtott finanszírozás. Az Európai Bizottság 2021-ben hozta létre a HERA-t, amelynek megbízatása kiterjed az antimikrobiális rezisztenciával, a biológiai védelemmel és a világjárványokra való felkészültséggel foglalkozó európai vállalatok és kutatások támogatására.

Az Európai Beruházási Bank 2024 októberében megállapodást írt alá arról, hogy 20 millió eurós kockázati-kezelési finanszírozást nyújt a Fabentechnek. Ez az első olyan beruházás, amelyre a HERA égisze alatt kerül sor. A pénzből a Fabentech továbbfejleszti az eredeti Sanofi Pasteur technológiából kinőtt, FabShield nevű, poliklonális antitesten alapuló kezeléseit, és bővíti kapacitását egy sor különböző kórokozó elleni terápia előállítására, ideértve a Nipah vírust és a szarbecovírusokat, a Covid19 háttérben álló víruscsaládot, valamint növényi alapú toxinokat. „Számunkra a HERA valóban megingathatatlan szövetségesként segít abban, hogy mindannyian felkészüljünk a jövőbeni biológiai fenyegetésekre, legyen szó akár szándékos biológiai terrortámadásról, akár természetes módon előforduló járványról vagy világjárványról” – mondja Iva.

A Fabentech vezeti a szarbecovírusok elleni kezeléseken dolgozó európai egyetemek és cégek alkotta e-Fabric konzorciumot; ezek azok a vírusok, amelyek esetében az Egészségügyi Világszervezet szerint nagy a kockázata egy újabb világjárvány kialakulásának. A SARS-CoV-2 – a Covid19 háttérben álló vírus – a szarbecovírusok családjába tartozik. A konzorcium, amely a Fabentech poliklonális antitesteken alapuló kezelésein dolgozik, 2024 januárjában 7,7 millió eurós vissza nem térítendő támogatásban részesült az Európai Bizottság Horizont Európa programjából.

„Ezeket az összegeket a HERA és az Európai Bizottság már korábban elkülönítette – mondja Henri-François Boedt, az Európai Beruházási Bank Fabentech-beruházásért felelős hitelezési tisztviselője. – Ők pedig olyan témában kutatnak, ahol sok kutatásra és jelentős finanszírozásra van szükség.”

A nagy kihívás: Covid19

Amikor Iva 2020 júliusában a Fabentechhez került, a vállalat vezetése mondta neki, hogy a cég fókuszát át kell irányítani a Covid19 kiemelt fontosságú kezelésére. A Fabentech uniós források segítségével gyorsan kifejlesztett egy poliklonális antitesteken alapuló kezelést a Covid19 és variánsai ellen, FabenCOV néven. A Covid19 elleni oltóanyagok villámgyors fejlesztése és a vírusmutációk nyomán a kezelésekre iránti igény némileg megcsappant, noha az ígéretesnek mutatkozott az ismert Covid19-variánsok semlegesítése terén.

Európa számára azonban rögvest világossá vált, hogy azonosítani kell mindazon egyéb vírusokat, amelyek gyorsan pandémiává alakulhatnak, és készletet kell fejleszteni a lehetséges kezelésekből. Számos Covid19 elleni kezelés nagymértékben célzott monoklonális antitesteket használt, amelyek alapvetően megkötik a SARS-CoV-2 vírus felületén lévő tüskefehérjét, és meggátolják a sejtekbe való bejutását. A vírus mutálódásával azonban sok ilyen kezelés veszít hatékonyságából.

A poliklonális antitesteken alapuló kezelések tágabban közelítik meg a vírust vagy a toxint: az antigéneken meglévő különböző receptorokat – vagy epitópokat – azonosítják és veszik célba. Az antigén jellemzően egy fehérje, lipid vagy nukleinsav, amely a vírusok vagy toxinok felületén található. A poliklonális antitestek egyetlen antigéneken több helyhez (epitóphoz) kötődnek. Azáltal, hogy az epitópokhoz kötődnek, az antitestek hatékonyan semlegesítik a vírust vagy a toxint, mivel blokkolják azon képességét, hogy bejusson az emberi sejtekbe, és fertőzést, illetve betegséget okozzon. „A poliklonális kezeléseken tényleg minden oldalról és minden szögből megfogják a vírust – magyarázza Iva. – Ha egy vírus mutálódott, a monoklonális kezelés már nem fog tudni jól kötődni, így nem lesz túl hatékony. A poliklonális azonban továbbra is kötődni tud az antigén egy részéhez, és így képes semlegesíteni a vírust vagy a toxint.”

“ **A HERA valóban megingathatatlan szövetségesként segít abban, hogy mindannyian felkészüljünk a jövőbeni biológiai fenyegetésekre, legyen szó akár szándékos biológiai terrortámadásról, akár természetes módon előforduló járványról vagy világjárványról.** ”

1 milliárd
EUR

A dán kikötő, Esbjerg már eleve fontos szerepet játszik a tengeri szélenergia ágazatában. Mostantól biztonsági szerepet is be fog tölteni.

3

BIZTONSÁG ÉS VÉDELEM

“

A létfontosságú infrastruktúra finanszírozásával és az ágazaton belüli innovációt előmozdító vállalatok támogatásával kulcsszerepet töltünk be Európa biztonságának és védelmének fokozásában. A kiberbiztonságba, a kettős felhasználású technológiákba és a reziliens infrastruktúrába történő beruházások révén az Európai Beruházási Bank erősíti az Európai Unió azon képességét, hogy kezelni tudja a biztonsági kihívásokat és megvédje lakosait. Célzott finanszírozásunk lehetővé teszi az európai iparágak számára, hogy reagáljanak a felmerülő fenyegetésekre, és támogassák Európa biztonságát és autonómiáját. ”

Timo Kiiha, az EBB Hitelezési Igazgatóságának Ausztria, Németország és az északi országok állami szektora számára történő hitelezésért felelős osztályvezetője

ESBJERG ÚJRAGONDOLJA MAGÁT

Dán kikötő a hadihajók és a tengeri szélenergia ágazatának szolgálatában

Esbjerg mindössze 156 éves kikötője viszonylag új, Dánia és Európa számos más kikötőjéhez képest, amelyek évszázadok vagy akár évezredek óta működnek. Viszonylag rövid története során azonban a Dánia nyugati partján fekvő Esbjerg számos átalakuláson ment keresztül, hogy különböző ágazatokat szolgáljon – az 1800-as évekbeli állattenyésztéstől kezdve az 1920-as évek halászatán át az 1960-as és 1970-es évekbeli tengeri olaj- és gázkitermelésig. Napjainkban, amikor Európa új kihívásokkal néz szembe a dekarbonizációtól a geopolitikai fenyegetésekig terjedően, Esbjerg ismét újragondolja magát.

„Néhány éve kezdtük észlelni a közelgő változást – meséli a kikötő igazgatója, Dennis Pedersen. – Az Északi-tengeren található szélerőműparkok központi szerepet töltenek be Európa energetikai átállásában, ehhez azonban jelentős infrastrukturális beruházásokra van szükség.”

„Aztán 2022-ben, Oroszország Ukrajna elleni invázióját követően felismertük, hogy nemcsak a dekarbonizáció miatt kell aggódnunk, hanem Európa biztonsága miatt is.”

Esbjerg már eleve fontos szerepet játszik a tengeri szélenergia ágazatában, ahol dán vállalatok – köztük a Vestas – az iparág vezető szereplői. A transzeurópai közlekedési hálózat részét képező és erős vasúti és közúti kapcsolatokkal rendelkező kikötő valójában már eddig is mintegy 59 északi-tengeri szélenergia-projekt számára szolgált kulcsfontosságú létesítményként.

Készen a növekedésre...

A tengeri szél turbinák azonban egyre nagyobbak. És egyre csak növekednek.

A kikötőhöz vezető utakon a körforgalmakat már átalakították, hogy a különösen hosszú kamionok egyenesen keresztül hajthassanak rajtuk. A szeles időjárásáról ismert régióban alkalmazott új turbinák lapátjai azonban immár több mint 100 méter hosszúak, ami azt jelenti, hogy az új turbinák átmérője és magassága nagyjából kétszerese a korábbiakénak. Így magasabbak, mint a Gherkin (azaz Uborka) néven ismert londoni felhőkarcoló.

Az ilyen hatalmas szerkezetek szállításához és összeszereléséhez speciális létesítményekre és rengeteg helyre van szükség. Ennek biztosítása érdekében Esbjerg kikötője beruház egy új, 57 hektáros terminálba – ez a terület nagyobb, mint 106 futballpálya együttvéve.

... és a mélyülésre

Európa biztonsági és védelmi igényeinek jobb kiszolgálása érdekében a kikötő a hajózási csatornáját is mélyíti.

A NATO hajói korábban arra használták a kikötőt, hogy páncélozott járműveket, például M1 Abrams harckocsikat és M2 Bradley gyalogsági harcjárműveket hozzanak be az Egyesült Államokból. 2024 júniusában a kikötő az USA hadserege 1. páncélos hadosztályának több mint 700 járművét kezelte, 2021-ben pedig több mint 300 tételt kezelte az USA hadseregén belüli Nemzeti Gárda 81. Stryker hadosztálya részére.

A kikötő hajózási csatornája azonban túl sekély a teljesen megrakott vagy apály idején érkező szállítóhajók fogadásához.

“ **A tengeri szélenergia területén évtizedekig el fog tartani a konjunktúra.** ”

Kettős felhasználású beruházás

Esbjerg kikötője szempontjából a kettős fókusznak több előnye is van.

„A tengeri szélenergia területén évtizedekig el fog tartani a konjunktúra – mondja Pedersen. – Beruházási tervünk nemcsak abban segít minket, hogy megszilárdítsuk helyzetünket az ágazatban és segítsük Európa energetikai átállását, hanem az Egyesült Államok felé vezető új útvonalak megnyitásával arra is felkészít minket, ami azután következik.”

A NATO egyik szállítási központjaként betöltött szerepének erősítésével a kikötő jelentős finanszírozáshoz jut hozzá az Európai Uniótól és beruházási ágától, az Európai Beruházási Banktól. Ez magában foglalja az Európai Hálózatfinanszírozási Eszközből és a dán kormánytól kapott, vissza nem térítendő támogatásokat, valamint az Európai Beruházási Bank 115 millió eurós hitelét – a Bank 8 milliárd eurót különített el az Európai Unió európai biztonságra irányuló stratégiai kezdeményezésének támogatására.

Beruházás a biztonság és a védelem érdekében

Az uniós kormányok szeretnék, ha az Európai Beruházási Bank fokozná az Európa biztonságához és védelméhez nyújtott támogatását. Ennek nyomán a Bank felvette prioritásai közé az ágazat támogatását, kiigazítva hitelezési kritériumait és belső folyamatait, és további pénzeszközöket különítve el erre a célra. 2024-ben egyablakos ügyintézési pontot hozott létre a biztonsággal és védelemmel kapcsolatos projektekhez, megkönnyítve a vállalatok számára a finanszírozáshoz és a tanácsadási szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

„Itt egyértelműen kettős felhasználásról van szó – mondja Txema Urrutia Aldama, az Európai Beruházási Bank közlekedési ágazattal foglalkozó szakembere. – Valójában talán ez az első nagyszabású kettős felhasználású infrastrukturális projekt, amelyhez támogatást biztosítottunk.”

AZ EBB BIZTONSÁG ÉS VÉDELEM TERÜLETÉN FELÁLLÍTOTT EGYABLAKOS ÜGYINTÉZÉSI PONTJA

A biztonsági és védelmi ágazatra vonatkozó 2024. májusi cselekvési tervének részeként az Európai Beruházási Bank Csoport egyablakos ügyintézési pontot állított fel a biztonsági és védelmi beruházásokhoz, beleértve egy külön biztonsági és védelmi irodát, valamint a védelmi szakemberek EBB csoporton átívelő hálózatát. A kezdeményezés egyszerűsített pénzügyi támogatást és szakértői segítségnyújtást kínál, emellett jobb hozzáférést biztosít az EBB csoport által az európai biztonsági és védelmi ágazat számára nyújtott finanszírozáshoz. A cél a beruházások felgyorsítása és az európai biztonságra irányuló stratégiai kezdeményezés (SESI) keretében még rendelkezésre álló 6 milliárd EUR összegű források gyorsabb felhasználása, valamint az EBB csoport európai biztonsághoz és védelemhez nyújtott támogatásának felpörgetése. Az egyablakos ügyintézési pont azáltal, hogy egyetlen belépési pontot biztosít az ügyfelek és a külső érdekelt felek számára, egyszerűsíti és megkönnyíti az EBB csoport pénzügyi és technikai szakértelmének teljes skálájához való hozzáférést. Az egyablakos ügyintézési pont nyitva áll az Európai Unióban letelepedett és a biztonsági és védelmi ipar területén tevékenykedő valamennyi cég és innovátor előtt. 2024 májusától októberig már több mint 200 megkeresést kezelt, amelyekben potenciális ügyfelek kértek felvilágosítást az e célra szolgáló weboldalon keresztül a fogalommeghatározásokkal, a támogathatósággal és a finanszírozási feltételekkel kapcsolatban.

38,2
milliárd
EUR

A Gdyniába vezető
vasútvonal korszerűsítése
kulcsfontosságú a lengyel
gazdaság számára.

4

KORSZERŰ KOHÉZIÓS POLITIKA

“

A kohéziós politika az a ragasztó, amely egyben tartja társadalmainkat. Mi pedig központi szerepet játszunk a kohézió EU-szerte történő előmozdításában az olyan projektek finanszírozása révén, amelyek csökkentik a regionális különbségeket, előmozdítják a fenntartható fejlődést és fokozzák a gazdasági és társadalmi integrációt. ”

Romolo Isaia, az EBB Hitelezési Igazgatóságának szlovéniai, horvátországi és olaszországi vállalatok számára történő hitelezésért felelős osztályvezetője

“

A kohéziós régiók közlekedési infrastruktúrájára irányuló projektjeink új gazdasági lehetőségeket nyitnak meg a lakosság előtt. A Koscierzyna és Gdynia közötti vasútvonal korszerűsítése például további teherszállítási kapacitást biztosít a kikötő és hátszaga között. Az eredmény: gazdasági fejlődés, a szénlábnyom egyidejű csökkenésével és a szennyezőbb közlekedési módoktól való függőség mérséklődésével. Ez elérhetőbbé teszi a városi központokat a vasútvonal menti elővárosi és vidéki térségek lakói számára, és elősegíti a tiszta mobilitást. ”

Max Jensen, az EBB Projektigazgatóságának közlekedésfejlesztésért felelős vezetője

“

A kohézióhoz való hozzájárulásunk olyan beruházásokat támogat, mint Ostrava városának új kulturális és zenei infrastruktúrája. A cseh város a bányabezárások és a nehézipar hanyatlása miatt jelentősen megszenvedte az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságra való átállást. Támogatást biztosítunk egy, a kulturális és kreatív ágazatok számára létesítendő központhoz, hozzájárulva ezáltal a Morva-sziléziai régió új gazdasági fejlődésének diverzifikálásához. ”

Manuel Dueñas, a közép- és délkelet-európai állami szektornak nyújtott hitelezésért felelős osztály vezetője

NEHÉZ DÖNTÉS

Ischia újjáépül a pusztító földrengés és földcsuszamlás után

A Nápolyi-öbölben fekvő Ischia szigetének Casamicciola Terme településén élénken él az emberek emlékezetében a földcsuszamlás. „Rögtön egyértelmű volt, hogy valami nagy baj történt – mondja a polgármester, Giosi Ferrandino. – A városközpontot elérő sáros törmelék mennyisége mutatta, milyen nagyságrendű földcsuszamlásról van szó és milyen pusztítást végzett a domboldalon.” 2022-ben az Epomeo hegyet elérő heves esőzések váltották ki a földcsuszamlást, amely házakat sodort magával és gépkocsikat ragadott el a tengerbe, 12 ember, köztük egy háromhetes csecsemő életét követelve. Mindez pedig csupán öt évvel azután történt, hogy 4,0 erősségű földrengés rázta meg Ischia egész szigetét, két nő halálát okozva és lakosok ezreit kényszerítve otthonának elhagyására.

A földrengés és a földcsuszamlás utáni újjáépítés hatalmas feladat. „Segítünk Ischiának, gondoskodunk arról, hogy források álljanak az olasz kormány rendelkezésére, amikor szükség van rájuk az újjáépítés során – mondja Claudia Barone, az Európai Beruházási Bank vezető hitelezési tisztviselője, aki azon a 150 millió eurós hitelen dolgozott, amelyet 2024 novemberében írtak alá az olasz gazdasági és pénzügyminisztériummal a földrengésben és az áradásokban megrongálódott közcélú infrastruktúra és magánépületek felújítása céljából. A hitel egy 1 milliárd eurós pénzügyi csomag első részletét jelenti.

Biztonságosabb, reziliens és fenntartható újjáépítés

Ischia idilli sziget, amely termálvizeiről, érintetlen strandjairól és lélegzetelállító tájképéről ismert. Ugyanakkor földrengésveszélyes hely. Az évek során a probléma súlyosbodott, miután illegálisan otthonok és épületek épültek korlátozások alá eső vagy kockázatos területeken, köztük folyómedencékben. Emiatt a talaj és a fák nehezebben veszik fel a vizet, ami áradásokhoz vezet. A víz természetes útját, amely elvezetné a szárazföldről a vizet, épületekkel zárták el, és nem tisztították meg, így ott törmelék halmozódott fel.

Casamicciola Terme különösen ki van téve a földcsuszamlásoknak. Az újjáépítés már egy éve zajlik. A 8000 lakos többsége újra tudja építeni otthonát, egyötödüknek azonban a sziget más részére kell költöznie. „Nehéz döntés ez, de a polgárok biztonságát szolgálja” – mondja Giovanni Legnini, az ischiai földrengés utáni újjáépítésért felelős rendkívüli biztos és a földcsuszamlással kapcsolatos szükséghelyzetért felelős meghatalmazott biztos.

Az Európai Beruházási Bank innovatív tanulmányt ajánlott fel a helyi hatóságoknak, amely megvizsgálja az éghajlati kockázatokat és kitettségeket. A tanulmány – amelyhez hasonló Olaszországban eddig nem készült – fenntartható módokat is javasol az újjáépítés megtervezéséhez, kialakításához és végrehajtásához. „Ischia úgy épül újjá, hogy csökkentik az eredeti katasztrófához vezető kockázatokat, így a folyamat kedvező hatással fog járni” – mondja az Európai Beruházási Bank vezető mérnöke, Marco Cecchetto.

ÁTÁLLÁS A HÁZTETŐN

A WDP nevű logisztikai vállalat elektromosjármű-töltőállomásokkal szereli fel raktárait, és fotovoltaikus paneleket telepít azok tetejére, segítve bérlőit a zöld energiára való átállásban

Belgium egyik vezető logisztikai ingatlanvállalata, a Warehouses de Pauw (WDP) 2008-ban szereltette fel az első fotovoltaikus paneleket raktárainak tetejére. „A létesítmények meglehetősen kis méretűek voltak, és nem fedték le a tető egészét” – emlékszik vissza Charlotte De Troyer, a WDP vállalati pénzügyi igazgatója, kifejtve, hogy akkoriban a bérlők nem használtak sok áramot. Amikor azonban – részben az Ukrajna elleni 2022. évi orosz inváziót követő energiaválság nyomán – megugrott a villamos energia iránti igény, a WDP úgy döntött, hogy változtat stratégiáján. „A logisztikai műveleteket egyre inkább villamosítják, különösen a közlekedés területén – mondja De Troyer. – Az átállás miatt az elkövetkező években háromszorosára vagy négyszeresére fog emelkedni a villamos energia iránti kereslet.”

E kereslet kielégítése érdekében a WDP fotovoltaikus paneleket szerel romániai, belgiumi és hollandiai raktárainak teljes tetőfelületére. Ezek telepítésével a 2024. eleji 180 megawatttól 2027-ig nem kevesebb mint 350 megawatttra nő a WDP napenergia-termelése. Ezenkívül a WDP 480 töltőállomást is felállít raktáraiban az elektromos járművekhez, hogy fel lehessen tölteni a logisztikai központjaiba és onnan árukat szállító tehergépkocsikat.

Mivel az efféle infrastruktúra költséges, az Európai Beruházási Bank júliusban 250 millió eurós hitelt írt alá a WDP-vel a projekt finanszírozására.

Európa ellátási láncának kizöldítése

Amikor a WDP zöld energiát termel a tetőin, azt eladja bérlőinek. Bár az, ha magukat a raktárakat működteti ezzel a villamos energiával, csekély mértékben csökkenti a szén-dioxid-kibocsátást, a hatás óriási lehet, ha az energiát elektromos szállítójárművek meghajtására használják. „Ki-be jönnek a tehergépkocsik, így ha segíteni tudjuk ezeket az ügyfeleket a szállítás villamosításában, az sokat nyom a latba” – mutat rá De Troyer.

A WDP-éhez hasonló projektek döntő szerepet töltenek be annak elősegítésében, hogy Európa csökkentse szén-dioxid-kibocsátását és 2050-re elérje a karbonsemlegességet. A WDP egyike azoknak a napelemes rendszerek létesítésére irányuló projekteknek, amelyeket az utóbbi időben az Európai Beruházási Bank logisztikai vállalatokkal írt alá. David González García, az Európai Beruházási Bank energetikai átállással kapcsolatos programokért felelős vezető mérnöke bólogat. „Ami az egészet különlegessé teszi, az az, hogy már eleve használt földterületet használnak fel, így nem foglalnak el további területet – mondja. – Ott a raktár, és egyszerűen fotovoltaikus paneleket raknak a tetejére. Emellett a kapacitásánál fogva ténylegesen segítheti is a villamosenergia-hálózatot.”

“ Az elkövetkező években háromszorosára vagy négyszeresére fog emelkedni a villamos energia iránti kereslet. ”

TERJEDŐBEN A ZÖLD ENERGIA

Az Elektro Ljubljana korszerűsíti hálózatát és felgyorsítja az energetikai átállást

Az Elektro Ljubljana, Szlovénia legnagyobb villamosenergia-elosztó hálózata vállalja az országos hálózat korszerűsítésével és bővítésével járó kihívásokat, hogy segítsen megvalósítani az ország éghajlati célkitűzéseit. Az ország 30,4%-át lefedő villamosenergia-infrastruktúrájával az Elektro Ljubljana Közép- és Délkelet-Szlovénia minden zugát eléri. „A tervezett beruházásokkal lehetővé tesszük, hogy a legtávolabbi területeken is fejlődjön a villamosenergia-elosztó hálózat – mondja az igazgatótanács elnöke, Urban Likozar. – Ezáltal elősegítjük a gazdasági és társadalmi előrelépést az országnak ezeken a részein, amelyek egyébként a városi központokhoz képest lassabban fejlődnek.”

Fontos lépés ez Szlovénia számára, amely jelentős haladást ért el a megújuló energia területén. Az ország villamos energiájának egyre nagyobb hányadát adja a víz- és a napenergia. Az ország nemzeti energia- és klímaterve azt célozza meg, hogy a 2005-ös szintekhez képest 2033-ra 55%-kal csökkenjen az üvegházhatásúgáz-kibocsátás, és 2030-ra a teljes energiafogyasztás 33%-a származzon megújuló forrásokból.

“**Az emberek aktívabban ki fogják venni a részüket az energiafogyasztásuk kezeléséből.**”

„A projektben az egyik legígéretesebb dolog, hogy segít biztosítani Szlovénia számára azt a sürgősen szükséges energetikai infrastruktúrát, amely képes integrálni a megújuló forrásokat, különösen a fotovoltaikus rendszereket – mondja Katja Belsak, az Európai Beruházási Bank vezető hitelezési tisztviselője. – A fotovoltaikus létesítmények számának gyors növekedése hatalmas nyomást helyez a hálózatra, késéseket és visszautasításokat okozva azokban a régiókban, ahol túlterhelt az infrastruktúra.”

Különösen igaz ez a távoli területekre. 2024 szeptemberében az Európai Beruházási Bank 50 millió EUR összegű hitelt írt alá az Elektro Ljubljana részére az ország középső és délkeleti részének villamosenergia-elosztó hálózatán elvégzendő hálózatbővítés és korszerűsítés céljára.

A megújuló energia felpörgetése

Az Elektro Ljubljana korszerűsíti a légvezetékeket, földkábeleket telepít, emellett transzformátorokat és alállomásokot újít fel. Az olyan berendezések, mint az okosmérők, az elektromosjármű-töltőállomások és a hőszivattyúk jobban fogják kezelni az energiaigényeket, köszönhetően a tiszta energiának és a digitális eszközöknek. „Az emberek aktívabban ki fogják venni a részüket az energiafogyasztásuk kezeléséből, összhangba hozva a mindennapos felhasználásukat a klímacélokkal – mondja Belsak. – A helyi infrastruktúra fejlesztése és a globális éghajlati célok ily módon történő összekapcsolása gyakorlatias és inspiráló lépés a fenntartható fejlődés felé.”

A projekt segíteni fogja Szlovénia tisztább energiára történő áttérését, csökkenti a környezeti hatást, és megkönnyíti a villamos energia használatát a közlekedésben, az iparban és egyéb ágazatokban. Szlovénia villamosenergia-hálózata megbízhatóbbá és hatékonyabbá válik, miközben a villamosenergia-árak megfizethetőek maradnak. Emellett a projekt a gazdasági és társadalmi kohéziót is támogatja azáltal, hogy Szlovénia-szerte egyenlő hozzáférést biztosít a korszerű energetikai infrastruktúrához.

SÍNEN A TENGERIG

Egy lengyel vállalat 90 km hosszú vasútvonalat korszerűsít és villamosít, fellendítve a Gdynia felé történő teherszállítást, valamint a kikötőbe és a tágabb régióba irányuló személyforgalmat

Aleksandra Merchel-Koter egész gyermekkorában a vasútnál dolgozó apja és nagyapja történeteit hallgatta. „Kiskorom óta a véremben vannak a vonatok” – mondja. Ezért úgy döntött, hogy a nyomdokaikba lép, és vasútmérnöki diplomát szerzett a Gdański Műszaki Egyetemen. Most pedig a PKP Polskie Linie Kolejowe projektigazgatójaként jobbá és összekapcsoltabbá igyekszik tenni Lengyelország vasúthálózatát. Merchel-Koter több mint egy évtizede dolgozik egy szívéhez és otthonához közel álló projekten – az észak-lengyelországi Koscierzyna és Gdynia városát összekötő, 90 km hosszú 201-es vonal modernizálásán. A projekt célja egy második vágány kiépítése és a vonal villamosítása, fejlesztve ezáltal a forgalmas gdyniai kikötőbe irányuló teherforgalmat. Ezek a változások abban is segítenek, hogy csökkenjenek a torlódások a párhuzamos útvonalakon, és javuljon a közlekedés a helyi lakosok számára. „A vasútvonal az 1920-as években épült, és eredetileg kétvágányosra tervezték – magyarázza Merchel-Koter. – Amin ma dolgozunk, az az eredeti elképzelésekhez való visszatérés.”

Az Európai Beruházási Bank egy 2024 júliusában aláírt 480 millió eurós hitellel támogatja a projektet. A projekt az egyik kulcsfontosságú fázisa annak a több szakaszból álló vasútfejlesztésnek, amely Bydgoszcz városát kapcsolja össze a Gdańsk, Sopot és Gdynia alkotta Hármisvárossal.

Létfontosságú vonal Észak-Lengyelország számára

A 201-es vonal korszerűsítésével több vonat közlekedhet, és nagyobb sebességgel. Ez a kétvágányúsításnak köszönhető, amelynek keretében második sínpárt fektetnek párhuzamosan a meglévők mellé, lehetővé téve, hogy a vonatok egyidejűleg közlekedjenek mindkét irányba. „A Gdynia kikötőjéhez vezető biztos kapcsolat kulcsfontosságú, nemcsak a régió, hanem az egész ország számára” – hangsúlyozza Merchel-Koter.

“ **A Gdynia kikötőjéhez vezető biztos kapcsolat kulcsfontosságú (...) az egész ország számára.** ”

Az Európai Beruházási Bank hitelével a PKP Polskie Linie Kolejowe folytathatja ezt az ambiciózus projektet. A beruházás segíti a vállalatot abban, hogy új vasútállomásokat építsen, illetve felújítson meglévőket, emellett elősegíti az egységes európai vonatbefolyásoló rendszer jövőbeni telepítését – ez a szabványosított vasúti jelzőrendszer az európai vasutak biztonságát, interoperabilitását és hatékonyságát hivatott fokozni. „A projekt több embert fog ösztönözni arra, hogy vonattal utazzon, és teherforgalmat terel át a közútról a vasútra – mondja Adam Gephart, az Európai Beruházási Bank ezen az ügyleten dolgozó hitelezési tisztviselője. – Mivel kevésbé fejlett térségekről van szó, a projekt segít fellendíteni a regionális fejlődést, és jobb hozzáférést biztosít a fenntartható közlekedéshez.”

8,7
milliárd
EUR

A bányabezárásokkor Ostrava nehezen talált új identitást. Egy új városfejlesztési projekt a jövőbe tekintve ápolja a cseh város kulturális örökségét.

5

SZOCIÁLIS INFRASTRUKTÚRA

“Évről évre reziliens városokat hozunk létre a jövő nemzedékei számára, szociális és megfizethető lakásokat építünk, és fenntartható városi szolgáltatásokat biztosítunk. Európaszerte szorosan együttműködünk banki partnereinkkel a kulcsfontosságú infrastruktúrára – az egészségügyre, az oktatásra és a lakhatásra – irányuló stratégiai beruházások terén. Büszkén látom, miként ölt testet a munkánk olyan projektekből, amelyek gazdasági növekedést, munkahelyeket és fejlődést eredményeznek minden európai javára.”

Gemma Feliciani, az EBB Hitelezési Igazgatóságának pénzügyi intézményekért felelős vezetője

“A gyermekeink oktatásába – más szóval a jövőnkbe – történő beruházás egyedülálló alkalmat kínál a jólétünket és szabadságunkat érintő kihívások leküzdésére. A Bank alapvető szerepet játszik az oktatás valamennyi szintjének támogatásában és az európai diákok készségeinek fejlesztésében. Azt látjuk, hogy egyre nagyobb az igény a felsőoktatási beruházásokra, különösen a kollégiumokra, hogy a hátrányos szociális és gazdasági háttérrel rendelkező diákok lehetőséget kapjanak a továbbtanulásra és tehetségük maradéktalan kibontakoztatására.”

Patricia Castellarnau, az EBB Projektigazgatóságának oktatásért és állami kutatásért felelős osztályvezetője

TÉR A NÖVEKEDÉSHEZ

A ciprusi diákok nehezen jutnak megfizethető lakhatáshoz. Egy egyetem és egy település fenntartható kollégiumokat épít a probléma orvoslása érdekében

Konstantinosz Karszerász Limassolba szeretett volna költözni, hogy megkezdje tanulmányait a Ciprusi Műszaki Egyetem multimédia és grafika szakán. A Covid19-világjárvány miatti lezárások azonban keresztülhúzták a terveit. 2022-ben, amikor az egyetem újra megnyitotta kapuit, Konstantinosz váratlan kihívással szembesült – hogyan talál lakóhelyet Limassolban. „Három hónapon át naponta ingáztam Páfoszból Limassolba, hogy ott legyek az órákon és folytathassam a tanulmányaimat – meséli. – Erre azért volt szükség, mert nemigen akadt lakás, illetve amik voltak, azok nekünk, diákoknak megfizethetetlenek voltak.”

Hónapokon át tartó keresgélés után Konstantinosznak végül sikerült lakóhelyet találnia; az egyetemre beiratkozó diákok közül azonban évente több százan néznek szembe ugyanezzel a problémával. A Ciprusi Műszaki Egyetem ezért úgy döntött, megfizethető kollégiumot épít és fejleszt a kampuszainak létesítményeit Páfosz és Limassol városában. A projekt keretében több mint 700 új kollégiumi férőhely jön létre, és bővülnek az egyetem tanulmányi, kutatási és sportlétesítményei. „Ezzel a kezdeményezéssel az alapképzésben rész vevő hallgatóink egyharmadát fogjuk elhelyezni, és a ciprusi egyetemek közül nálunk áll majd rendelkezésre a legtöbb kollégiumi hely” – mondja az egyetem rektora, Panajotisz Zafirisz.

Az Európai Beruházási Bank 125 millió eurós hitelt írt alá 2024-ben, hogy segítséget nyújtson a városnak és Páfosz önkormányzatának az ambiciózus projektekhez, és biztosítsa, hogy a tervezett kollégiumok fenntarthatóak legyenek és megfeleljenek a legmagasabb szintű előírásoknak.

„A diákok nagyon örülnek – mondja Karszerász, aki ma már az egyetemi tanács hallgatói képviselőjeként segíti azokat, akik ugyanezzel a kihívással szembesülnek. – Az, hogy az egyetem szállást is és oktatást is biztosít, napjainkban az egyik legvonzóbb tényező a felsőfokú tanulmányokhoz.”

Egyetemi kollégiumok szerte a kontinensen

2024-ben az Európai Beruházási Alap több mint 50 millió eurót fektetett be közép- és kelet-európai kollégiumfejlesztésekbe. Az Európai Beruházási Bank további jelentős diáklakhatási projekteket finanszírozott, rávilágítva a kérdéskör növekvő fontosságára. E projektek között találhatóak a következők:

- igazgatási, tanulmányi és kutatási létesítmények építése és felújítása, valamint egy új kollégium az olaszországi Camerinói Egyetemen;
- a Grigore T. Popa Orvostudományi és Gyógyszerészeti Egyetem korszerűsítése a romániai Iaşiban (Jászvásáron), új kollégium és kutatólétesítmények építése mellett;
- oktatási létesítmények felújítása, bővítése és építése a spanyolországi Katalónia régiójában;
- középiskolák építése és felújítása a franciaországi Rhône megyében.

SOK-SOK KIADÓ HELY

Bécs régi Északi pályaudvarának negyede jól mutatja, miért áll Ausztria az élen a megfizethető lakhatás tekintetében

Bécs régi, lebontott Északi pályaudvarához tartozott az a 85 hektáros, használaton kívüli rendező pályaudvar, ahol Közép-Európa egyik legnagyobb városfejlesztési projektje van megvalósulóban. Az új városnegyedben helyet kapnak irodák, éttermek, zöldterületek, egy konferenciaközpont és nyilvános parkolóház, amelyet teljes egészében a rajta található fotovoltaikus panelek látnak el villamos energiával – valamint több ezer új lakás, egy városi vadonként szabadon hagyott 10 hektáros park köré építve. Az ilyen kiemelt új fejlesztések számos városban elérhetetlenek lennének az átlagos jövedelmű emberek számára. Az újjászületett Nordbahnhof negyed új lakásainak jelentős része azonban megfizethető az átlagos bécsieknek. „Nagyon élvezem, hogy egy békés és kellemes, gyönyörű központi negyedben élhetek – mondja Nathalie Stevanovic, aki a részben az Európai Beruházási Bank által finanszírozott ingatlanfejlesztés nyomán egy, az Österreichisches Volkswohnungswerk (ÖVW) tulajdonában álló lakásban lakik; ez az osztrák Erste Bank leányvállalata, és egyike a város legnagyobb bérbeadóinak. – A fiatalabb generáció számára ez különösen vonzó.”

Az, hogy Bécsben és más osztrák városokban megfizethető lakások állnak rendelkezésre, egy körültekintően kialakított rendszernek köszönhető, amelynek keretében a lakosság közel fele bérelt lakásban, nem pedig saját otthonban lakik. Bécsben a bérlők aránya a 75%-ot is eléri.

Osztrák recept

Az osztrák megközelítés központi elemei a korlátozott nyereséggel működő lakásszövetkezetek, amelyek rendszerint a piaci értékhez képest 25%-kal alacsonyabb áron kínálnak bérlakásokat. Emellett két másik tényező is hozzájárul Ausztria lakásügyi sikerességéhez: a megfizethető telekhez való hozzáférés és a stabil finanszírozási szerkezet. Az ingatlanfejlesztők kiváló építési telkekhez jutnak hozzá, gyakran a korábbi rendező pályaudvarokhoz hasonló, új rendeltetésre váró közterületekből, cserébe pedig projektjeik akár 75%-ának is a megfizethető lakhatást kell szolgáltatnia. Ez biztosítja, hogy az új ingatlanfejlesztéseken belül állandóan legyenek megfizethető lakóegységek. Mindeközben a hosszú lejáratú, fix kamatozású kölcsönök, köztük az Európai Beruházási Bank által nyújtott, kedvezményes kamatozású kölcsönök biztosítják a lakberek alacsonyan tartásához szükséges pénzügyi stabilitást. „Vállalatunk célja a megfizethető lakhatás biztosítása – mondja Andreas Reittinger, az ÖVW ügyvezető igazgatója. – A kiszámítható, hosszú távú finanszírozás különösen fontos ahhoz, hogy a kamatok növekedése esetén is garantálni tudjuk a megbízható lakbéreket.”

“ **A fiatalabb generáció számára ez különösen vonzó.** ”

Az Európai Beruházási Bank és az Erste Bank az elmúlt öt évben több mint félmilliárd EUR értékben írt alá hiteleket megfizethető lakhatást célzó projektekre, és további 100 millió eurós hitelt írt alá energiahatékony otthonok építéséhez és meglévők felújításához. 2024-ben az Európai Beruházási Bank 175 millió EUR összegű kölcsönt hagyott jóvá az Erste Bank Csoport részét képező Salzburger Sparkasse és Tiroler Sparkasse számára, megfizethető és energiahatékony salzburgi és innsbrucki bérlakások céljára.

OSTRAVAI RÁADÁS

A legmodernebb koncertteremmel és kulturális központtal gondolja magát újra Ostrava, korszerű metropolisszá alakítva a várost

Ostrava városát a pragmatizmus jellemzi, lakosai egyenes és eltökélt emberek hírében állnak. Ez a racionális hozzáállás fogta meg Jan Žemlát, az ostravai Janáček Filharmónia ügyvezető igazgatóját, amikor a városba érkezett. Mivel szilárdan hisz a zene átalakító erejében, ez a közeg egy új projekt elindítására inspirálta, amely felvirágoztatja Ostrava kulturális életét.

Az egész akkor kezdődött, amikor Žemla meglátta, hogy a zenekar a Kultúra Házában, egy, az 1960-as évek elején megnyílt épületben tartja próbáit. „Az épület műszakilag a végét járta, újjá kellett építeni – emlékszik vissza Žemla. – Sok volt a műszaki probléma, például az árammal és a vízzel, emiatt nehéz volt zenélnünk és készülnünk. És legfőképpen hiányzott a zenekar számára nélkülözhetetlen akusztika.”

“ Új irányt szabunk Ostravának. ”

A zeneszerző Janáček nevét viselő híres zenekarnak új otthon kellett, Žemla pedig a helyi önkormányzathoz fordult ennek érdekében. Ez indította el a Kultúra Házának felújítását és koncertteremmel való bővítését. Az új hely egyesíti magában a korszerű akusztikát és a műemlékvédelmet, és 1300 férőhelyes teret kínál kulturális és oktatási tevékenységekhez. „Valami olyat szeretnénk létrehozni, ami nemcsak a közösséget szolgálja, hanem fel is helyezi Ostravát Európa kulturális térképére” – mondja.

Az Európai Beruházási Bank az Ostrava városának nyújtott, 2024 júliusában aláírt 2 milliárd cseh korona (84 millió EUR) összegű hitellel támogatja a projektet.

Egy átmeneti régió támogatása

Egy korszerű koncertterem létrehozása és a Kultúra Háza hatalmas épületének renoválása jelentős finanszírozást, aprólékos tervezést és sok időt igényel. A projekt 500 millió cseh korona (21 millió EUR) összegű vissza nem térítendő támogatásban is részesült az igazságos átmenet mechanizmus részét képező uniós közszektor-hitelezési eszközökből.

„Ez egy kiemelt projekt Csehországban, amely precedenst teremt az országszerte megvalósítandó hasonló projektekhez” – mutat rá Peter Chovan, az Európai Beruházási Bank hitelezési tisztviselője.

Ostrava egykor Csehország „fekete szíveként” volt ismert, tekintettel gazdag ipari és bányászati örökségére. Az 1990-es években bekövetkezett bányabezárásokkor azonban a város nehezen talált új identitást. „Nemcsak arról volt szó, hogy építünk egy koncerttermet – mondja Kamil Dörfler, az Európai Beruházási Bank vezető városfejlesztési szakembere, aki szorosan közreműködött a projekt fejlesztésében. – Új irányt is szabunk Ostravának, amely a jövőbe tekintve ápolja a kulturális örökségét.”

NEM ÖNELLENTMONDÁS

Egy etikus bank nők által vezetett vállalkozásokat és projekteket támogat szegényebb régiókban, és Olaszország-szerte elősegíti a menekültek társadalmi szerepvállalását

Az, hogy egy újfajta hitelintézet megnevezésére ki kellett találni az „etikus bank” kifejezést, jól mutatja, hogy amikor bankokról van szó, nem éppen az erkölcsi elvek jutnak az emberek eszébe. Egyes pénzügyi intézmények azonban megkérdőjelezték ezt a sztereotípiát, és újradefiniálják azt, hogy mit jelent manapság egy bank. Remek példa erre a Banca Etica, amely Olaszország első etikus finanszírozással foglalkozó bankjaként forradalmat szeretne véghezvinni a bankszektorban. Legutóbbi projektjével a Banca Etica azokat igyekszik segíteni, akik leginkább ki vannak téve a pénzügyi kirekesztődésnek: a nőket, a menekülteket és a kevésbé fejlett olasz régiókban működő vállalkozásokat.

„Síkra szállunk amellet, hogy az »etikus bank« szókapcsolat nem önellentmondás, hanem valódi alternatíva és egyben üzleti lehetőség – mondja Tommaso Rondinella, aki a hatásmodellekért és a társadalmi-környezeti értékelésért felel a Banca Eticánál. – Számunkra ez a múltunk, a jelenünk és a jövőnk.”

A Banca Etica új projektje a várakozások szerint 168 millió EUR összegű beruházást ösztönöz, és pozitív továbbgűrűző hatást vált ki a társadalomban. Az Európai Beruházási Bank ezt egy 2024 júliusában aláírt 60 millió eurós hitellel támogatja.

A menekülteket befogadó központok kulcsszerepet töltenek be a társadalmi integráció elősegítésében. Gyakran azonban gondot okoz nekik a szükséges működőtöke előteremtése. Új kezdeményezésével a Banca Etica a hitel legalább 30%-át a menedékkérőket és menekülteket befogadó központok működőképességére fogja fordítani, segítve a menekültek beilleszkedését és munkaerőpiacra történő belépését. „Igyekszünk támogatást nyújtani egy szilárd befogadó és integrációs keretrendszerhez” – mondja Rondinella.

Támogatás és garancia

Az Európai Beruházási Bank a „technikai segítségnyújtás a szociálisan inkluzív finanszírozáshoz” (SIFTA) elnevezésű programja keretében technikai támogatást is kínál, hogy segítse a Banca Eticát a rendelkezésre álló erőforrások hatékonyabb felhasználásában. Ez az InvestEU tanácsadó központ által alapított program eddig több mint 20 uniós országban mintegy 60 mikrofinanszírozási és hitelintézetet segített, a nagy társadalmi hatással járó beruházásokra összpontosítva és segítséget kínálva a beruházások tervezéséhez és a projektfejlesztéshez.

2024 augusztusában az Európai Beruházási Alap 200 millió eurós garanciamegállapodást kötött a Banca Eticával. A garancia – szintén az InvestEU program keretében – lehetővé teszi a Banca Etica számára, hogy kiterjessze hitelezési tevékenységét a zöld és fenntartható átállás területén beruházásokat tervező környezettudatos vállalatokra, a kulturális és kreatív ágazatokban tevékeny vállalkozásokra és egyéb ágazatokra, köztük a diákokra, a tanulóakra és az oktatási szolgáltatásokkal foglalkozó vállalkozásokra.

6,4
milliárd
EUR

A dán Matr Foods olyan húspótlót gyárt, amely az emberi egészség vagy a környezet terhelése nélkül adja vissza a hús zamatos ízét és szaftos állagát.

6

MEZŐGAZDASÁG ÉS BIOÖKONÓMIA

“

Az uniós zöld megállapodás kulcsfontosságú elérendő eredménye az olyan fenntarthatóbb agrár-élelmiszeripari rendszerre való átállás, amely egészséges élelmiszert, rostokat, bioenergiát és biomasszát biztosít mindenki számára. Figyelmünk középpontjában az élelmezésbiztonság, a vízgazdálkodás rezilienciája és a természetvédelem, valamint a versenyképesség erősítése áll. A hagyományos értékláncok némelyikének lábnyomát olyan szintre kell csökkenteni, amely igazodik az ágazat által az alacsony szén-dioxid-kibocsátás érdekében követendő pályához, egyidejűleg pedig maradéktalanul ki kell aknázni a biomasszában és a talajban lévő széntárolók és biológiai sokféleség fokozásával kapcsolatos potenciált, ezáltal kompenzálva az elkerülhetetlen fennmaradó kibocsátásokat. Az Európai Beruházási Bank évente több mint 5 milliárd EUR összegben nyújt hitelalapú finanszírozást az ágazat számára, aminek 70%-a bankokon keresztül folyósított közvetített hitelkeretek útján jut el az értékláncban tevékenykedő mezőgazdasági termelőkhez és kisvállalkozásokhoz. Mindezt kiegészíti az Európai Beruházási Alap révén biztosított további tőkeáttételes beruházás. ”

Felipe Ortega Schlingmann, az EBB Projektigazgatósága bioökonómiai osztályának vezetője

“

Elkötelezettek vagyunk az olyan fenntartható energetikai megoldások iránt, amelyek előbbre viszik a körforgásos gazdaságot. Projektjeink – például a mezőgazdasági hulladék megújuló tüzelőanyaggá alakításával – megmutatják, miként csökkenthetik a körforgásos gazdaság elvei a kibocsátást a jelentős szénlábnyommal járó és nehezen dekarbonizálható ágazatokban, köztük a légi és a tengeri közlekedésben. A mezőgazdaság és a bioökonómia terén végzett munkánk erősíti Európa energetikai rezilienciáját, és minőségi munkahelyeket teremt. ”

Gilles Badot, az EBB Hitelezési Igazgatóságának ibériai és adriai-tengeri hitelezésért felelős osztályvezetője

A REZILIENCIA ELTÁROLÁSA

Az éghajlatváltozás súlyos aszályokat okoz Krétán. Egy új víztározóra és öntözésre irányuló projekt azonban kezelni fogja ezeket a hatásokat és fellendíti a mezőgazdaságot

Amariban, egy Réthimnótól délre fekvő krétai településen a történelem, a kultúra és a gazdaság szorosan egybefonódik egy termékeny völgyben. Az éghajlatváltozás miatt felerősödő, ismétlődő aszályok azonban veszélyeztetik a régió mezőgazdaságát, és akár az elsivatagosodásához is vezethetnek. E kihívás kezeléséhez a település a völgyön keresztül folyó Platisz folyót hívná segítségül.

A görög közlekedési és infrastrukturális minisztériummal közösen a település gát építését tervezi 21 millió m³ tárolókapacitással, valamint több mint 4350 hektár kiterjedésű öntözőhálózattal és közel 20 kilométernyi vezetékkel. A cél az öntözés javítása a réthimnói prefektúrában, Messzarában és Iráklóban – a sziget mezőgazdasági termelésének szívéét jelentő régiókban. „A gátépítés szükséges válasz a vízellátás egyre súlyosbodó problémájára, különös tekintettel az éghajlatváltozás okozta súlyos aszályra – mondja Amari polgármestere, Pantelisz Murdzanosz, aki kulcsszerepet játszott a projektfejlesztésben. – Az új víztározó lehetővé teszi a hatékony vízkészlet-gazdálkodást, biztosítva a növények öntözéséhez az állandó vízellátást.”

Az Európai Beruházási Bank és az Európa Tanács Fejlesztési Bankja 2024 januárjában 80-80 millió euróra tett kötelezettségvállalást, támogatva ezt a jelentős krétai beruházást.

Az éghajlatváltozás betör az otthonokba

Az elmúlt évtizedben Krétán meredeken csökkent a csapadékmennyiség, és nőtt a szélsőséges aszály. 2023-ban a csapadékmennyiség a normális szintnek csupán 40%-át érte el, 2024 elején pedig hasonlóan kevés eső esett. Eközben az átlaghőmérséklet az 1991–2020 közötti időszakhoz képest 0,5 Celsius-fokkal emelkedett. A rendelkezésre álló vízmennyiség csökkenése, a hőmérséklet emelkedése és az elsivatagosodás azt jelzi, hogy az éghajlatváltozás már hatással van a szigetre. Ez súlyos következményekkel jár a sziget lakóira nézve, és kihat az életminőségre és a kritikus fontosságú ágazatokra, köztük a turizmusra és a mezőgazdaságra.

Messzara régió egy másik települése, Faisztosz egyike azon térségeknek, ahol érezhető a hatás. Szántóföldek százain számos különféle zöldséget és gyümölcsöt termesztenek európai exportra, ami a lakók számára kulcsfontosságú bevételi és megélhetési forrás. „Az időjárás mindig is kiszámíthatatlan volt, az utóbbi öt évben viszont ez annyira kiéleződött, hogy kezd riasztóvá válni – mondja Faisztosz polgármestere, Grigorisz Nikolidákisz. – Ha nem cselekszünk, a vízünk nem lesz elég az embereknek.”

“ **Az időjárás mindig is kiszámíthatatlan volt, az utóbbi öt évben viszont ez annyira kiéleződött, hogy kezd riasztóvá válni.** ”

OLAJ MÁSHONNAN

A Moeve egymilliárd eurós üzemében használt növényi olajat és maradékokat alakítanak bioüzemanyaggá nehéz tehergépjárművek és a légi közlekedés számára

A forró, siftergő olajban az unalmas burgonyából ropogós sült krumpli lesz. Ezután pedig ugyanezt az olajat tovább fel tudják dolgozni bioüzemanyaggá, amely kamionokat vagy repülőgépeket hajthat meg. Ha elegendő bioüzemanyagot állítunk elő, azzal lejjebb faragunk minden közlekedési mód szén-dioxid-kibocsátásából, különösen a kibocsátáscsökkentési nehézségekkel szembenező területeken, mint a nehéz tehergépjárművek és a légi közlekedés.

A Moeve nevű spanyol vállalat második generációs bioüzemanyag előállítására épít üzemet az andalúziai Huelvában, ahol évi 600 000 tonna használt zsíros maradványanyagot, olajat és egyéb hulladékot alakítanak hidrogénnel kezelt növényi olajból készült (HVO) üzemanyaggá és fenntartható légitársaság-üzemanyaggá. Ez az Európában használt összes légitársaság-üzemanyag mintegy 1%-ának felel meg.

„Amit ebben az új üzemben gyártunk, az megújuló dízel üzemanyag. Pontosan ugyanazt a molekulát tartalmazza, mint a rendes dízel vagy a légi közlekedésben használt kerozin – mondja Matteo Vaglio, a korábban Cepsa néven ismert Moeve bioüzemanyagokért felelős igazgatója. – Az egyetlen, ami változik, a molekula eredete, ami nem fosszilis, hanem biológiai. Hulladékból származik ugyanis.”

Zöld molekulák

Az új bioüzemanyag-gyár a Moeve zöld energiára való áttérésének egyik eleme. Spanyolország második legnagyobb olaj- és gázvállalataként a Moeve 2030-ig 55%-kal szeretné csökkenteni szén-dioxid-kibocsátását, 2050-re pedig karbonsemlegessé válna. A vállalat átállásának részeként ultragyors elektromosautó-töltőállomásokat is telepítenek spanyolországi és portugáliai töltőállomásaikra.

Az Európai Beruházási Bank 415 millió eurós hitelt nyújt a Moeve számára az új bioüzemanyag-gyárhoz, amelyet a vállalat partnerével, a Bio-Oils vállalattal épít – utóbbi Szingapúr egyik vezető növényiolaj-feldolgozója, az Apicalnak a leányvállalata. Az üzemhez szükséges beruházás teljes összege várhatóan eléri az 1,2 milliárd eurót.

„A Moeve valóban úttörő – mondja Luis Velosa, az Európai Beruházási Bank e projektért felelős hitelezési tisztviselője. – Az olaj- és gázipari vállalatok közül nekik van a legambiciózusabb dekarbonizációs stratégiájuk.”

Zsiradékból üzemanyagot

A megújuló energiáról és a fenntartható légitársaság-üzemanyagokról szóló új európai uniós iránymutatások ösztönzőleg hatnak erre a hulladék-, illetve nyersanyagpiacra. Az iránymutatások szerint a dízel és egyéb üzemanyagoknak 2030-ra tartalmazniuk kell egy minimális mennyiségű (rendszerint kis hányadot kitevő) bioüzemanyagot, majd ennek arányát 2050-ig meredeken növelni kell.

“ **A Moeve
valóban úttörő.** ”

A Moeve új üzemének erőssége, hogy számos különféle hulladék feldolgozására képes. „Ez nagyon fontos – mondja Carmine Marzano, az Európai Beruházási Bank bioökonómiai részlegének vezető mérnöke –, mert a világban rendelkezésre álló bionyersanyag véges, az uniós célértékek pedig nagyon magasak.”

VAGDALT MICÉLIUM

A dán Matr Foods gombák fermentálásával alkot olyan húspótlót, amelynek állaga a marháéhoz hasonlóan szaftos

Morten Sommer, a Dán Műszaki Egyetem kutató mikrobiológusa tanakodni kezdett, vajon nem használhatók-e fel a mikrobák egészségesebb és környezetbarátabb élelmiszerek előállítására. Kollégájával, Leonie Jahnnal közösen megvitatták a mikrobákban rejlő potenciált egy ismert vállalkozóval, Rasmus Toft-Kehlerrel, akivel Sommer több biotechnológiai vállalatot indított útjára. Mindhárman rengeteget tudtak a mikrobákról és a bennük rejlő potenciálról, de egyikük sem tudta, hogyan alkotható belőlük ízletes étel. Ezért megkeresték a legendás séfet és étteremtulajdonost, Claus Meyert, a három Michelin-csillaggal elismert és a világ egyik legjobb éttermeként számontartott Noma társalapítóját. „Az alapgondolat az volt, hogy az élelmiszer csodálatos dolog, de egyike a bolygónk legnagyobb problémáinak – emlékszik vissza Randi Wahlsten, az általuk alapított Matr Foods vezérigazgatója. – Súlyosbítja az egyenlőtlenséget, károsítja a természetet, emellett egészségügyi válságot is okoz.”

Wahlsten a Matr Foods 2021-es alapítása után néhány hónappal csatlakozott a céghez. Korábban több mint tíz évet töltött az élelmiszeriparban, de fenntarthatóbb megközelítésre vágyott az élelmiszer-termelés terén. Wahlstennek rögtön eszébe jutottak a kereskedelmi forgalomban kapható húsalternatívák, amelyek választéka akkoriban korlátozott volt. „Azt gondoltam, nekiveselkedhetnénk ennek a fenntarthatósági problémának azzal, ha valami jobbat helyettesítenénk a húst az elérhető, nem túl vonzó opciókhoz képest – meséli. – Azok az opciók ugyanis túlfeldolgozott és gasztronómiaiag nem túl izgalmas élelmiszerek voltak.”

A csapat nekilátott egy újfajta alternatív hús kifejlesztésének. Egy olyanak, amely a piacon elérhető akkori termékekkel szemben nem imitálja a húst, hanem megpróbálja ugyanazt a zamatos ízt és ugyanazt a szaftos állagot nyújtani – az emberi egészség vagy a környezet terhelése nélkül. Három évvel később a Matr húspótlója Európában rendelkezésre álló, helyi összetevőket – például céklát, burgonyát, babot és zabot – használ, amelyeket ősi gombafermentálási technikák segítségével hamburgerré vagy vagdalékká növesztenek. „Az eredmény egy mély umami íz, túlzott feldolgozás vagy adalékanyagok nélkül – mondja Wahlsten, hozzátéve, hogy az íz gombára vagy zamatos paradicsomredukcióra emlékeztet. – A gombák pedig olyan állagot biztosítanak, amely harapáskor folyadékot bocsát ki, úgy, mint amikor egy valóban szaftos húsba harapunk.”

Fejlődésben a húspótlók

A koppenhágai székhelyű vállalat kézzel, egy ipari konyhában kezdett pogácsákat készíteni. Húspótlóit két felső kategóriás dániai étteremnek és egy Gasoline Grill nevű népszerű hamburgerezőláncnak szállította. A séfek és a fogyasztók odavoltak a termékért.

A vállalat most mintegy 40 millió eurós beruházással bővíti kutatás-fejlesztési részlegét, emellett új üzemet épít és állít működésbe, ahol 3500 tonna növényi alapú húsalternatívát fognak tudni előállítani – ez nagyjából százszorosa a jelenlegi mennyiségnek. Az Európai Beruházási Bank szeptemberben megállapodást írt alá arról, hogy 20 millió eurós kockázatitőke-finanszírozást nyújt a Matr Foods részére, amelyet az InvestEU fedez.

Az elmúlt évtizedben jelentős fejlődésen mentek keresztül a húspótlók. Az első generációs alternatívák nagyrészt tofuból vagy tempheből álltak – azaz szója alapú termékekből, amelyek nem egykönnyen illeszkednek az európai étrendbe. „A legtöbben nemigen tudjuk ezeket a termékeket használni az otthon készített ételinkhez” – mondja Stephan Mitrakas, az Európai Beruházási Bank tiszta technológiákkal foglalkozó beruházási tisztviselője. Gondoljunk csak egy tofudarabokkal készített bolognai spagettire.

A második generációs húspótlók jobban próbáltak húsrá hasonlítani, és volt is sikerük. Az Impossible Foods, a növényi alapú Impossible Burger gyártója mintegy 10 milliárd USA-dollár értékben tervezte első alkalommal nyilvánosan forgalomba hozni részvényeit, bár ez a becsült érték azóta némileg csökkent.

E húsalternatívák némelyike rengeteg adalékanyagot és „meglehetősen sok zsiradékot” tartalmaz, gyakran a növényi alapú olajok hozzáadása révén – mondja Carmine Marzano, az Európai Beruházási Bank bioökonómiai részlegének egyik vezető mérnöke. Ezek a termékek viszonylag hosszú összetevőlistával rendelkeznek, azon belül több adalékanyaggal, amelyeket összekevernek és keresztülnyomnak egy présen, húspogácsa alakúvá formázva. „Ez olyasmi, mint a tésztakészítő gép – mondja Marzano. – Az ilyen termékek gyártói valami nagyon hasonlót csinálnak, de a hozzávalókat növényi fehérjekivonatokkal keverik össze.”

Egy kupac gombaspóra

A Matr terméke a húspótlók harmadik generációjába tartozik, amelyek megjelenésükben és ízükben is jobban hasonlítanak a húsrá, és felhasználhatók olyan klasszikus nyugati ételekhez, mint a bolognai szósz vagy a pástorpíte. A vállalatnál ahelyett, hogy adalékanyagokkal vagy zsiradékokkal ragasztanák össze az összetevőket, egyszerűek felaprítják és megfőzik a krumplit, a céklát, a babot és a zabot, majd kiválasztott gombaspórákkal keverik össze a zöldségeket. Az egészet húspogácsa alakú formába helyezik és irányított fermentációs folyamatnak vetik alá.

Ekkor következnek be a varázslat.

A gombaspórák kicsíráznak és micéliumot alkotnak – ez egy fonalszerű szálakból álló, gyökérzethez hasonlító szerkezet. Ezek az apró gyökerek lebontják a zöldségkeverékben található tápanyagokat, zamatos aminosavakat és keményítőt szabadítva fel, amelyek főzéskor a húshoz hasonlóan megbarnulnak. A micélium mindent megköt, biztosítva a pogácsák számára a megfelelő szerkezetet és a szaftos állagot.

„Egy kicsit olyan ez, mint a sütés” – magyarázza Wahlsten. Ha egyszerűen csak összeteszünk vizet, lisztet és sót, és ezt a keveréket betesszük a sütőbe, semmi nem fog történni; „ha azonban kovászt vagy élesztőt adunk hozzá, a kis mikrobák aktiválódva megesszik a lisztben lévő tápanyagokat, és közben biztosítják az ízt és az állagot – a végén pedig kapunk egy csodaszép kenyeret. Pontosan ezt csináljuk mi is.”

“**Mély umami íz, túlzott feldolgozás vagy adalékanyagok nélkül.**”

A TEJIPAR KORSZERŰSÍTÉSE

Németország második legnagyobb biotej-előállító vállalata, a Gropper korszerűsítésbe kezdett, hogy új termékeket vezessen be és csökkentse a kibocsátásait

A Groppet 1929 óta ugyanaz a család működteti. A három generációra visszatekintő német tejipari vállalat 780 tejtermelő gazdaságból szerzi be a nyerstejet Bissingen mintegy 160 kilométeres körzetében. Tartós partnerségekről van szó, két-hároméves időtartamú szerződésekkel és a piaci átlagokhoz kötött méltányos árképzéssel. „Folyamatos kommunikáció és együttműködés révén szilárd kapcsolatokat tartunk fenn a beszállítóinkkal, elősegítve a bizalmat és a kölcsönös növekedést – mondja a vezérigazgató, Heiner Gropper. – Ez a megközelítésmód segíti, hogy reziliens és fenntartható ellátási láncot építsünk ki a jövőre nézve.”

Ugyanakkor a széttöredezett tejpiacon, ahol kevés a nagy, határokon átnyúló művelet, nehéz finanszírozni az innovációt. A termékpallettáját a smoothie-k, gyümölcslevek és tejalapú italok irányában diverzifikáló Gropper ezért az Európai Beruházási Bankhoz fordult támogatásért. Az Európai Unió finanszírozási részlege 2024 szeptemberében 49 millió eurót ruházott be, hogy támogassa a Gropper meglévő létesítményeinek korszerűsítését – ennek a lépésnek köszönhetően a cég kevesebb földgázt fog használni, és automatizált tárolás és logisztika révén csökkenteni fogja a szállításból eredő kibocsátásait. A projekt részeként infrastrukturális beruházásokra kerül sor a megújulóenergia-termelés érdekében is. „Örömmel működünk együtt a Gropperrel, mivel családi vállalkozás – mondja Karol Czarnecki, aki az Európai Beruházási Bank részéről ezen a projekten dolgozik. – A Gropperhez hasonló vállalatok képezik a német gazdaság valódi szegletkövét. Nagy tisztelettel érdemel az, amilyen egyedülállóan ötvözik a vállalkozás stabilitását és az agilis irányítást. Felbecsülhetetlen értékű tapasztalat együtt dolgozni velük, aminek során alaposabban bepillantást nyerhettünk ebbe a piacba.”

Egy fenntartható vízió

A zöld átállással és a fenntarthatósággal kapcsolatos célkitűzéseinek elérését illetően a Gropper az energiahatékony tárolási technikákra és logisztikára irányuló korszerűsítésre esküszik, amelyekkel elkerülhetőek a különböző raktárak közötti szállításhoz felmerülő plusz kilométerek. „A korszerűsítés nálunk nemcsak új eszközökről és technikákról szól. Hanem arról is, hogy megcélazzuk a fenntartható tejipart – mondja a vezérigazgató. – Ez a vízió igazodik a globális tejpiaci tendenciákhoz, nehézségei ellenére ugyanis a piac folytatja az innovációt olyan területeken, mint a hulladékcsökkentés és az automatizálás.”

A Gropper újabb, automatizált technológiára cseréli le a gyártósorait, és növeli gyártókapacitását. „A Gropper amellett, hogy fokozza hatékonyságát és termékeinek minőségét, energiamegtakarítást is elér azzal, hogy elmozdul a földgáztól” – mondja Jean-François De Saedeleer, aki szintén a projekten dolgozott az Európai Beruházási Bank részéről.

ÍZLETES MEGOLDÁS

A fenntartható akvakultúra csúcstechnológiás megközelítésével a müncheni székhelyű Oceanloop a 21. századba repíti a garnélarák-tenyésztést

Van egy baja a fehér tigrisráknak: annyira finom, hogy az emberek nem tudnak betelni vele. A garnélarák iránti kereslet évente 8%-kal nő. E kereslet kielégítése azonban hatalmas környezeti és társadalmi költségekkel jár. A fehérlábú garnéla szerepel a Greenpeace International tenger gyümölcseiről vezetett vörös listáján, összefüggésben a mangrove irtásával, a vadon élő állatok túlhalászásával, a szennyezéssel és az egyes országokban tapasztalt jelentős emberi jogi jogsértésekkel.

Ezen változtatna a müncheni székhelyű Oceanloop. „Teljesen automatizált beltéri garnélatenyésztési technológiánkat nem zavarja meg az éghajlat, így éjjel-nappal, télen-nyáron és szinte a világ bármely pontján folytathatjuk a tenyésztést” – mondja a vállalat vezérigazgatója, Fabian Riedel.

Az akvakultúra-technológiai cég újfajta garnélarák-tenyésztést fejlesztett ki, amely lehetővé teszi, hogy hűvösebb – például európai – éghajlaton is tenyészék és feldolgozzák a népszerű tengeri eredetű élelmiszert, minimális környezeti hatással és az állatok számára optimális feltételekkel.

Városi mangrovék

Míg a legtöbb garnélarákot szabadtéri kör alakú medencékben tenyésztik, az Oceanloop garnélái hosszú, beltéri, klimatizált tartályban nevelkednek, amelyben mozgatható válaszfalak különítik el egymástól a garnélarákot életkor szerint. Az egyes szakaszokban horizontális rétegek kínálnak az állatok számára ugyanolyan pihenőhelyeket, mint a természetes élőhelyükön. A vizet egy részben megújuló energiával működő zárt rendszerben szűrik és keringtetik, így semmilyen antibiotikumra vagy más gyógyszerészeti termékre nincs szükség.

„Néhány éve észrevettük, hogy amikor a garnélák elérnek egy bizonyos méretet, hajlamosak sok időt tölteni a tartály alján ülve – mondja Riedel. – Ez vadon élve megszokott náluk, a hagyományos garnélafarmokon viszont nincs hozzá elég hely. Városi mangrovéink víz alatti felhőkarcolókhoz hasonlíthatók, ahol a garnéláknak sokkal több helyük van a pihenésre. Ezáltal pedig a termelési rendszerünk is hatékonyabbá vált, mert a garnélák imádják.”

A vállalat most fokozni kívánja a termelést, először kiterjesztve kísérleti projektjét a Németország balti-tengeri partvidékén fekvő Kiel városában, majd pedig a spanyolországi Gran Canarián nyitva meg egy sokkal nagyobb új telepet, amelyet szél- és napenergiával üzemeltetnének. Az Európai Beruházási Bank 35 millió EUR összegű kockázati hitelt nyújtott a vállalat ambiciózus terveinek finanszírozásához – a hosszú lejáratú hitel korai szakaszban lévő és növekvő vállalatokat hivatott segíteni a bővülésben, anélkül, hogy felhígítaná a meglévő részvényesi szerkezetet. A finanszírozáshoz az Európai Unió stratégiai ágazatokon belüli beruházásokat ösztönző kiemelt programja, az InvestEU biztosít fedezetet.

8,4
milliárd
EUR

Mauritániában egy helyi bank EBB-hitelből fedezve olyan kisvállalkozásokat finanszíroz, amelyek fiatalokat és nőket alkalmaznak.

NAGY HATÁSÚ GLOBÁLIS BERUHÁZÁSOK

“

Ukrajnának be kell ruháznia a kritikus infrastruktúrába ahhoz, hogy fenntartsa a létfontosságú közszolgáltatásokat. Ukrajna mellett állunk ebben a folyamatban, vonzó finanszírozást és technikai segítségnyújtást is biztosítva. Büszke vagyok arra, hogy milyen munkát végzünk ott a nehéz körülmények között. ”

Rafal Rybacki, az EBB Globál keleti szomszédságon belüli állami szektorbeli hitelezésért felelős osztályvezetője

“

A nemek közötti egyenlőség terén egyre szélesebbek a szakadékok. A társadalmaknak nehezen sikerül befogadóbbá és fenntarthatóbbá válniuk. Elengedhetetlen, hogy évről évre növeljük a nemek közötti egyenlőség céljára nyújtott finanszírozást. Büszke vagyok arra, hogy támogatjuk a női vállalkozókat a tőkéhez jutásban, és a nők egészségére irányuló megoldásokat finanszírozunk. Biztonságosabbá és mindenki számára akadálymentesebbé tesszük a közösségi közlekedést és a városi tereket, és lehetővé tesszük a női mezőgazdasági termelők számára, hogy kiaknázzák a bennük rejlő potenciált. ”

Yasmine Pagni, az EBB Projektigazgatósága szociálpolitikai osztályának vezetője

“

A decemberben Barbadoszal aláírt első, éghajlati célú konverzióra irányuló hitelünk történelmi jelentőségű. Innovatív pénzügyi eszközről van szó, amelynek keretében olyan forrásokat, amelyeket egyébként a Barbados régi adósságai után fizetendő magas kamatokra kellene fordítani, átirányítanak, és ahelyett beruházzák az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens infrastruktúrába és az ökoszisztéma helyreállításába. Ez mintaként szolgál arra, hogy miként lehet elősegíteni a sérülékeny helyzetű országok felelősségvállalását. ”

Alexandra Almeida, az EBB Globál vezető hitelezési tisztviselője

A JÖVŐ FELÉ HÖMPÖLYGŐ FOLYÓ

Bosznia-Hercegovina az uniós tagságot készíti elő olyan projekkel, amelyek tükrözik az ország lakosságának erejét és rezilienciáját

Reggelente 5 óra 10 perckor indul az első villamos Szarajevó nyugati elővárosából, Ilidžából a város kulturális központja, a Baščaršija nevű középkori bazár felé. Ez a mindennapos út a szarajevói élet egyik szegletkövévé vált a villamosvonal 140 éves története során. Lakosok nemzedékei tették meg ezt az utat, a villamos pedig a város identitásának részévé vált.

Esad Mujagić számára a villamos több mint közlekedési eszköz – az életművéről van szó. „Amikor az 1980-as években munkába álltam a városi tömegközlekedési vállalatnál, nem gondoltam, hogy a villamos fogja meghatározni a pályafutásomat” – mondja.

Az 1990-es években, Szarajevó brutális ostromakor a városi villamosok – történetük során először – leálltak, pályájukat elzárta a várost elborító erőszak. Aztán két hosszú év után a villamosközlekedés újraindult, bár az ostromnak még nem volt vége. Onnantól kezdve Mujagić mindennap azon dolgozott, hogy kijavítsa a lövedékek és repeszek által okozott kárt. „Azt akartuk, hogy járjanak a villamosok – emlékszik vissza Mujagić. – Azt akartuk, hogy az emberek élete valamiképpen térjen vissza a rendes kerékvágásba.”

Szarajevó régi villamosai a városon keresztülhaladva még évekkel a háború után is magukon viselték a konfliktus hegeit, Mujagić pedig harcolt a lecsérésükért. Munkája végül 2024-ben eredménnyel járt: Szarajevó 40 év óta először avatott fel egy új flottát, élénksárga villamosokkal. A járműveket az Európai Beruházási Bank finanszírozza két 75 millió EUR értékű hitellel. A cél a forgalmi torlódások csökkentése és Szarajevó egyik legégetőbb problémájának, a légszennyezésnek a kezelése.

A villamos csak egy a haladás számos jele közül, amelyek fordulóponttá tették a 2024. évet Bosznia-Hercegovina hosszú távú projektjeit és európai ambícióit illetően. 2024 elején az EU vezetői hivatalosan jóváhagyták a csatlakozási tárgyalások megkezdését. Országszerte jelentős infrastrukturális projektek állítanak fel mérföldköveket – új utakat építenek, szélenergiaparkok létesülnek, kórházfelújítások zajlanak. Az Európai Beruházási Bank e haladás előmozdítása érdekében partnerségre lépett az állami és a magánszektorral.

Szarajevó utoljára 1984-ben kapott új villamosokat, amikor a város látta vendégül a világot a téli olimpiai játékok alkalmából. Mujagić meggyőződése szerint az új villamos egy olyan mozgás része, amellyel Szarajevó visszanyeri régi lendületét. „Olyan érzés, mint a háború előtt. Remélem, hogy ez csak egy a projektek hosszú sorában, amelyek révén Szarajevó valódi európai várossá válik, és az ország rálép az Európai Unió felé vezető útra.”

Az évszázad árvize

Szarajevó öt fenyvesekkel borított hegy közé ékelődve fekszik egy völgyben, a Miljacka folyó két partján. A számos népdalban megénekelte folyón található a város több híres látványosa: több mint tucatnyi híd ível át felette, köztük a Latin híd, a hely, ahol meggyilkolták Ferenc Ferdinánd főherceget, ami a szikrát jelentette az első világháború kitöréséhez.

“Olyan érzés, mint a háború előtt.”

A Miljacka keleti partján a városközpontból egy rövid autópályával kiterjedt, sötét zöld erdőbe jutunk. Itt lépünk át a Bosznia-hercegovinai Föderációból a Boszniai Szerb Köztársaság (Republika Srpska) területére, a háború után létrejött két autonóm egység egyikébe. A túlnyomórészt szerbek által lakott Boszniai Szerb Köztársaság foglalja el az ország keleti és északi területeinek jelentős részét.

Ha jobbra fordulunk, az út elvezet minket Szarajevó olimpiai síközpontjába. Ha balra megyünk, az ország egyik legfestőibb útvonalán végül eljutunk Bijeljina-ba, a Boszniai Szerb Köztársaság második legnépesebb városába. Szarajevóhoz hasonlóan Bijeljina is viharos közelmúltra tekint vissza. 2014 májusában itt volt Délkelet-Európa valaha mért legnagyobb árvizének epicentruma. Az árvíz több mint 100 000 embert érintett, közülük harmincháromezret evakuáltak. Több mint 90 000 hektár szántóföld és 35 000 ház és egyéb épület került víz alá. A károk becsült értéke elérte az egymilliárd eurót.

Az elmúlt évtizedben Miroslav Čvrgić, a Boszniai Szerb Köztársaság állami vízgazdálkodási intézetének igazgatóhelyettese egy projekten dolgozott annak érdekében, hogy megvédjék a régiót a jövőbeni áradásoktól. A részben az Európai Beruházási Banktól kapott 74 millió euróból finanszírozott projekt keretében 160 kilométer hosszúságban állítottak helyre vízelvezető árkokat és 100 km hosszán töltéseket, ellenállóbbá téve a régiót az éghajlatváltozás miatt egyre gyakoribb árvizekkel szemben. „Most már védve vagyunk az évszázad árvizének is nevezett 2014-eshez hasonló katasztrófális árvizektől” – mondja a Bijeljina-ban lakó Čvrgić.

Miközben beszél, szemerkélgni kezd az eső. „Nem baj – mondja, felnézve az égre. – Már nem félünk az esőtől.”

„Végre igazi orvosnak érzem magam”

Amikor az árvíz 2014-ben elérte a várost, az új kórház biztosította az oly szükséges támogatást. 1939 óta a kórház volt az első jelentős egészségügyi létesítmény Bijeljina térségében. „Akkoriban az volt a legnagyobb egészségügyi projekt a Boszniai Szerb Köztársaságban, és minden szem ránk szegeződött” – mondja Dr. Siniša Maksimović, aki akkoriban a kórház igazgatója volt.

A csupán három évig tartó építkezés után 2013-ban megnyílt új kórház több elavult létesítményt váltott fel, közel 250 ágygal és öt műtővel. „Minden új volt: a berendezés, az épület... Akkoriban ez volt az ország legmodernebb egészségügyi létesítménye – meséli Maksimović. – És sikerült tartanunk azt a színvonalat.”

A 24 éve a kórházban dolgozó Radmila Simić főnővér számára az új épületbe való átköltözés hatalmas átalakulást hozott. „Olyan érzés volt, mintha új korszakba lépne az egészségügy – mondja. – Azóta gyors fejlődésnek lehettünk tanúi.” Napjainkban a kórház egész Bosznia-Hercegovinából, sőt a szomszédos országokból is fogad betegeket. „Olyan fejlett egészségügyi ellátást biztosítunk, ami azelőtt nem volt elérhető” – mondja a mostani kórházigazgató, Dr. Mikajlo Lazić gyermekorvos.

A kórházépítés egy, az Európai Beruházási Bank által finanszírozott 115 millió eurós projekt részét képezte, amelynek keretében a Boszniai Szerb Köztársaság legnagyobb városában, Banja Lukában is újjáépítették a klinikai központot. 2023-ban az EBB újabb hitelt írt alá, támogatva a Banja Luka-i Egyetem új orvosi kampuszának megépítését és a klinikai központ további fejlesztéseit. „A legfontosabb az, hogy betegeink elégedettek” – mondja Simić.

A kórház a betegek és a személyzet számára egyaránt gyökeres változást hozott. „Amikor megnyílt az új épület – emlékszik vissza Maksimović –, egy kollégám az éjszakai műszak után odajött hozzám és azt mondta, »végre igazi orvosnak érzem magam«.”

„A folyó életet jelent”

A Száva és a Drina folyók között fekvő Bijeljina nem az egyetlen olyan régió Bosznia-Hercegovinában, amelyet a folyói határoznak meg. Maga az ország a Boszna folyóról kapta nevét, amely a „folyó víz” jelentésű illír szóból származik. De egyetlen folyó sem határoz meg annyira egy régiót, mint délen a Neretva. A 225 kilométeren húzódó Neretva híres a smaragdzöld, jéghideg vizéről – ez egyenesen a világ leghidegebb folyója. A folyó látványos szurdokokat és történelmi városokat szel át, ideértve különösen Mostart, ahol az ország egyik legismertebb látnivalója található: az Öreg híd. Az 1990-es évek háborújában lerombolt és később újjáépített híd ma a kiengesztelődés erőteljes szimbóluma.

„Gyerekkoromban a városközpontban lévő strandoknál úsztunk, alig 50 méterre az óvárostól – emlékszik vissza Emir Nuspahić, aki egész életét a városban élte le. – De ezt magától értetődőnek vettük.” A nem megfelelően kezelt csatornarendszerek miatt azonban a víz minősége romlott, veszélyeztetve a város híres türkiz és zöld árnyalatait. „A város terjeszkedésekor nem tervezték meg rendszeren a csatornarendszert, így végül a szennyvíz rengeteg helyen a növényzet takarásában szivárgott el végig a folyóparton” – magyarázza.

A Mostarban született és nevelkedett Nuspahić sosem hagyta el a várost, és a saját családjával is ezeken a folyópartokon él. „Azt mondják, az élet olyan, mint egy folyó, itt azonban a folyó jelenti az életet” – hangsúlyozza.

Nuspahić eltökélten helyre akarta állítani a folyó régi fényét, ezért az elmúlt évtizedben a városi önkormányzatnál betöltött szerepkörében projektet vezetett a rendbetétel érdekében. „Széles átmérőjű iszapgyűjtőket szereltünk fel a folyó mindkét partján, elkerülendő, hogy a szennyvízcsatornákat közvetlenül a Neretvába ürítsék. Az eredmények pedig már láthatóak.”

Mostartól csupán 25 kilométerre északnyugatra egy másik férfi is a helyi folyójának megmentéséért küzd. Boro Đolo a Lištica folyó mellett nőtt fel. „Itt az ember előbb tanul meg úszni, mint járni” – mondja.

Đolo, a halk szavú nagypapa szabadidejében egy helyi szervezettel dolgozik a térség őshonos halállományának helyreállításán. Szakmáját tekintve Đolo 35 évet töltött a vízügyi ágazatban, Široki Brijeg városnál dolgozva, ahol projektet vezet a szennyvízkezelési szolgáltatások javítására irányulóan, a Lištica folyó védelmében. A város már 25 kilométernyi szennyvízcsatornát és 4 km csapadékvíz-elvezetőt épített és állított helyre, jelenleg pedig szennyvízkezelő telepet épít, amely kiszolgálja a 15 000 lakost.

A Mostarban és Široki Brijegben zajló projektek egy átfogóbb törekvés részét képezik, amelyet az Európai Beruházási Bank finanszíroz, és amelynek célja a vízellátás és a szennyvízelvezetés javítása a Bosznia-hercegovinai Föderáció egész területén. Az ezekre a kezdeményezésekre fordított 60 millió EUR a Bank tágabb, 240 millió EUR összegű kötelezettségvállalásának részét képezi, amelyet az ország vízügyi infrastruktúrájához és árvízvédelméhez biztosít.

Szélirányban

Az Európai Beruházási Bank nemcsak védi a környezetet, hanem a zöld átállásra való felkészülésben is segíti Bosznia-Hercegovinát, támogatva a megújuló energiával kapcsolatos céljait. A Bank fejlesztési részlege, az EBB Globál 36 millió EUR összegű hitelt írt alá az ország állami villamosenergia-szolgáltató vállalatával egy 50 MW kapacitású szélerőműparkhoz, amely az ország földrajzi közepén, a Vlašić hegy fennsíkján létesül.

A szélerőműpark megerősíti az ország energiaellátását, és növeli a megújuló forrásokból történő villamosenergia-termelést. A helyiek körében a hagyományos juhsajttjáról ismert Vlašić hegyen hamarosan 18 szélturbina áll majd. A projekt éves villamosenergia-termelése várhatóan eléri a 115 gigawattórát, ami elegendő 20 000 háztartás ellátásához és évi 140 000 tonna CO₂-kibocsátás megtakarításához, ami annyit jelent, mintha ugyanezen időszakra 33 000 gépkocsi kerülne le az utakról.

A hitel kiegészíti azt a 21 millió EUR összegű vissza nem térítendő támogatást, amelyet az Európai Unió biztosított a nyugat-balkáni beruházási keret révén.

Úton

Ahogy a Neretva folyó összeköti Hercegovina lakóit, úgy kapcsolja össze a régió áthaladó új út az egész országot.

Az V/c. folyosóként ismert, 679 km hosszú út Budapesttől vezet a horvát tengerpartig, és útvonalának nagy része Bosznia-Hercegovinán megy keresztül. Az autópálya összeköti egymással az embereket és a vállalkozásokat, lerövidíti az utazási időt, és erősíti a gazdasági kapcsolatokat. Emellett kijelöli az ország tényleges és szimbolikus útját az Európai Unió felé.

Az V/c. folyosó a 148 hídjával és 46 alagútjával az ország legnagyobb infrastrukturális projektje. 2024-ben jelentős előrelépésre világított rá az ország leghosszabb alagútjának áttörése és a Neretva folyó fölött átívelő 1 kilométeres Hercegovina híd megnyitása. Az Európai Beruházási Bank kulcsszerepet játszott ezekben a fejlesztésekben, miután eddig több mint 1 milliárd eurót fektetett az V/c. folyosóba.

“**Már nem félünk az esőtől.**”

SÍNEN

Albánia az EU pénzügyi és technikai támogatásával építi újjá vasútvonalait, egyidejűleg csökkentve a kibocsátásait

A közép-albániai Vorë városa és a montenegrói határ között a vonatok mindössze 50 km/órás sebességgel haladnak egy évtizedek óta elhanyagolt vasútvonalon. Az ország fenntartható növekedési stratégiájának részeként a kormány beruház a vasúthálózat korszerűsítésébe – a terv révén csökkenni fognak a kibocsátások, javul a biztonság, és lerövidül az utazási idő. A vasútvonalon közlekedő vonatok átlagsebessége kétszeresére, akár 120 km/óra-ra nő.

Az Európai Beruházási Bank gazdaságélénkítési és beruházási tervének részeként a projekt uniós pénzügyi csomagban részesül, amely az Európai Beruházási Bank 100 millió eurós hiteléből, a nyugat-balkáni beruházási keret 126 millió eurós beruházási támogatásából és az Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank 98,75 millió eurós hiteléből áll.

A TEN-T törzshálózat mediterrán folyosójának kiterjesztéseként a Vorë és Hani i Hotit közötti vasútvonal összeköti Tiranát Podgoricával és azon túl Európa fő vasúthálózatával. A beruházás azon kormányzati terv része, amelynek értelmében mintegy 420 km vasúti pályát állítanak helyre Durrës városától nyugat és kelet felé kiindulva. Albánia túlnyomórészt 1947 és 1987 között megépült vasúti infrastruktúrája a forráshiány és az elégtelen karbantartás miatt fokozatosan leromlott. A helyzetet súlyosbította a pusztító földrengés, amely 2019-ben sújtotta az országot.

Albánia most vasúthálózatának több mint 75%-át készül korszerűsíteni, újjáépíteni és villamosítani az elkövetkező évtizedben.

“**Sokan vagyunk itt, és mindannyian segítjük egymást.**”

„Az Európai Beruházási Bank továbbra is az egyik legfontosabb partnerünk több, közúti és vasúti infrastruktúrához kapcsolódó stratégiai projekt megvalósításában” – mondja Belinda Balluku, Albánia miniszterelnök-helyettese és infrastrukturális és energiaügyi minisztere.

A Nyugat-Balkánon eddig a vasútba fektetett több mint 1,9 milliárd eurójával az Európai Unió finanszírozási ága a régió vasúti ágazatának egyik legnagyobb finanszírozója. A finanszírozás mellett az Európai Bizottság és az Európai Beruházási Bank által alapított JASPERS tanácsadási program szakértői cselekvési programot dolgoztak ki az albániai vasúti infrastruktúrára irányuló projektek irányításával kapcsolatos kapacitás erősítése céljából.

„Tanácsadási támogatásunknak köszönhetően támogató környezet jött létre a vasúttársaságon belül a készségfejlesztés és a vasút újbóli sínre állítása érdekében” – mondja Jakubik Denis, a JASPERS e megbízatásért felelős feladatirányítója.

„Ez minden bizonnyal kedvező hatással lesz az országra, és ahhoz is hozzájárul, hogy az albán vasutak fokozatosan integrálódjanak az európai vasúthálózatba és piacba, és előrehaladjon az ország uniós csatlakozási folyamata.”

MINDANNYIAN SEGÍTJÜK EGYMÁST

Az ukrajnai helyreállítás középpontjában a fűtés, a villamos energia, a víz, a kórházak, a nők és az iskolák állnak

Vadim Csurszin édesanyja jóval a háború előtt meghalt. Apja, Dmitro egész fiatal kora óta egyszerre volt a szülője és a legjobb barátja. De még közelebb kerültek egymáshoz, amióta elmenekültek az Ukrajna keleti határához közeli városukból, amelyet orosz katonák foglaltak el. „Mára szinte semmi nem maradt az otthonunkból, az óvárosban pedig már egyetlen épület sem áll” – mondja a 16 éves Vadim. Apa és fia két éve Odesszában, Vadim új iskolájának közelében bérel egy házflelet. „Ahogy mondják, belső menekültek vagyunk. Sokan vagyunk itt, és mindannyian segítjük egymást.”

Vadim az odesszai 41. számú iskolába jár – ezt az iskolát az elsők között újjátöltötték fel az Európai Beruházási Bank első, ukrajnai helyreállítást célzó programja keretében. Az Európai Beruházási Bank több mint 300 iskola, óvoda, kórház és szociális lakhatásra szolgáló létesítmény felújítását segíti mintegy 150 ukrán városban. Több mint egy tucat régióban javította a villamosenergia-, gáz- és vízellátást, a szennyvízelvezetést és a szilárd hulladék kezelést, és több mint 100 projektet fejezett be. Hetente érkeznek hozzá újabb megkeresések, amelyekben a segítségét kérik.

Kulcsfontosságú kezdeményezéseink

- Az EBB csoport az elmúlt három évben több mint 2 milliárd eurót folyósított ukrajnai városok helyreállítására és sürgős szükségletek fedezésére. A Bank körülbelül 4 milliárd eurót hitelezett az Ukrajna körül fekvő országoknak, segítve a menekültek lakhatását, iskoláztatását, egészségügyi ellátását és foglalkoztatását.
- Az egyik legújabb elérhető finanszírozási eszközünk az „EU Ukrajnáért” (EU4U) Alap, amely önkormányzati épületek újjáépítésére, közszolgáltatások helyreállítására és a vállalkozások segítésére szolgál. Európai uniós országok ehhez több mint 420 millió EUR befizetésére tettek ígéretet.
- Az Európai Beruházási Bank partner az „Ukrajna-eszköz” nevű uniós finanszírozási mechanizmusban, amely egy 2027-ig futó 50 milliárd eurós helyreállítási program. A Bank ebből az alapból több mint 2 milliárd eurót fordít energiára, utakra, vasútra, vízellátásra, lakhatásra és oktatásra.
- 2024-ben fontos projektjeink közé tartozott a 112-es európai segélyhívószám Ukrajnára történő kiterjesztése a rendőrség, a mentők, illetve a tűzoltóság eléréséhez; támogatás biztosítása Ukrajna „UNIT.City” nevű első, a digitális készségeknek és képzésnek szentelt innovációs parkjához, valamint egy 50 millió eurós hitel nyújtása új kijevei metrókocsikhoz.
- 2024 szeptemberében az Európai Unió finanszírozási ága 600 millió eurós energetikai mentőtervet terjesztett elő, hogy segítse Ukrajnát a tél közeledtével, biztosítva, hogy a vállalkozásoknál és az otthonokban legyen villamos energia és fűtés. A villamos alállomások bombázásokkal szembeni védelme érdekében védőépítmények létesülnek.

A SAJÁT TŐKE ELINTÉZI

Az Európai Beruházási Bank a dél-afrikai logisztikától kezdve a kelet-ázsiai tengeri szélenergiaiparig terjedően saját tőkét fektet olyan hatásalapokba, amelyek projektjei valódi változást hoznak

Nap mint nap 1000 kamion lépi át a határt Dél-Afrika és Mozambik között, Maputo kikötője felé tartva. A tengerpartig vezető 100 kilométeres út rendszerint akár 12 óráig is eltart. Az árukkal, például krómmal, magnetittel és citrusfélékkel megrakott kamionok hat-nyolc órát töltenek a határátlépéssel és a vámkezeléssel. A torlódás kezdete előtt néhány kilométerrel azonban van egy új út egy másik határátkelőhöz, amelyet a The Logistics Group üzemeltet – a dél-afrikai vállalatot az Európai Beruházási Bank csoport támogatja azáltal, hogy közel 75 millió USA-dollár összegben fektet be a fokvárosi székhelyű Africa Infrastructure Investment Managers alapjába. A vámalkiságok ott csak 45 percet vesznek igénybe, az árukat pedig vonatokra helyezik át, amelyek egyenesen Maputóba mennek. „Nem kell leparkolni a kamiont, nem kell kiszállni, és nem kell vacakolni a papírokkal” – magyarázza Anton Potgieter, a The Logistics Group vezérigazgatója. Az időmegtakarítás mellett a létesítmény abban is segíti az ügyfeleket, hogy pénzt spóroljanak és csökkentsék a szén-dioxid-kibocsátásukat.

A The Logistics Grouphoz hasonló vállalatok támogatása érdekében – amelyek projektjei hozzájárulnak az Európai Unió szakpolitikai céljaihoz az olyan régiókban, mint Dél-Afrika – az Európai Beruházási Bank befektet tapasztalattal és szakértelemmel rendelkező hatásalapokba. „Ha azt akarjuk, hogy helyben elintéződjenek dolgok, akkor amire szükségünk van, az a saját tőke – mondja Horváth Gergely, az Európai Beruházási Bank hitelezési tisztviselője. – Azzal tudnak valóban megtörténni a dolgok.” Az Európai Beruházási Bank 2008 óta működik együtt az Africa Infrastructure Investment Managers csapattal. 2024-ben további 30 millió eurót fektetett be a cég alapjaiba.

Made in Taiwan

A tapasztalt alapkezelők célzott alapjaiba történő befektetés révén az Európai Beruházási Bank világszerte elő tudja mozdítani partnereivel az Európai Unió szakpolitikai céljait. A Copenhagen Infrastructure Partners „Global Markets Fund II” alapjába történő befektetésen keresztül például a Bank a tengeri szélenergia-ipar fejlődését segíti feltörekvő piacokon. A dán alapkezelő Changfang-Xidao tengeri szélenergiaiparkja, amely Tajvan nyugati partjaitól 11 kilométerre található és 2024 májusában készült el, teljes működőképességének elérése után várhatóan közel 600 MW villamos energiát fog biztosítani, 25%-kal lendítve fel a sziget tengeri szélenergia-termelését.

“ Ha azt akarjuk, hogy helyben elintéződjenek dolgok, akkor amire szükségünk van, az a saját tőke. ”

SOKSZÍNŰ JÖVŐ

Egy mauritániai helyi bank hiteleket kínál annak érdekében, hogy jobb esélyt biztosítson női vállalkozók és fiatalok számára a vállalkozáshoz vagy a munkahelyhez jutáshoz

A mikor Cheikh Mohamed Elkarachi a Covid19-világjárvány idején átvette apja vállalkozását, az egyik első változtatása arra irányult, hogy segítse a nőket a munkahelyükön. „Fel akartam venni nőket, de még női mosdók sem volt – mondja Elkarachi, aki Mauritánia legnagyobb habszivacs- és matracforgalmazó vállalatának, a Rim Foamnak a vezérigazgatója. – Külön mosdókat alakítottam ki, hogy a nők számára kellemesebb legyen itt dolgozni, és elkezdtem nőket felvenni kulcsfontosságú pozíciókba, mivel úgy érzem, hazám vállalkozásainak sokszínűbbé kellene válniuk.”

Ezekhez a fejlesztésekhez és a termelés bővítéséhez Elkarachi 2024 májusában segítségképpen felvett egy kisebb hitelt egy helyi banknál, a mauritániai Kereskedelmi és Ipari Banknál. A bank azért tudta támogatni Elkarachit és sok más vállalkozót, mert 20 millió EUR értékű hitelben részesült az Európai Beruházási Banktól, amely 2024 februárjában írta alá ezt a hitelt, hogy pénzügyi segítséget nyújtson mauritániai kis- és középvállalkozásoknak, különösen azoknak, amelyek fiatalokat és nőket foglalkoztatnak. 2024 vége felé a Kereskedelmi és Ipari Bank már az Európai Beruházási Banktól kapott finanszírozás mintegy felét kitevő összegben helyezte ki kisebb kölcsönöket.

Bátorság az ötletek megvalósításához

Az Európai Beruházási Bank hitelének fő célja a foglalkoztatás fellendítése és annak ösztönzése, hogy többen vágjanak bele vállalkozásba. Mauritánia gazdasága nagyban megsínylette a világjárványt, és nagy szükség van arra, hogy beruházzanak a vállalkozások növekedésébe. A Kereskedelmi és Ipari Bank által 2024-ben segített vállalkozások között megtaláljuk Elkarachi matracüzletét, magánegészségügyi klinikákat, fotovoltaiikus panelek telepítését végző vállalkozásokat, egy térszagtartót, valamint egy rizsfeldolgozó berendezések értékesítésével foglalkozó vállalatot.

Sok szomszédos országhoz – köztük Marokkóhoz és Szenegálhoz – képest Mauritániában alacsonyabb szintű a gazdasági befogadás, különösen ami a nőket illeti. A munkaerőn belül a nők aránya mintegy 26%. A Világbank szerint ez a szint az utóbbi évtizedekben gyakorlatilag nem változott. A férfiak körében a munkaerőpiaci részvétel közel 60%. A nők munkához jutásának elősegítésével jelentős lendületet kaphat a bruttó nemzeti termék. Az ifjúsági munkanélküliség szintén magas Mauritániában, mintegy 24%-os.

“**Úgy érzem, hazám vállalkozásainak sokszínűbbé kellene válniuk.**”

Ahhoz, hogy támogatáshoz jussanak a Kereskedelmi és Ipari Banktól, a mauritániai vállalkozásoknak igazolniuk kell, hogy igyekeznek igazodni a „2X kihívás” nevű globális kezdeményezéshez. A 2X kihívás a G7-csoport 2018. évi gazdasági találkozásánál indult útjára, segítve a fejlesztési bankokat abban, hogy befektessenek a nőkbe. A 2X kihívás legújabb célja, hogy 2024 és 2027 között legalább 20 milliárd dollárt fektessenek be a nők segítése érdekében. „Mauritániában hatalmas potenciál rejlik a fenntartható növekedés terén, különös tekintettel a természeti erőforrásokban való gazdaságára, a megújuló energia fejlesztésére és a bőséges halállományra – mondja Marc-Antoine Coursaget, az Európai Beruházási Bank Nyugat-Afrikáért felelős hitelezési tisztviselője. – A nők és a fiatalok szerepvállalásának elősegítésével építhetünk ezekre az erősségekre, és reziliensebb gazdaságot hozhatunk létre.”

8

TŐKEPIACI UNIÓ

“

Haladunk tovább úttörő munkánkban, hogy bemutassuk, milyen potenciál rejlik a megosztott főkönyvi technológiában a tőkepiaci átláthatóság, hatékonyság és biztonság előmozdítása terén. Novemberben négy digitális ügyletet – három kötvénykibocsátást és egy kötvénybefektetést – zártunk le, szorosan együttműködve neves piaci szereplőkkel. Ez fontos lépés a digitális megoldások tesztelése és előmozdítása, valamint az európai pénzügyi ökoszisztémába történő integrálásuk terén. ”

Marco Zimmermann, az EBB Pénzügyi Igazgatósága treasury és tőkepiaci részlegének igazgatója

PLATFORMOK A TŐKE SZÁMÁRA

A tőkepiaci unió fellendíti az értékpapírosítást és a kockázatitőke-piacokat, fokozva a reálgazdaságba történő beruházást. Néhány úttörő európai vállalat már ma is megmutatja, hogyan működhet ez

A mikor az IPM Rubi vállalatnak korszerűsíténi kellett fémnyomó gyártósorait, a Vitoria-Gasteiz városban működő közepes tőkeértékű vállalat a Banco Santanderhez fordult finanszírozásért. A spanyol bank 4 millió eurós hitele segítette az IPM Rubit abban, hogy utólag átalakítsa a Galicia és Álava régiókban működő gyárait, aminek nyomán a vállalat 2024 októberében fenntarthatósági díjat nyert el az energiafogyasztás és ezáltal a kibocsátások felére csökkentéséért. Az utólagos átalakítás azt is biztosította, hogy a 400 embert foglalkoztató IPM Rubi lépést tudjon tartani az autóipari fejleményekkel, és meg tudja tartani két legnagyobb ügyfelét, a Mercedes Benzet és a Stellantist, amelyhez egyebek között olyan gépjárműgyártók tartoznak, mint a Fiat, az Opel és Peugeot.

„Számunkra ez drámaian fontos, elengedhetetlen. A projekt nélkül nem tudnánk fennmaradni – mondja a vezérigazgató, Ricardo Romo. – A finanszírozás nélkül pedig a projektet nem tudnánk megvalósítani.”

A korszerűsített gyártósorok személygépkocsikhoz használatosak. Romo azonban arra számít, hogy hamarosan hasonló fejlesztéseket kell végrehajtaniuk a tehergépjárművekhez használt gyártósorokon is. „Reméljük, hogy visszamehetünk a bankokhoz további finanszírozásért – mondja, – hogy lépést tarthassunk a gépjárműipar villamosításával.”

“ **A projekt nélkül nem tudnánk fennmaradni.** ”

Ezen a ponton találkoznak a 128 millió eurós árbevétellel rendelkező IPM Rubi fémnyomó vállalkozás csavarjai és anyái a pénzügyi értékpapírosítás rejtelmes és megfoghatatlan világával. A Banco Santander értékpapírokba csomagolja az IPM Rubi számára

biztosított-hoz hasonló hitelek, eladja befektetőknek, cserébe pedig a bevételt új hitelekre fordítja, mint amilyenre az IPM Rubi számít a tehergépjárművekhez használt gyártósorához. Az értékpapírosítás az Egyesült Államokban és Ázsiában hatalmas, likvid piac. Európa pedig próbál felzárkózni, hogy több finanszírozás álljon rendelkezésre az IPM Rubihoz hasonló vállalkozások számára, amelyek létfontosságúak a reálgazdaságban. Az Európai Beruházási Bank az úgynevezett tőkepiaci unióhoz – a tőke kontinensszerte egységes piacához – nyújtott támogatásaként fektet be értékpapírosítási ügyletekbe európai bankoknál és fejleszt ki olyan innovatív értékpapírosítási struktúrákat, amelyekről reméli, hogy nagyobb piachoz vezetnek.

Hatékony kkv-finanszírozás

Az Egyesült Államokhoz és Ázsiához képest Európában a szigorú szabályozás némileg lassította az értékpapírosítás növekedését – különösen a magasabb minőségű és alacsonyabb hozamú értékpapírosítási ügyletek piaci szegmensében. Ennek hatna ellene az EBB csoport azzal, hogy innovatív bankokat támogat értékpapírosítási ügyletekbe történő jelentős befektetésekkel, amelyek révén likvidebbé válik a piac.

Ez az Európai Unió finanszírozási ága által kidolgozott terv része, amelynek célja a tőkepiaci unió előmozdítása. Egyidejűleg finanszírozást is felszabadít kis- és középvállalkozások (kkv-k) számára különböző ágazatokban, többek között olyan kulcsfontosságú területeken, mint az éghajlat és az innováció. „Növeljük részvételünket az értékpapírosítási piacon – mondja Manuel Conthe, az Európai Beruházási Bank hitelezési tisztviselője. – Ez a kkv-knak nyújtandó hitelek finanszírozásának hatékony módja.”

“**Stratégiailag olyan helyekre kell irányítanunk az EBB csoport beruházásait és erőfeszítéseit, ahol azokra a piacnak és az innovátoroknak leginkább szükségük van.**”

Ezért dolgozott az EBB csoport a Banco Santanderrel egy értékpapírosítási ügyletre irányuló 530 millió eurós befektetésen, amelyet 2024 májusában írtak alá. Az Európai Beruházási Bank 440 millió eurót fektetett be magas minőségű értékpapírcsomagokba, amelyek a Santander ügyfeleinek nyújtott hitelek egy csoportján alapultak, 60 millió eurót pedig befektetésre nem ajánlott kategóriájú csomagokra különített el. Cserébe a Santander jóváhagyta, hogy ezen összeg kétszeresét szolgáltatja spanyol kkv-k és közepes tőkeértékű vállalatok számára új hitelek formájában, amelyek létfontosságúak az ország gazdaságához, és kulcsszerepet játszanak a foglalkoztatás és a növekedés ösztönzésében. „A kötvények értékesítésével további hitelezési kapacitást szabadítunk fel ügyfeink javára – mondja Koldo Oleaga Gascue, a madridi Santander eszközmozgósítáért felelős vezetője. – Tőkét dolgozunk fel újra, és fokozzuk a közösségeknek és ügyfeleinknek nyújtott támogatásunkat.”

Hiánypótlás az értékpapírosítási piacon

Az európai értékpapírosítási piac az elmúlt évtized közepe óta valamelyest növekedett. Ez azonban többnyire azon ügyletrészsorozatokra korlátozódott, amelyek alacsonyabb kockázatot hordoznak. A legtöbb értékpapírosított struktúra legnagyobb részét az előresorolt ügyletrészsorozatok teszik ki, amelyek esetében a kockázat és következésképpen a megtérülés is alacsonyabb – ezek aránya gyakran közel 80%, mint a Santander értékpapírosítási ügylete esetében is. Ez azt jelenti, hogy a Santanderhez hasonló bankoknak jelentős mennyiségben kell ilyen típusú ügyletrészsorozatokat piacra bocsátaniuk.

Itt jön be fontos szereplőként az EBB csoport. „Az előresorolt ügyletrészsorozat jelentős részének megvásárlásával az EBB csoport elősegíti, hogy nagyon nagy ügyletek teljes struktúráját ki lehessen helyezni a piacra” – mondja Kónya Bálint, az Európai Beruházási Alap strukturált finanszírozással foglalkozó elemzője.

Az Európai Beruházási Alap az Európai Beruházási Bank kkv-kra összpontosító leányvállalata. Bár a Santander értékpapírosítási ügyletébe jóval kisebb összeget – mintegy 30 millió eurót – fektetett be, a szintetikus értékpapírok terén fennálló szakértelme kulcsszerepet játszik az Európai Beruházási Alap és a Bank értékpapírosítási ügyleteinek strukturálásában, megtárgyalásában és végrehajtásában. Az Európai Beruházási Alap hozzájárulása – amelynek eredményeképpen a Santander jóváhagyta, hogy 60 millió EUR összegben teremt elő új hitelekből álló portfóliót kkv-k és kisebb közepes tőkeértékű vállalatok számára – olyan kötelezettségvállalást is tartalmazott, amelynek értelmében az új hitelek 30%-ának fenntartható beruházásokra kell irányulnia, 20%-ának pedig a nemek közötti egyensúly finanszírozására, ideértve például a női vállalkozók által vezetett vállalatokat.

Karen Huertas, az Európai Beruházási Alap vezető befektetési menedzsere szerint ezek az ügyletek bizonyítják, hogy milyen értékkel bír az EBB csoport a tőkepiaci unióban. „Az EBB csoport ezen ügyletekben való részvétele azt mutatja, hogy az értékpapírosítási ügyletek gazdaságilag hatékonyak, és eredményesen kerülnek piacra, miközben továbbra is hozzájárulunk az európai gazdaság növekedéséhez – mondja Huertas. – Stratégiailag olyan helyekre kell irányítanunk az EBB csoport beruházásait és erőfeszítéseit, ahol azokra a piacnak és az innovátoroknak leginkább szükségük van.”

Az Európai Unió szülöttje és neveltje

Az európai vállalatok jellemzően jobban rá vannak utalva a banki finanszírozásra, mint az egyesült államokbeli és ázsiai vállalatok, ott ugyanis nagyobb a kockázattőke-piac. Ennek következtében az európai innovatív induló vállalkozásokat gyakran vásárolják fel amerikai befektetők. Az európai tőkepiacokon emellett nincs meg az a mélység, mint az USA piacain, mivel nemzeti és ezért viszonylag korlátozott méretű piacokról van szó.

A tőkepiaci unió létrehozására irányuló legutóbbi lépések egy 2020-as európai bizottsági kezdeményezéssel kezdődtek. A 2023. márciusi brüsszeli euróvezeti csúcstalálkozón uniós kormányok vezetői szorgalmazták, „hogya a politikai döntéshozók és a piaci szereplők Unió-szerte való bevonása mellett fokozott kollektív erőfeszítések irányuljanak a tőkepiaci unió előmozdítására.” 2024 októberében az uniós pénzügyminiszterek üdvözölték az Európai Beruházási Bank javaslatát a tőkepiaci unió elmélyítésére.

Nadia Calviño elnök elmondta, milyen különböző módokon biztosíthat az Európai Beruházási Bank bizonyos építőelemeket a tőkepiaci unióhoz annak érdekében, hogy „az Európai Unióban megszülető ötletek az Európai Unióban maradjanak.” Ezen ötletek egyike az értékpapírosítási platformra vonatkozik, amely szabványosítottabb ügyleteket tenne lehetővé, bevonva kisebb bankokat és a kkv-k számára nyújtott hitelekért cserébe felszabadítva a tőkét.

Időigényes

A szabványosítás azért lenne fontos, mert az egyedi értékpapírosítási ügyletek kialakítása bonyolult és időigényes.

Júliusban az Európai Beruházási Bank ügyletet írt alá a BPCE nevű nagy francia bankcsoporttal. Az Európai Beruházási Bank és az Európai Beruházási Alap előresorolt kötvényeket vásárolt – a Bank 750 millió eurót, az Alap pedig 50 millió eurót fektetett be. Cserébe a BPCE jóváhagyta, hogy három éven belül az összeg kétszeresét biztosítja új hitelek formájában. Az Európai Beruházási Bank számára ez volt az első ilyen ügylet Franciaországban; az új hitelek az innovációs ágazatban, többek között az egészségügyi technológiák területén

működő kisvállalkozásokat célozzák meg. „Ilyenekből mindenképp szeretnénk többet – mondja Nicolas Mardam-Bey, az Európai Beruházási Bank ezen az ügyleten dolgozó hitelezési tisztviselője. – A tőkepiaci unióknak enyhítenie kell a szabályozásokon, hogy több kötvénykibocsátásra legyen mód.”

“ **Az Európai Beruházási Bank műveleteinek nagyságrendje gazdasági hatékonyságot tesz lehetővé.** ”

A tőkepiaci unió előrehaladásáig maga az Európai Beruházási Bank részvétele is elősegít olyan ügyleteket, amelyekre egyébként talán egyáltalán nem kerülhetett volna sor. „Az Európai Beruházási Bank műveleteinek nagyságrendje gazdasági hatékonyságot tesz lehetővé – mondja Jean-Philippe Foeillet, a BPCE Natixis beruházási banki részlegének vezető szakértője. – Ezek az ügyletek sok erőforrást, időt és jelentős információtechnológiát igényelnek, ezért előnyükre válik a méretgazdaságosság, amely kivitelezhetőbbé teszi a kezelésüket.”

Az Európai Beruházási Bank ügyletének nagyságrendjére tekintettel Foeillet bizonyos abban, hogy az további befektetőket fog tudni vonzani ugyanabba a struktúrába.

Struktúrából platformok

A BPCE-ügyletbe kidolgozott struktúra pedig még egy tipikus értékpapírosításnál is összetettebb – és innovatívabb.

A legtöbb értékpapírosítási művelet egy sor mögöttes hitelt képvisel, amelyek egy bizonyos időszakban jöttek létre. A BPCE-ügylet lehetővé teszi a francia bank számára, hogy időközönként új hitelekkel váltsa fel a mögöttes hiteleket. A bank évtizedeken át eredményesen fenn tudta tartani és működtetni tudta ugyanazt a struktúrát, jóval azután is, hogy az első mögöttes hiteleket törlesztették. Ez közelít ahhoz az értékpapírosítási platformhoz, amelyet az Európai Beruházási Bank a tőkepiaci unióhoz nyújtott támogatása keretében felállíthat – mondja Jesper Skoglund, az Európai Beruházási Alap strukturált finanszírozással foglalkozó menedzsere, aki a BPCE-ügyleten dolgozott. „Továbbra is alkalmazni kívánunk ilyen típusú értékpapírosítási eszközöket, ezáltal ösztönözve az új hitelezést – fűzi hozzá. – Ez aktívabb értékpapírosítási piacot fog teremteni Európában, és fellendíti a realgazdaság számára biztosított hitelezést.”

A technológia bajnokai

Az Európai Beruházási Alap áll az Európai Beruházási Bank Csoportnak egy másik tőkepiaci uniós kezdeményezése mögött is, amely gyakorlatilag egy külön befektetési platform.

Az „Európai technológiai bajnokok” kezdeményezés egy lukat igyekszik befoltozni az európai kockázatitőke-piacon, állami és magánforrások mozgósításával. Méghozzá azért, mert a legtöbb európai mélytechnológias vállalkozást külföldi befektetők finanszírozzák. Csak kis hányadukat támogatják európai befektetők, és szinte egyik finanszírozás sem a tőkepiacokról származik.

Az Európában meglévő kockázati tőke jelentős részét az Európai Beruházási Alap adja, beruházva olyan alapokba, amelyek cserébe induló innovatív vállalkozásokba és növekvő innovatív vállalkozásokba fektetnek be. Így tesz majd a „Technológiai bajnokok kezdeményezés 2.0” is – de emellett megcélozza például az európai nyugdíjalapok és biztosítótársaságok jelentős erőforrásainak mozgósítását is, amelyek egy befektetési eszköz révén jutnak el a technológiai bajnokokhoz. Az ilyen befektetők rendszerint nem úgy tekintenek a kockázati tőkére, mint ami megéri a ráfordított időt és erőforrásokat, hogy viszonylag kis kockázatitőke-befektetéseket hajtsanak végre; a „Technológiai bajnokok kezdeményezés 2.0” azonban alkalmat kínál számukra arra, hogy nagyobb befektetéseket valósítsanak meg egy olyan eszköz révén, amely egyszerre egy egész, diverzifikált európai kockázatitőke-portfólióhoz biztosít számukra hozzáférést. „Mihelyt a befektetők elkezdnek megismerkedni az eszközkategóriával, nagyobb hajlandósággal fognak érdemi forrásokat fordítani ezekre” – mondja Adrian Zambrano, az Európai Beruházási Alap strukturálási szakértője.

A Technológiai bajnokok kezdeményezés kétszeresen is lendületet ad Európa kockázatitőke-piacának. Egyrészt a nyugdíjalapokhoz hasonló befektetők belépnek a piacra, és beruháznak a technológiai bajnokok platformjába. Másrészt mivel ebből következően megnőnek a kockázatitőke-alapokra irányuló befektetések, több ilyen alap fogja tudni elérni a tőkeszerzési célkitűzéseit, ezáltal pedig több finanszírozás lesz elérhető az induló és a növekvő innovatív vállalkozások számára. „Próbálunk hozzáférést kínálni az európai befektetők számára ehhez az eszközkategóriához. – mondja Zambrano. – Bár sok a kihívás, arra számítunk, hogy ez úttörő megoldás lesz.”

Az alap elindításához hat uniós tagállam és az Európai Beruházási Bank 3,7 milliárd eurót fektetett be. Az alap várhatóan 2025-ben nyílik meg a magánbefektetők előtt.

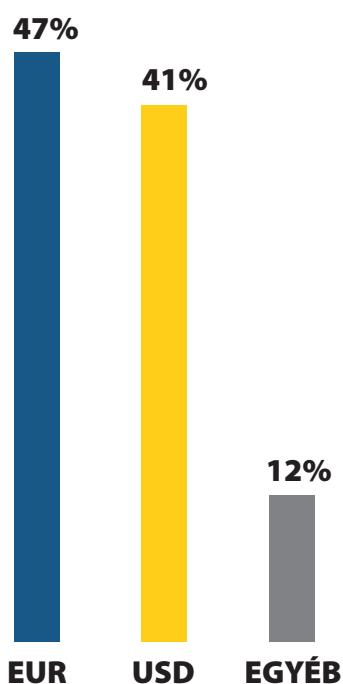
“**Arra számítunk, hogy ez úttörő megoldás lesz.**”

HONNAN JÖN A PÉNZ?

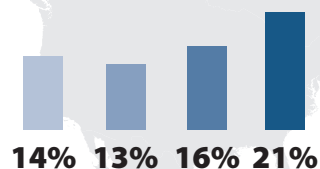
Az Európai Beruházási Bank – a világ egyik legnagyobb multilaterális pénzügyi intézménye és az éghajlatváltozás elleni küzdelem egyik legnagyobb finanszírozója – elkötelezett az olyan projektek finanszírozása mellett, amelyek ösztönzik a gazdasági növekedést, támogatják az éghajlat-politikai fellépést és előmozdítják a társadalmi előrehaladást szerte Európában és a világon. Ezen törekvések megvalósítása és a hitelezési célok elérése érdekében az Európai Beruházási Bank hosszú lejáratú pénzeszközöket von be kötvénykibocsátások révén a nemzetközi tőkepiacokon. Ezek a kötvények világszerte vonzzák a befektetőket.

2024-ben 63,4 milliárd eurót teremtettünk elő kötvénykibocsátásokkal, beleértve 18,3 milliárd EUR értékű zöld-, illetve fenntartósági kötvényt, 13 devizában. Míg a fókuszban az euró és az USA-dollár állt, a Bank – finanszírozási forrásainak diverzifikálása érdekében – kötvényeket bocsátott ki olyan egyéb devizákban is, mint az ausztrál dollár, a svájci frank, az egyiptomi font, az angol font, a hongkongi dollár, az indiai rúpia, a mexikói peso, a norvég korona, a lengyel zloty, a svéd korona és a dél-afrikai rand.

DEVIZÁNKÉNTI KIBOCSÁTÁSOK

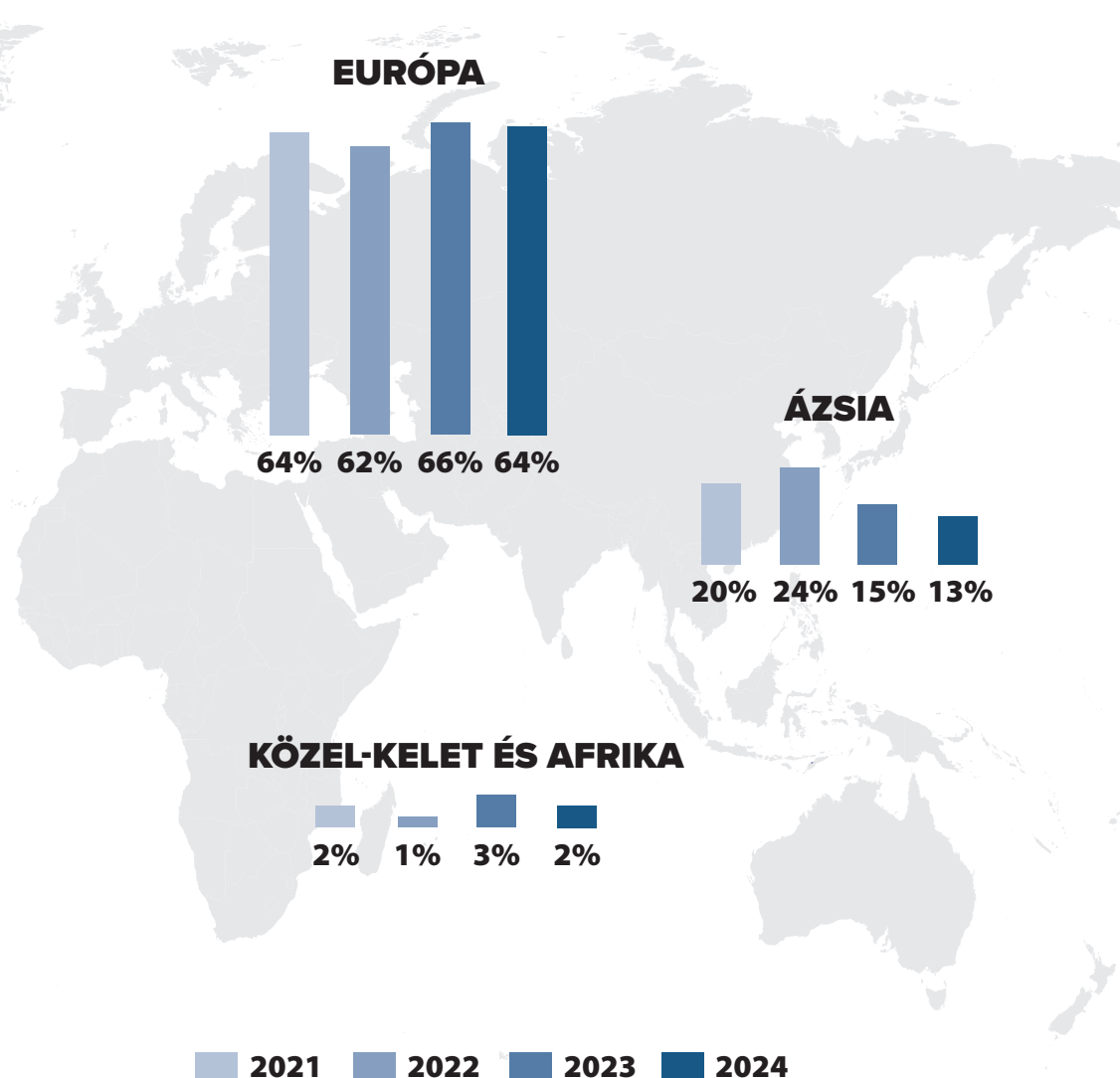

AMERIKA

E kötvénykibocsátások befektetői túlnyomórészt továbbra is európaiak; ők adják az összes befektetés körülbelül kétharmadát. A fennmaradó egyharmadot ázsiai, amerikai, közel-keleti és afrikai befektetők biztosítják – ami rávilágít az Európai Beruházási Bank globális vonzerejére.

A tőkepiaci innováció egyik éllovasaként az Európai Beruházási Bank élen jár a fenntartható finanszírozásban és a digitális transzformációban. Azóta, hogy 2007-ben kibocsátottuk a legelső zöldkötvényt, 2024-ben átléptük a 100 milliárd eurót a kibocsátott zöldkötvényekkel és a fenntarthatósági kötvényekkel. Ezek a kötvények környezetvédelmi és szociális projekteket hivatottak finanszírozni. Legújabb úttörő erőfeszítéseink több digitális kötvény kibocsátására is kiterjednek. 2024-ben megerősítettük a digitális innováció terén betöltött vezető szerepünket azáltal, hogy részt vettünk az eurórendszer feltérképező munkájában a jegybankpénzben történő nagybani kiegyenlítés új technológiáival kapcsolatban.

IRÁNYÍTÁS

Az EBB egy, a tagállamok felé elszámolással tartozó uniós szerv és egyben olyan bank, amely az alkalmazandó legjobb banki gyakorlatokat követi a döntéshozatal, az irányítás és az ellenőrzés területén.

A Kormányzótanács a 27 uniós tagállam mindegyike által kijelölt miniszterekből, rendszerint a pénzügyminiszterekből áll. A kormányzók határozzák meg a Bank hitelpolitikájára vonatkozó irányelveket, és ők hagyják jóvá évente egyszer az éves beszámolót. Ők határoznak a tőkeemelésekről és a Bank Európai Unión kívüli finanszírozási műveletekben való részvételéről. Emellett ők nevezik ki az Igazgatótanácsot, az Igazgatási Bizottságot és a Számvizsgáló Bizottságot.

Az Igazgatótanács határoz a hitelekről, a kölcsönfelvételi programokról és egyéb finanszírozási kérdésekről. Havonta egyszer ülésezik annak biztosítása érdekében, hogy a Bank az uniós Szerződéseknél, a Bank alapokmányának és a Kormányzótanács által meghatározott általános irányelveknek megfelelően működjön. A 28 igazgató közül egyet-egyet jelölnek az egyes tagállamok, egyet pedig az Európai Bizottság. Emellett az Igazgatótanácsban 31 helyettes is helyet foglal. Az Igazgatótanács szakértelmének kiszélesítése érdekében hat szakértőt is beválasztottak, akik szavazati joggal nem rendelkező tanácsadókként vesznek részt az igazgatótanácsi üléseken. Ha az alapokmány másként nem rendelkezik, a határozathozatalhoz a tagállamok által jegyzett tőke legalább 50%-át és a szavazásra jogosult igazgatótanácsi tagok legalább egyharmadát képviselő többség szükséges. Az Igazgatótanács ülésein az elnök elnököl, aki nem szavaz.

Az Igazgatási Bizottság a Bank állandó döntéshozatali szerve. Felügyeli a Bank mindennapos működését, előkészíti az Igazgatótanács határozatait, és biztosítja azok végrehajtását. Hetente egyszer ülésezik. Az Igazgatási Bizottság az elnök felügyelete alatt és az Igazgatótanács ellenőrzése mellett működik. A többi nyolc tag az EBB nyolc alelnöke. A tagokat hat évig terjedő időtartamra nevezik ki; kinevezésük megújítható. A tagok kizárólag a Bank felé tartoznak felelősséggel.

A Banknál független Számvizsgáló Bizottság működik, amely közvetlenül a Kormányzótanács alá tartozik. Ez a bizottság felel az EBB és az EBB csoport elszámolásainak auditálásáért, valamint annak évenkénti ellenőrzéséért, hogy az EBB műveletei – és könyvei – szabályszerűek; továbbá feladata ellenőrizni, hogy a Bank tevékenysége megfelel-e a vonatkozó legjobb banki gyakorlatnak. A Számvizsgáló Bizottság az adott pénzügyi évre vonatkozó éves jelentését az Igazgatási Bizottság válaszával együtt benyújtja a Kormányzótanácsnak. A Számvizsgáló Bizottság hat tagból áll, akiket hat egymást követő pénzügyi évre szóló, nem megújítható megbízással neveznek ki. Emellett a Kormányzótanács kinevezhet három megfigyelőt, akik egyedi feladatokban támogatják a bizottságot.

NÉHÁNY KIEMELKEDŐ CÉL AZ EBB CSOPORT 2025–2027- ES OPERATÍV TERVÉBŐL

- **Üzleti növekedés és versenyképesség**
- **Magasabb kockázatú kockázattőke-beruházások**
- **Áttörést hozó technológiákra irányuló kutatás-fejlesztés**
- **Megújuló energia és fenntartható infrastruktúra**
- **Biztonság és védelem**

2025 és 2027 között várhatóan a messzeható technológiai változások, az éghajlatváltozás növekvő költsége, valamint a védelemmel, a lakhatással és a globális szükségletekkel kapcsolatos beruházások fokozása iránti igény állnak majd a középpontban.

Aláírt ügyleteink összege 2025-ben várhatóan mintegy 95 milliárd euróra emelkedik.

A Banknak az éghajlatváltozás hatásai elleni küzdelemhez és a környezeti fenntarthatósághoz nyújtott finanszírozása 2025-ben is meg fogja haladni az 50%-ot. Fokozni fogjuk az üzleti növekedés és a versenyképesség támogatását, miközben több pénzt fektetünk be magasabb kockázatú sajáttőke- és kockázattőke-projektekbe.

Európában a 2025. évi tevékenységünkkel olyan ágazatokat fogunk támogatni, mint a megújuló energia és a fenntartható infrastruktúra, az energetikai hálózatok és a rendszerösszekötők, a jobb autógyártás, a további zöld hidrogén és tárolás, valamint a nehézipar szén-dioxid-kibocsátásának csökkentése.

A kutatás, a digitalizáció és a technológia finanszírozásának fokozása érdekében támogatjuk az új stratégiai TechEU programot. Növelni fogjuk az új technológiákra irányuló beruházásokat, ideértve a kvantuminformatikát, a mesterséges intelligenciát, a biotechnológiát és az egészségtudományokat.

Az EBB csoport fokozottan segítséget fog nyújtani a biztonsági és védelmi iparnak. A NATO Innovációs Alapjával és az Európai Védelmi Ügynökséggel már partnerségi megállapodásokat írtunk alá.

Bővítjük a megfizethető lakhatással kapcsolatos pénzügyi és tanácsadási támogatásunkat, különösen a fiatalabb nemzedékek számára. Nagyobb hangsúlyt helyezünk három területre: új épülettechnológiákra irányuló kutatás, a régebbi házak energiahatékonysága, valamint új építkezések a megfizethető lakhatás területén.

2025-ben új kezdeményezéseket készülünk felkínálni a tőkepiaci unió erősítése érdekében. Javaslatokat terjesztünk elő a zöldkötvények és a digitális kötvények piacának megszilárdításához, segítve ezáltal az európai vállalkozásokat abban, hogy több állami és magánfinanszírozáshoz jussanak. Az Európai Beruházási Alap kulcsszerepet fog játszani a kockázati tőke ágazatának vezetésében.

Az EBB Globál olyan ágazatokra fog összpontosítani, mint a vízellátás, a kisvállalkozások és az energiahatékonyság. Továbbra is támogatjuk Ukrajnát és az Európai Unió keleti bővítését. Globális tevékenységünk fő célpontja továbbra is a földközi-tengeri régió és szubszaharai Afrika lesz.

Végezetül az EBB csoport tovább fogja egyszerűsíteni a folyamatokat, hogy gyorsabb pénzügyi és tanácsadási támogatást kínáljon az európai versenyképesség érdekében. Ambitív javaslatokat fogunk előterjeszteni a finanszírozási megbízatások egyszerűsítésére, a beszámolási követelmények csökkentésére és a bürokrácia mérséklésére irányulón.

Az Európai Beruházási Bank alapvető prioritásai
Bővebb információk **itt** található

PRIORITÁSOK A JÓLÉTHEZ

Európai
Beruházási Bank | Csoport